

**UCHWAŁA NR LIV/387/2022
RADY MIEJSKIEJ W ŻYWCU**

z dnia 27 stycznia 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Żywca
na lata 2022-2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 ze zm.) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.) Rada Miejska w Żywcu uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Żywca na lata 2022-2030 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Żywca.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Żywcu

Jarosław Gowin

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
MIASTA ŻYWCA
NA LATA 2022-2030**

SPIS TREŚCI

I. UWARUNKOWANIA PRAWNE TWORZENIA STRATEGII.....	6
1. PODSTAWY PRAWNE.....	6
2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE	7
II. DIAGNOZA SPOŁECZNA	18
1. CHARAKTERYSTYKA MIASTA	18
2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ	18
3. DEMOGRAFIA	19
4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	21
5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	23
6. GOSPODARKA.....	24
7. ZASOBY I DODATKI MIESZKANIOWE	25
8. EDUKACJA I KULTURA	26
9. OCHRONA ZDROWIA.....	33
10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA.....	36
11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	41
12. POMOC SPOŁECZNA.....	45
13. BEZROBOCIE	58
14. BEZDOMNOŚĆ.....	61
15. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE	61
16. SYTUACJA DZIECKA.....	68
17. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH	73
18. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY	78
19. PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW, DIALOG SPOŁECZNY	82
20. PROBLEMY RÓWNOŚCI SZANS	84
21. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH.....	88
22. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII.....	97
III. PROGRAMOWANIE	100
1. WIZJA I MISJA.....	100
2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	101
3. PROGNOZA ZMIAN	117
4. RAMY FINANSOWE.....	120
5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA	121
6. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ, ANALIZA RYZYKA.....	122
7. PROGRAMY I PROJEKTY	123
UWAGI KOŃCOWE.....	127

WSTĘP

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Żywca na lata 2022-2030 jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad strategią uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, policji i sądownictwa, przedstawiciele organizacji pozarządowych, mieszkańcy miasta oraz eksperci. Opracowany dokument w swoich założeniach programowych odnosi się do innych dokumentów z zakresu polityki społecznej funkcjonujących na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym.

W opracowanym dokumencie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Żywca na lata 2022-2030 można wyróżnić trzy zasadnicze części: **wprowadzającą**, w której zawarto informacje na temat uwarunkowań zewnętrznych tworzenia strategii; **analityczno-diagnostyczną**, która zawiera diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie i identyfikuje problemy społeczne oraz zawiera ocenę stopnia wdrożenia poprzednio realizowanej strategii; **programową**, przedstawiającą założenia polityki społecznej miasta na najbliższe lata, ujęte w formie wizji, misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

W części programowej zostały wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania przyjętych założeń, określony został także czas realizacji wyznaczonych działań. W celu określenia postępów w realizacji założeń programowych wyznaczone zostały **wskaźniki monitorowania realizacji celów strategii**, uwzględniające wartości z ostatniego roku objętego analizą danych i oczekiwane wartości docelowe w roku kończącym zaplanowany okres programowania opracowanej strategii. Część programowa zawiera także ramy finansowe, prognozę zmian oraz informacje na temat sposobu wdrażania, prowadzenia monitoringu oraz ewaluacji strategii.

Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przeprowadzono badania ankietowe dotyczące sytuacji społecznej w mieście, problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz sytuacji dziecka. Do analizy wykorzystano trzy rodzaje ankiet.

Respondentami ankiety odnoszącej się do sytuacji społecznej byli mieszkańcy gminy oraz osoby mające wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej. W sumie do analizy przedłożono 12 anonimowo wypełnionych arkuszy. W badaniu wzięły udział wyłącznie kobiety. Dominujące grupy respondentów stanowiły osoby w przedziale

wiekowym 46-55 (42%) i 56-65 lat (33%). Mniejszy odsetek spośród respondentów stanowiły grupy osób w wieku 36-45 lat (17%) i 26-35 lat (8%). W badaniu nie wzięły udziału osoby poniżej 25. roku życia oraz osoby powyżej 65 lat. Jeśli chodzi o poziom wykształcenia uczestników badania, to najwięcej respondentów zadeklarowało posiadanie wykształcenia wyższego (92%), zaś 8% ankietowanych stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem zasadniczym zawodowym.

Biorąc pod uwagę czas zamieszkiwania w mieście, to 75% wszystkich respondentów mieszka na terenie Żywca od urodzenia, a 25% uczestników badania zamieszkuje w mieście od 20 do 55 lat. Można zatem domniemywać, iż ankietowani mają ugruntowane i przemyślane opinie na temat niekorzystnych zjawisk widocznych w mieście oraz problemów, jakie dotyczą jego mieszkańców. Profil respondentów ankiety prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w mieście	wykształcenie
12	kobiety (100%)	26-35 lat (8%)	od urodzenia (75%)	zasadnicze zawodowe (8%)
		36-45 lat (17%)		
		46-55 lat (42%)	od 20 do 55 lat (25%)	wyższe (92%)
		56-65 lat (33%)		

W badaniu ankietowym, którego celem było poznanie opinii mieszkańców na temat problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć, wykorzystano do analizy 12 arkuszy wypełnionych anonimowo ankiet. Wśród respondentów było 92% kobiet, zaś 8% ankietowanych nie zadeklarowało swojej przynależności płciowej. Najliczniej wśród respondentów reprezentowana była grupa osób w wieku 46-55 lat (42%), a kolejne liczne grupy stanowiły osoby w wieku 56-65 lat (33%) i 36-45 lat (17%). Mniej licznie reprezentowana była grupa osób w wieku 26-35 lat (8%). W badaniu nie wzięły udziału osoby poniżej 25. roku życia oraz osoby powyżej 65 lat. Profil respondentów prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w mieście	wykształcenie
45	kobiety (92%)	26-35 lat (8%)	od urodzenia (67%)	zasadnicze zawodowe (8%)
		36-45 lat (17%)	od 20 lat (8%)	
	46-55 lat (42%)	brak deklaracji (25%)		wyższe (92%)
	brak deklaracji (8%)		56-65 lat (33%)	

Osobna ankieta, która pomogła w dokonaniu analizy sytuacji dziecka w środowisku szkolnym i rodzinnym, została rozesłana do placówek oświatowych. Analizę tę przeprowadzono na podstawie 8 ankiet wypełnionych przez dyrektorów i pedagogów z placówek systemu oświaty funkcjonujących na terenie miasta.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Żywca na lata 2022-2030 wskazuje problemy społeczne występujące w gminie, których niwelowanie lub rozwiązanie powinno stać się w najbliższym czasie przedmiotem szczególnej troski ze strony władz samorządowych. Strategia prezentuje rozwiązania o charakterze systemowym, a jej realizacja pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej.

I. UWARUNKOWANIA PRAWNE TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.). W ramach zadań własnych miasto opracowuje i realizuje gminną strategię rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich w szczególności:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 111 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 877 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2021 r. poz. 1100 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573);
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2133 z późn. zm.);

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2021 r. poz. 75 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685);
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2021 r. poz. 716 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1297),
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1348 z późn. zm.).

Podczas realizacji strategii znajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Żywca jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. W swej warstwie merytorycznej odnosi się do dokumentów, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, regionalnym i lokalnym. Poniżej przedstawiono główne założenia programowe tych dokumentów.

2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

W ramach trzech priorytetów tematycznych strategii, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, przygotowano siedem projektów przewodnich: 1. „Unia innowacji”; 2. „Młodzież w drodze”, 3. „Europejska agenda cyfrowa”, 4. „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”, 5. „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”, 6. „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”, 7. „Europejski program walki z ubóstwem”.

28 kwietnia 2020 r. Rada Ministrów RP przyjęła „Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii Europa 2020. Aktualizacja 2020/2021”. Już na starcie prac nad KPR oczekiwano uwzględnienia w KPR działań na rzecz priorytetów nowej strategii dla UE, zaprezentowanej w komunikacie KE pn. „Europejski Zielony Ład” z 11 grudnia 2019 r. oraz w dokumencie otwierającym nowy cykl Semestru, tj. „Rocznej Strategii Zrównoważonego Wzrostu Gospodarczego na 2020 rok” z 17 grudnia 2019 r. W związku z wybuchem pandemii COVID-19 w 2020 r. na ostatnim etapie prac dokument uzupełniono o odrębny rozdział poświęcony przedstawieniu działań mających na celu bezpośrednią walkę z pandemią COVID-19 i przeciwdziałanie rozszerzającym się jej skutkom ekonomicznym, zawartych w ustawach składających się na tzw. „tarczę antykrzysową”.

W KPR znalazła się bardzo wstępna, ze względu na niemający precedensu dynamiczny charakter kryzysu gospodarczego wywołanego przez pandemię, ocena sytuacji i scenariusz makroekonomiczny na najbliższe miesiące. Jednocześnie w KPR zachowano dorobek wcześniejszych prac nad dokumentem, zastrzegając, że realizacja zaplanowanych działań będzie uzależniona od rozwoju sytuacji w Polsce i na świecie.

Nowe Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2021-2027

Na mocy Traktatu z Lizbony Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) zostały przekształcone z porozumienia międzyinstytucjonalnego w akt prawnie wiążący. WRF, przyjmowane na okres co najmniej pięciu lat, muszą gwarantować dokonywanie wydatków Unii w sposób usystematyzowany i w granicach jej zasobów własnych oraz zawierają przepisy, z którymi musi być zgodny roczny budżet Unii, a tym samym stwarzają podwaliny pod dyscyplinę finansową.

2 maja 2018 r. Komisja Europejska przyjęła pierwszy projekt długofalowego budżetu UE, czyli wieloletnich ram finansowych 2021-2027. Aby odpowiedzieć na społeczno-gospodarcze skutki pandemii COVID-19, 27 maja 2020 r. zaproponowano **zmieniony długofalowy budżet UE**, wprowadzając nadzwyczajny

instrument na rzecz odbudowy (Next Generation EU), który ma pomóc naprawić najpilniejsze szkody spowodowane pandemią i na nowo ożywić gospodarkę.

Podczas szczytu w Brukseli w dn. 17-21 lipca 2020 r. przywódcy państw członkowskich uzgodnili długofalowy budżet UE 2021-2027 opiewający na kwotę 1 074,3 mld EUR. Z budżetu wspierane będą m.in. inwestycje w transformację cyfrową i ekologiczną. Przywódcy uzgodnili też pakiet odbudowy o wartości 750 mld EUR, który pomoże UE poradzić sobie z kryzysem spowodowanym pandemią. Z kwoty tej 390 mld EUR zostanie wypłaconych w formie dotacji dla państw członkowskich, a 360 mld EUR – w formie pożyczek.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

W perspektywie finansowej 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny współfinansuje krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku. Program, który powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia, wspiera innowacje społeczne oraz współpracę ponadnarodową w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”.

Komisja Europejska proponuje przeznaczenie dodatkowych środków w latach 2020-2022 na fundusze strukturalne w ramach programów perspektywy 2014-2020 na walkę ze skutkami kryzysu wywołanego przez pandemię COVID-19 oraz przygotowanie długookresowej transformacji w kierunku zielonej, cyfrowej, bardziej odpornej na zagrożenia Europy. Ta inicjatywa KE nazywana została w skrócie REACT-EU.

Polska popiera podejście polegające na wykorzystaniu obecnych programów polityki spójności jako narzędzia wspierania działań krótko- i średnioterminowych za pośrednictwem REACT-UE, natomiast polityka spójności w latach 2021-2027 powinna realizować cele w dłuższej perspektywie czasowej.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS)

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego,

inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Został uchwalony przez Radę Ministrów 17 września 2019 r. Rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) określone w filarze rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.

W KSRR wskazuje się Obszary Strategicznej Interwencji istotne z punktu widzenia realizacji polityki regionalnej, które zostaną uwzględnione w krajowych i regionalnych strategiach rozwoju (m.in. poprzez wskazanie dedykowanych im działań). Są to dwa typy obszarów: miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze i obszary zagrożone trwałą marginalizacją. Oprócz tego KSRR wskazuje również wschodnią Polskę i Śląsk jako OSI wymagające ukierunkowanego wsparcia z poziomu kraju (Program Polska Wschodnia, Program dla Śląska). Jednocześnie na poziomie regionalnym samorząd województwa może wyznaczać swoje obszary strategicznej interwencji, takie m.in. jak obszary przemysłowe, zdegradowane czy tzw. wewnętrzne peryferia, o ile będzie to wiązało się z zapewnieniem konkretnych instrumentów wsparcia lub mechanizmów uzgodnień.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 to dokument mający na celu przede wszystkim poprawę jakości życia obywateli. Ukazuje on główne tendencje,

wyzwania i schematy rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, a także kierunki zagospodarowania przestrzennego państwa. Powyższy dokument wyznaczył trzy strategiczne obszary, w których powinien odbywać się rozwój Polski:

- Obszar konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:
 - Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna,
 - Polska Cyfrowa,
 - Kapitał ludzki,
 - Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko.
- Obszar równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski:
 - Rozwój regionalny,
 - Transport.
- Obszar efektywności i sprawności państwa:
 - Kapitał społeczny,
 - Sprawne państwo.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030

Głównym celem SRKS jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. W dokumencie wyznaczono następujące trzy cele szczegółowe i priorytety:

Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne:

- 1.1 Usprawnienie mechanizmów wspierania i współpracy instytucji publicznych z obywatelami,
- 1.2 Rozwój i wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej.

Cel szczegółowy 2. Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich:

- 2.1 Tworzenie warunków oraz budowanie kompetencji dla wzmacniania uczestnictwa w kulturze,
- 2.2 Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz gromadzenie i zachowywanie dóbr kultury,
- 2.3 Digitalizacja, cyfrowa rekonstrukcja i udostępnianie dóbr kultury,
- 2.4 Umacnianie tożsamości i postaw obywatelskich przez kulturę,
- 2.5 Wzmocnienie promocji kultury polskiej za granicą.

Cel szczegółowy 3. Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne:

- 3.1 Wzrost udziału sektorów kreatywnych w rozwoju gospodarczym kraju,

3.2 Rozwój kompetencji zawodowych na potrzeby branż kreatywnych,

3.3 Wzmocnienie potencjału kreatywnego społeczeństwa.

2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” jest kluczowym dokumentem określającym cele rozwoju regionu oraz instrumenty ich realizacji w perspektywie roku 2030. Wyznacza cele i kierunki, które wskazują drogę oraz narzędzia pozwalające na istotne zmiany gospodarcze prowadzące do pobudzenia tempa rozwoju gospodarczego regionu w oparciu o dynamicznie rozwijający się sektor przedsiębiorstw innowacyjnych. Strategia „Śląskie 2030” odpowiada również na wyzwania demograficzne stojące przed województwem śląskim. Dotyczą one w głównej mierze starzenia się społeczności regionu oraz malejącej liczby mieszkańców, co jest wynikiem ujemnego przyrostu naturalnego oraz procesów migracyjnych. Na podstawie szczegółowych prac analitycznych oraz szeroko zakrojonego procesu konsultacji społecznych sformułowano niżej przedstawione cele strategiczne i operacyjne:

CEL STRATEGICZNY A – Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej.

- A.1. Konkurencyjna gospodarka.
- A.2. Innowacyjna gospodarka.
- A.3. Silna lokalna przedsiębiorczość.

CEL STRATEGICZNY B – Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca.

- B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych.
- B.2. Aktywny mieszkaniec.
- B.3. Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki.

CEL STRATEGICZNY C – Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym.

- C.1. Wysoka jakość środowiska.
- C.2. Efektywna infrastruktura.
- C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu.

CEL STRATEGICZNY D – Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni.

- D.1. Zrównoważony rozwój terytorialny.
- D.2. Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu.
- D.3. Nowoczesna administracja publiczna.

Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027 – projekt programu

Program „Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027” służy realizacji wizji i celów rozwojowych regionu, zawartych w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” i stanowi jeden z najistotniejszych instrumentów polityki regionalnej. Interwencja w ramach programu będzie wspierała uczynienie województwa śląskiego nowoczesnym regionem europejskim o konkurencyjnej gospodarce, będącej efektem odpowiedzialnej transformacji i zapewniającym możliwości rozwoju mieszkańcom oraz oferującym wysoką jakość życia w czystym środowisku. Cele programu wpisują się w wizję rozwoju Unii Europejskiej zawartą w komunikacie oraz regulacjach dotyczących Europejskiego Zielonego Ładu w zakresie przekształcenia UE w sprawiedliwe i dobrze prosperujące społeczeństwo żyjące w nowoczesnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarce, która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto. Program stanowi także instrument realizacji Umowy Partnerstwa 2021-2027 – dokumentu określającego strategię interwencji funduszy europejskich w ramach unijnej polityki spójności i wspólnej polityki rybołówstwa w Polsce i wykazuje z nią pełną zgodność. Program „Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027” określa niżej przedstawione priorytety i cele szczegółowe na rzecz rozwoju województwa w nowej perspektywie unijnego finansowania na lata 2021-2027.

Priorytet I: Inteligentne Śląskie.

Cel szczegółowy: Zwiększenie potencjału w zakresie badań i innowacji oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii.

Priorytet II: Ekologiczne Śląskie.

Cel szczegółowy: Promowanie działań na rzecz efektywności energetycznej.

Priorytet III: Mobilne Śląskie.

Cel szczegółowy: Rozwój i poprawa zrównoważonej, inteligentnej i intermodalnej mobilności odpornej na zmianę klimatu na szczeblu regionalnym i lokalnym, w tym poprawa dostępu do sieci TEN-T i mobilności transgranicznej.

Priorytet IV: Społeczne Ślaskie.

Cel szczegółowy: Modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy, zmian w karierze zawodowej i mobilności.

Priorytet V: Ślaskie dla mieszkańca.

Cel szczegółowy: Poprawa dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury.

Priorytet VI: Ślaskie bliżej mieszkańców.

Cel szczegółowy: Wspieranie zintegrowanego rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, dziedzictwa kulturowego i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.

Priorytet Pomoc Techniczna.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030

Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030 jest dokumentem, który określa cele polityki społecznej prowadzonej w regionie. W jej ramach dokonano diagnozy sytuacji społecznej w województwie śląskim, na podstawie której sformułowano cel generalny (misję): „Wysoka jakość życia mieszkańców województwa śląskiego. Aktywna społeczność regionalna” oraz wyznaczono następujące cele strategiczne i kierunki działań:

Cel strategiczny 1. Aktywna polityka prorodzinna. Wspieranie właściwego funkcjonowania rodziny, zapewniającej prawidłowy rozwój i opiekę wszystkim jej członkom, zwłaszcza osobom zależnym.

Kierunki działania:

- 1.1. Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu. Wzmacnianie funkcji opiekuńczej i wychowawczej rodzin.
- 1.2. Promowanie rodziny jako naturalnego środowiska rozwoju. Wzmacnianie rodzin wielodzietnych.
- 1.3. Pomoc dzieciom zgłoszonym do przysposobienia i przysposobionym, w tym przeciwdziałanie ich ubóstwu i wykluczeniu społecznemu.
- 1.4. Diagnozowanie i monitorowanie sytuacji rodzin w województwie śląskim.

Cel strategiczny 2. Rozwój warunków sprzyjających aktywnemu i pełnemu uczestnictwu osób starszych w życiu społecznym. Dostosowanie systemu wsparcia do potrzeb starzejącego się społeczeństwa.

Kierunki działania:

2.1. Kreowanie polityki senioralnej celem zaspokojenia potrzeb osób starszych i umożliwienia wykorzystania ich zasobów dla rozwoju społeczności lokalnych.

2.2. Rozwijanie opieki środowiskowej w społecznościach lokalnych ukierunkowanej na wsparcie niesamodzielnych seniorów, tworzenie sieci wsparcia opartych na zasobach indywidualnych (rodzina, otoczenie) i zasobach instytucjonalnych

2.3. Niwelowanie barier w dostępie seniorów do rynku dóbr i usług.

2.4. Promowanie pozytywnego wizerunku osób starszych. Propagowanie idei i działań służących korzystaniu z potencjału seniorów oraz więzi międzypokoleniowych.

Cel strategiczny 3. Kształcenie i doskonalenie zawodowe kadr służb społecznych oraz instytucji wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Kierunki działania:

3.1. Organizacja kształcenia i doskonalenia zawodowego pracowników systemu pomocy i integracji społecznej oraz instytucji wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Podnoszenie standardu i jakości świadczonych usług.

Cel strategiczny 4. Wzmocnienie instytucji, organizacji i innych podmiotów realizujących zadania na rzecz włączenia społecznego mieszkańców regionu oraz skuteczności działań w tym obszarze. Organizowanie społeczności lokalnej.

Kierunki działania:

4.1. Rozwój działalności terapeutycznej regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych.

4.2. Wspieranie aktywności zawodowej i przeciwdziałanie bezrobociu.

4.3. Integracja społeczno-zawodowa osób z niepełnosprawnościami.

4.4. Wzmacnianie bazy instytucjonalnej systemu pomocy i integracji społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

4.5. Diagnozowanie warunków oraz jakości życia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i społecznie wykluczonych. Tworzenie programów wsparcia.

Cel strategiczny 5. Wzmocnienie roli ekonomii społecznej i solidarnej w integracji społeczno-zawodowej oraz w dostarczaniu usług społecznych.

Kierunki działania:

5.1. Rozwój podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej.

5.2. Wzmocnienie funkcjonowania systemu wsparcia ekonomii społecznej i solidarnej w regionie.

5.3. Zwiększenie roli ekonomii społecznej i solidarnej w życiu mieszkańców instytucji publicznych województwa śląskiego.

Cel strategiczny 6. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Kierunki działania:

6.1. Edukacja publiczna w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od narkotyków i alkoholu oraz uzależnieniom behawioralnym.

6.2. Wzmacnianie oddziaływań profilaktycznych.

6.3. Wzmacnianie procesu leczenia, rehabilitacji i reintegracji osób uzależnionych i ich rodzin.

6.4. Badanie i monitorowanie problemów związanych z używaniem narkotyków i alkoholu.

6.5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Żywieckiego na lata 2020-2022 – aktualizacja

Aktualizacja Strategii Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Żywieckiego na lata 2020-2022 jest kontynuacją dokumentu przygotowanego na lata 2006-2020 i uzupełnieniem wizji podyktowanej wyzwaniem czasu, zmieniającym się otoczeniem i uwarunkowaniami. Ponadto aktualizacja jest podsumowaniem działań powiatu żywieckiego oraz wyznacza kierunek działań na lata następne. Na potrzeby niniejszego dokumentu została sformułowana wizja: „Żywiecczyzna jest powiatem o uporządkowanej przestrzeni, w którym żyje społeczeństwo zintegrowane wokół wspólnie uznawanych wartości, gwarantujące stabilność gospodarczą dzięki wyspecjalizowanym usługom turystycznym i rolniczym, kultywujące tradycje i kulturę lokalną, racjonalnie kształtujące środowisko” oraz niżej przedstawione priorytety rozwoju i cele strategiczne:

Priorytet I Trwały rozwój gospodarczy w powiecie

CELE STRATEGICZNE

1. Sprawny system komunikacji.

2. Rozwój usług turystycznych.

3. Zachowanie przestrzennych walorów powiatu.

4. Rozwój małej i średniej przedsiębiorczości.
5. Utrzymanie i rozwój rolnictwa.
6. Uatrakcyjnienie wizerunku powiatu i stworzenie warunków do inwestowania.

Priorytet II Zwiększenie szans rozwoju osobistego mieszkańców

CELE STRATEGICZNE

1. Wyrównanie poziomu bazy materialnej szkolnictwa.
2. Podnoszenie poziomu wykształcenia mieszkańców.
3. Podniesienie poziomu integracji społeczeństwa powiatu i zwiększenie ich identyfikacji z powiatem.
4. Aktywizacja zawodowa mieszkańców.

Priorytet III Poprawa warunków bytowych mieszkańców i przyjezdnych

CELE STRATEGICZNE

1. Poprawa zdrowotności, promocja zdrowia oraz zwiększenie dostępności usług społecznych.
2. Zwiększenie dostępności usług dla przyjezdnych i mieszkańców.
3. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa na terenie powiatu.

Priorytet IV Eliminacja zagrożeń środowiskowych i racjonalizacja ochrony środowiska

CELE STRATEGICZNE

1. Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców.
2. Zmniejszenie ładunków zanieczyszczeń odprowadzanych do środowiska.
3. Zachowanie terenów cennych pod względem przyrodniczym.
4. Właściwe kształtowanie istniejących walorów środowiskowych.
5. Eliminacja zagrożeń środowiskowych.

II. DIAGNOZA SPOŁECZNA

1. CHARAKTERYSTYKA MIASTA

Żywiec to gmina miejska położona w południowej części województwa śląskiego, w obrębie północnej części powiatu żywieckiego. Zajmuje obszar 50,54 km², co stanowi 4,9% powierzchni powiatu, i jest jedną z piętnastu powiatowych jednostek terytorialnych. Obszar miasta graniczy od północnego zachodu z gminą Czernichów, od północnego wschodu z gminą Łękawica, od wschodu z gminą Gilowice, od południa z gminami Świnna i Radziechowy-Wieprz, od południowego zachodu z gminą Lipowa, od zachodu z gminą Łodygowice.

Obszar miasta obejmuje 8 dzielnic: Kocurów-Koleby, Moszczanica, Oczków, Podlesie, Rędzina, Sporysz, Śródmieście i Zabłocie.

Na terenie miasta działają 73 organizacje pozarządowe, które zajmują się m.in. promowaniem tradycji regionu, krzewieniem kultury i sportu oraz integracją środowisk lokalnych. Miasto Żywiec, pragnąc mieć wpływ na rozwój i promocję miasta, bierze udział w pracach i działaniach związków ponadgminnych, m.in. uczestniczy w Stowarzyszeniu Aglomeracja Beskidzka oraz Koalicji Marek Ziemi Górskich, należy także do Międzygminnego Związku ds. Ekologii w Żywcu.

2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym zadano mieszkańcom miasta Żywca pytania pozwalające uzyskać opinie na temat atutów miasta, czynników, które ograniczają jego możliwości rozwojowe, a także działań, jakie należy podjąć, by uczynić je bardziej przyjazne dla mieszkańców.

Wskazując atuty miasta, wypełniający ankietę najczęściej wymieniali dogodne położenie geograficzne i komunikacyjne (droga ekspresowa, bliskość granicy z Republiką Słowacką) oraz sprzyjające rozwojowi turystyki walory przyrodnicze i krajobrazowe (Beskidy, Jezioro Żywieckie). Uzupełnieniem malowniczej przyrody są – wymieniane jako kolejne zalety – potencjał rekreacyjno-wypoczynkowy oraz regionalne wydarzenia kulturalne (Tydzień Kultury Beskidzkiej, trasa „Męskie Granie”, Dni Powiatu, Dni Żywca). Duże znaczenie badani przywiązywali również do stałego i dynamicznego rozwoju oraz inwestycji w infrastrukturę (ścieżki rowerowe i dydaktyczne, budowa parkingów). Wypełniający ankietę wspomnieli też o Parku

Zamkowym z jego licznymi atrakcjami, kulturotwórczej działalności Żywieckiej Biblioteki Samorządowej i jej filii oraz niewielkiej powierzchni miasta.

Wśród wypowiedzi mieszkańców na temat słabych stron gminy miejskiej Żywiec najczęściej pojawiała się kwestia ograniczeń finansowych na rozwój i inwestycje, niewystarczający, w stosunku do potrzeb miasta, budżet oraz niezadowalające środki finansowe przekazywane z budżetu państwa. Za równie dotkliwy problem ankietowani uznali wysoki poziom zanieczyszczenia powietrza (smog), słabo rozwiniętą infrastrukturę turystyczną oraz niedostosowany do potrzeb mieszkańców rozkład jazdy MZK. Według badanych duży problem stanowi niedostateczna liczba miejsc parkingowych, niezadowalająca oferta zajęć dla różnych grup wiekowych oraz brak pomysłów na aktywizowanie społeczności lokalnej. Wypełniający ankietę wspomnieli także o braku podmiotów promujących miasto i lokalne tradycje (np. koła gospodyń) oraz niedostatecznej dbałości o czystość (wszechobecne śmieci).

Uczestnicy badania wskazywali również działania, jakie należy podjąć, aby miasto uczynić bardziej przyjazne dla mieszkańców. Za najważniejsze uznano zwiększenie nakładów na inwestycje w infrastrukturę turystyczno-rekreacyjną (rozwój zaplecza hotelarsko-gastronomicznego, zagospodarowanie terenów wokół jeziora oraz wytyczanie ścieżek rowerowych). Do istotnych kwestii respondenci zaliczyli też zintensyfikowanie działań na rzecz poprawy jakości powietrza (wymiana pieców), dostosowanie rozkładu jazdy MZK do aktualnych potrzeb mieszkańców oraz tworzenie stabilnych miejsc pracy. Wśród niezbędnych do realizacji działań wskazano utworzenie żłobka, budowę miejsc parkingowych, dalszy rozwój bazy sportowej we wszystkich dzielnicach, a także budowę otwartego basenu i plaży nad jeziorem. Ankietowani wspomnieli również o realizowaniu projektów integrujących lokalną społeczność oraz tworzeniu warunków do rozwoju i samorealizacji młodzieży.

3. DEMOGRAFIA

Na koniec 2020 r. miasto liczyło 29 734 osoby, wśród których było 15 545 kobiet, które stanowiły 52,3% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia wynosiła w przybliżeniu 588 osób na km². Analizując dane demograficzne, można stwierdzić, iż w latach 2018-2020 ogólna liczba mieszkańców miasta systematycznie spadała. Jeśli chodzi o poszczególne grupy wiekowe, to warto zauważyć, że w rozpatrywanym

okresie zarówno liczba dzieci i młodzieży, jak i liczba osób w wieku produkcyjnym zmniejszała się, natomiast liczba najstarszych mieszkańców miasta stale rosła.

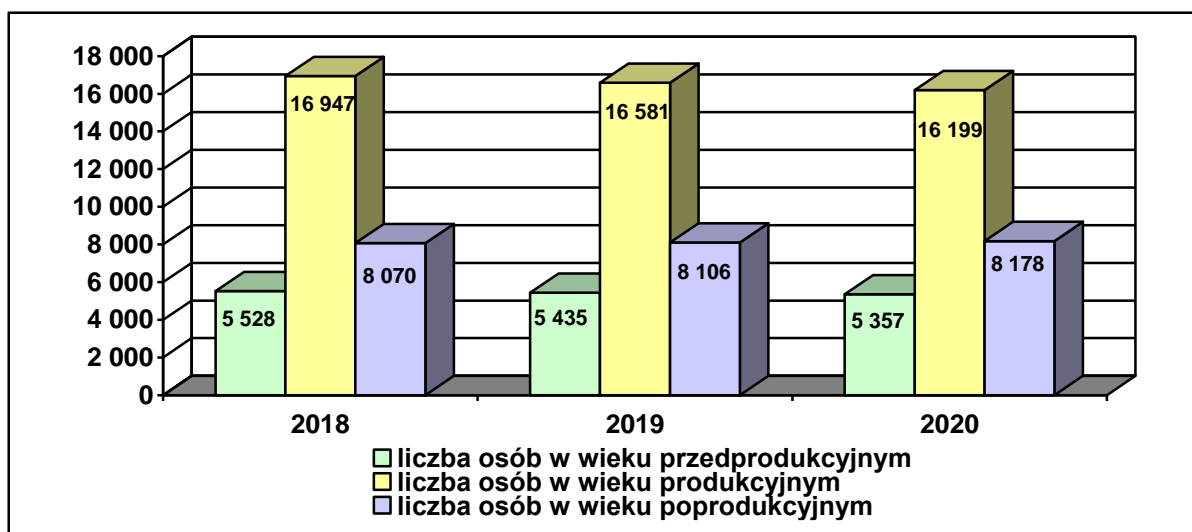
W 2018 r. liczba urodzeń była wyższa niż liczba zgonów, przyrost naturalny był więc dodatni, natomiast w latach 2019-2020 liczba urodzeń była niższa niż liczba zgonów, przyrost naturalny był więc wyrażony liczbą ujemną. Saldo migracji ludności miasta w latach 2018-2020 wahało się i było stale ujemne. Szczegółowe dane dotyczące sytuacji demograficznej miasta przedstawiają poniższe tabele i wykresy.

Tabela 3. Struktura wiekowa ludności miasta w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	5 528	5 435	5 357
liczba osób w wieku produkcyjnym	16 947	16 581	16 199
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	8 070	8 106	8 178
ogółem	30 545	30 122	29 734

Dane Urzędu Miejskiego w Żywcu.

Wykres 1. Struktura wiekowa ludności miasta w latach 2018-2020

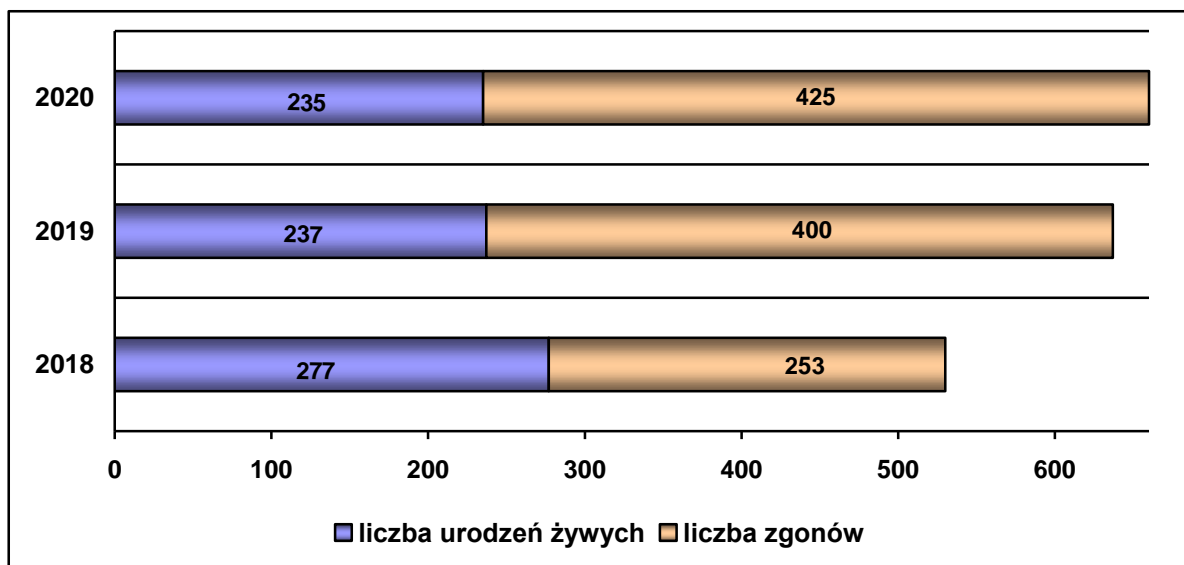
Dane Urzędu Miejskiego w Żywcu.

Tabela 4. Ruch naturalny ludności miasta w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba urodzeń żywych	277	237	235
liczba zgonów	253	400	425
przyrost naturalny	24	-163	-190

Dane Urzędu Miejskiego w Żywcu.

Wykres 2. Ruch naturalny ludności miasta w latach 2018-2020

Dane Urzędu Miejskiego w Żywcu.

Tabela 5. Ruch migracyjny ludności w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba zameldowanych osób spoza miasta	250	263	192
w tym z zagranicy	21	22	8
liczba osób wymeldowanych poza miasto	433	550	436
w tym za granicę	32	49	28
saldo migracji ogółem	-183	-287	-244

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Dostrzegane zmiany demograficzne, ze szczególnym uwzględnieniem zjawiska starzenia się społeczeństwa, wymagają kompleksowego podejścia do sytuacji poszczególnych grup mieszkańców, poznania ich potrzeb i oczekiwań, co umożliwi wypracowanie odpowiednich rozwiązań sprzyjających zarówno rozwojowi społecznemu, jak i gospodarczemu miasta.

4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Poziom rozwoju infrastruktury technicznej w Żywcu jest wysoki. Miasto jest w całości skanalizowane, natomiast sieć wodociągowa o długości 245,28 km jest dostępna dla blisko 94% mieszkańców. Zbiorowym zaopatrzeniem mieszkańców w wodę oraz odprowadzaniem ścieków zajmuje się Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., w którym Gmina Żywiec posiada 100% udziałów. Na terenie miasta funkcjonuje 1 mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia

ścieków komunalnych. Dalszego rozwoju i nakładów inwestycyjnych wymaga słabiej rozwinięta sieć gazowa o długości 153,51 km. Poniżej zawarto szczegółowe dane na temat istniejącej infrastruktury technicznej.

Tabela 6. Infrastruktura techniczna w mieście w 2020 r.

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	245,28
liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej	27 935
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	378,00
liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	29 652
oczyszczalnie ścieków	
liczba oczyszczalni ścieków	1
liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków	98 381
sieć gazowa	
długość czynnej sieci gazowej (w km)	153,51
liczba ludności korzystającej z sieci gazowej	2 123
sieć drogowa	
długość dróg publicznych w mieście ogółem (w km)	189,00
w tym długość dróg gminnych (w km)	150,00

Dane Urzędu Miejskiego w Żywcu.

W uzupełnieniu powyższych danych warto wymienić najważniejsze spośród inwestycji realizowanych w mieście w latach 2018-2020:

Tabela 7. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w mieście w latach 2018-2020

inwestycje w 2018 r.
<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja budynku głównego Miejskiego Centrum Kultury w Żywcu; • Budowa otwartej strefy aktywności – mała infrastruktura sportowo-rekreacyjna w Żywcu-Zabłociu.
inwestycje w 2019 r.
<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja Przedszkola nr 10 w Żywcu na Os. Kolonia Browar 44 – etap I; • Budowa garażu dla OSP Sporysz w Żywcu; • Modernizacja kuchni w Przedszkolu nr 6 w Żywcu; • Rozbiórka byłego Przedszkola nr 1 w Żywcu; • Rozbudowa skateparku w Parku Miejskim w Żywcu; • Budowa placu zabaw i siłowni zewnętrznej na Os. 700-lecia w Żywcu; • Zakup kosiarki na wysięgniku; • Budowa siłowni zewnętrznej typu street workout w Parku Miejskim w Żywcu.

inwestycje w 2020 r.

- Modernizacja budynku MOPS-u w Żywcu przy ul. Zamkowej 10 – montaż klimatyzatorów – etap I;
- Utworzenie Klubu Senior+ przy ul. Ks. Pr. Słonki 31 w Żywcu;
- Przebudowa infrastruktury wodociągowej, przeciwpożarowej i zamontowanie pompy hydroforowej w Szkole Podstawowej nr 2 w Żywcu;
- Budowa zintegrowanego węzła przesiadkowego;
- Remont ulic Kocurowskiej – etap II, Brackiej, Krzywoustego, Baczyńskiego, Narcyzowej, Storczykowej, Niwy – etap I i Granitowej;
- Przebudowa ul. Różanej – etap II i III,
- Termomodernizacja budynków Przedszkola Nr 10.

Dane Urzędu Miejskiego w Żywcu.

W ramach działań proekologicznych miasto Żywiec realizuje projekty na rzecz poprawy stanu środowiska, m.in. „Stop smog” oraz program ograniczania niskiej emisji, w ramach którego zmodernizowano 46 nieekologicznych i nieekonomicznych kotłów węglowych.

5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Gmina miejska Żywiec posiada korzystny układ dróg komunikacji kołowej, odpowiadający strukturze zagospodarowania przestrzennego wewnątrz miasta i jego powiązaniom zewnętrznym. Długość dróg publicznych w mieście wynosi ogółem 189,00 km (w tym drogi gminne 150,00 km). Przez południowo-zachodnią część miasta przebiega ważny szlak komunikacyjny – droga ekspresowa S1 (Pyrzowice Lotnisko A1 – Bielsko-Biała – granica ze Słowacją w Zwardoniu). Ponadto układ drogowy na terenie miasta tworzą trzy drogi wojewódzkie: nr 945 (Żywiec – Jeleśnia – Korbielów – granica państwa), nr 946 (Żywiec – Sucha Beskidzka) i nr 948 nr (Żywiec – Tresna – Kobiernice).

Na terenie miasta funkcjonuje także infrastruktura kolejowa – linia nr 139 (Bielsko Biała – Żywiec – Zwardoń) ze stacją kolejową w Żywcu i stacją towarową Żywiec-Sporysz. Miasto posiada bezpośrednie powiązania kolejowe z Bielskiem, Katowicami, Sosnowcem, Częstochową i Zwardoniem.

Zadania związane z organizacją zbiorowego transportu publicznego realizuje Miejski Zakład Komunikacyjny, w którym gmina miejska Żywiec posiada 100% udziałów. Na terenie miasta funkcjonuje 18 linii komunikacyjnych (trzy to linie wewnątrzmięskie, pozostałe zapewniają powiązania Żywca z sąsiednimi miejscowościami leżącymi na terenie gmin: Czernichów, Lipowa, Łodygowice,

Radziechowy-Wieprz, Świnna i Gilowice). Ponadto osobowe usługi transportowe realizują przewoźnicy komercyjni.

Miasto Żywiec położone jest w odległości ok. 82 km od Katowic (siedziby władz administracji państwowej i samorządowej województwa śląskiego), ok. 22 km od Bielska-Białej, ok. 52 km od Oświęcimia, ok. 93 km od Krakowa i ok. 30 km od granicy państwa ze Słowacją.

6. GOSPODARKA

Miasto Żywiec jest lokalnym ośrodkiem gospodarczym rozwijającym funkcje produkcyjne, handlowe, usługowe i turystyczne, jest także siedzibą władz oraz jednostek organizacyjnych powiatu żywieckiego, a także ważnym ośrodkiem usług publicznych: szkolnictwa, służby zdrowia i innych. Na terenie miasta znajdują się duże zakłady produkcyjne, m.in.: Grupa Żywiec S.A., Famed Żywiec Sp. z o.o. (producent sprzętu i wyposażenia medycznego), Śrubena Unia Sp. z o.o. (fabryka elementów złącznych), Ponar S.A. (producent maszyn o napędzie hydraulicznym).

Rolnictwo, pomimo znacznego (46%) udziału użytków rolnych w ogólnej powierzchni, nie odgrywa znaczącej roli wśród podmiotów gospodarczych. Lasy stanowią 16% terenu gminy miejskiej Żywiec. Poniższa tabela przedstawia strukturę gruntów w mieście.

Tabela 8. Użytki rolne, lasy i grunty leśne

powierzchnia miasta ogółem (w ha)	5 054
powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)	2 301
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)	802,3
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków	1 942

Dane Urzędu Miejskiego w Żywcu.

Na obszarze gminy miejskiej dominują gleby brunatne właściwe i brunatne kwaśne, mady brunatne oraz gleby bielcowe. Pod względem bonitacji gruntów ornych zdecydowana ich większość reprezentuje III i IV klasę, tj. gleby orne dobre, średnio dobre oraz gleby orne średniej jakości.

Na obszarze miasta występują złoża kruszyw naturalnych – żwiru: „Łękawica” i „Żywiec Tresna”.

W latach 2018-2020 liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie miasta systematycznie rosła. Dane na temat aktywności gospodarczej mieszkańców miasta Żywca przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Indywidualna działalność gospodarcza mieszkańców miasta 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba podmiotów gospodarczych w ewidencji miejskiej (według stanu na koniec roku)	1 802	1 981	2 131

Dane Urzędu Miejskiego w Żywcu.

Na koniec 2020 r. w ewidencji miejskiej zarejestrowanych było 2 131 podmiotów gospodarczych. Według danych statystycznych GUS-u w 2020 r. najwięcej podmiotów gospodarczych w mieście prowadziło działalność w sferze handlu hurtowego i detalicznego oraz napraw pojazdów samochodowych. Kolejnymi sferami widocznie wyróżniającymi się były budownictwo, przetwórstwo przemysłowe, a także działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.

7. ZASOBY I DODATKI MIESZKANIOWE

W 2020 r. miasto posiadało w swoich zasobach 125 mieszkań komunalnych o łącznej powierzchni 5 395,35 m², w których zamieszkiwało 357 osób. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania komunalnego wynosiła 43,16 m², a przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania komunalnego przypadająca na jedną osobę liczyła 15,11 m². Jeśli chodzi o mieszkania socjalne, to w 2020 r. miasto dysponowało 153 takimi lokalami o łącznej powierzchni 3 619,63 m², zamieszkiwało w nich 260 osób. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania socjalnego wynosiła 23,66 m², natomiast przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania socjalnego przypadająca na jedną osobę liczyła 13,92 m². Dane szczegółowe dotyczące sytuacji mieszkaniowej w mieście Żywcu w latach 2018-2020 zawiera poniższa tabela.

Tabela 10. Zasoby mieszkaniowe w mieście w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba mieszkań komunalnych	123	125	125
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (w m ²)	5 308,75	5 395,35	5 395,35
liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych	345	339	357
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania komunalnego (w m ²)	43,16	43,16	43,16
przeciętna pow. użytkowa mieszkania komunalnego na 1 osobę (w m ²)	15,39	15,92	15,11
liczba mieszkań socjalnych	153	153	153

łączna powierzchnia użytkowa mieszkań socjalnych (w m ²)	3 619,63	3 619,63	3 619,63
liczba osób mieszkających w mieszkaniach socjalnych	308	283	260
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania socjalnego (w m ²)	23,66	23,66	23,66
przeciętna pow. użytkowa mieszkania socjalnego na 1 osobę (w m ²)	11,75	12,79	13,92

Dane Urzędu Miejskiego w Żywcu.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, świadczona jest pomoc pieniężna zwana dodatkiem mieszkaniowym. W Żywcu tej formy wsparcia udziela Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, a dane dotyczące liczby rodzin, którym przyznano dodatek, i ich łącznej wartości prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 11. Dodatki mieszkaniowe przyznane w mieście w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba rodzin, którym przyznano dodatek mieszkaniowy	401	376	345
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	3 744	3 543	3 181
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	787 474,10	759 004,41	791 638,74

Dane Urzędu Miejskiego w Żywcu.

8. EDUKACJA I KULTURA

W roku szkolnym 2020/2021 w mieście funkcjonowało 40 placówek systemu oświaty: w tym 2 placówki opieki nad dziećmi do lat 3, 18 placówek wychowania przedszkolnego oraz 11 szkół podstawowych i 9 szkół ponadpodstawowych. Dane na temat placówek opieki nad dziećmi do lat 3, przedszkoli i szkół w mieście oraz podopiecznych i nauczycieli w nich zatrudnionych zawierają tabele zamieszczone poniżej.

Tabela 12. Opieka nad dziećmi do lat 3 w mieście w roku szkolnym 2020/2021

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci objętych opieką	liczba opiekunów
żłobek lub klub dziecięcy	2	81	14
w tym prowadzone przez miasto	1	63	10
w tym prowadzone przez inne podmioty	1	18	4

Dane Urzędu Miejskiego w Żywcu.

Tabela 13. Placówki wychowania przedszkolnego w mieście w roku szkolnym 2020/2021

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
placówki wychowania przedszkolnego	18	1 211	203
w tym przedszkola	17	1 200	203
w tym oddziały przedszkolne w szkołach	1	11	–

Dane Urzędu Miejskiego w Żywcu.

Tabela 14. Placówki oświatowe w mieście w roku szkolnym 2020/2021

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
szkoły podstawowe	11	2 771	418
szkoły ponadpodstawowe	9	5 050	560

Dane Urzędu Miejskiego w Żywcu.

Tabela 15. Wykaz placówek systemu oświaty działających w mieście w roku szkolnym 2020/2021

lp.	nazwa placówki	adres
1.	Żłobek Miejski w Żywcu	ul. Jana 28, 34-300 Żywiec
2.	Żłobek Uszatek (placówka niepubliczna)	ul. Różana 3, 34-300 Żywiec
3.	Przedszkole nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi	ul. Tetmajera 77, 34-300 Żywiec
4.	Przedszkole nr 6	ul. Sporyska 37, 34-300 Żywiec
5.	Przedszkole nr 8 im. Marii Krystyny Habsburg	ul. Grunwaldzka 17, 34-300 Żywiec
6.	Przedszkole nr 9 im. Andrzeja Komonieckiego	ul. Poniatowskiego 12, 34-300 Żywiec
7.	Przedszkole nr 10	ul. Kolonia Browar 44, 34-300 Żywiec
8.	Przedszkole nr 11 im. Rodziny Komorowskich	Os. Parkowe 16, 34-300 Żywiec
9.	Niepubliczne Przedszkole „Akademia Malucha”	ul. Komorowskich 97, 34-300 Żywiec
10.	Niepubliczne Przedszkole „Aniołkowo”	ul. Browar Kolonia 7a, 34-300 Żywiec
11.	Niepubliczne Przedszkole „W ogrodzie”	ul. Świętokrzyska 45, 34-300 Żywiec
12.	Niepubliczne Przedszkole Ekologiczno-Językowe „Mały Naukowiec”	ul. Węglowa 19, 34-300 Żywiec
13.	Niepubliczne Przedszkole Polsko-Angielskie „Oxford House”	ul. Pogodna 12, 34-300 Żywiec
14.	Niepubliczne Przedszkole Sportowo-Artystyczne „Aktive Kids”	al. Piłsudskiego 22, 34-300 Żywiec

15.	Przedszkole Niepubliczne „Akuku” z Oddziałami Integracyjnymi	ul. KEN 15, 34-300 Żywiec
16.	Przedszkole Sióstr Serafitek	ul. Sobieskiego 6, 34-300 Żywiec
17.	Niepubliczne Przedszkole Integracyjno-Terapeutyczne „Niebieski Motyl”	ul. Komorowskich 53, 34-300 Żywiec
18.	Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 1 im. Janusza Korczaka (Szkoła Podstawowa nr 6, Przedszkole nr 12)	ul. Moszczanicka 26, 34-300 Żywiec
19.	Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 2 im. Orła Białego (Szkoła Podstawowa nr 8, Przedszkole nr 13)	ul. Niezapominajki 14, 34-300 Żywiec
20.	Szkoła Podstawowa nr 1 im. Wojska Polskiego	ul. Ks. Pr. Słonki 14, 34-300 Żywiec
21.	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Stanisława Staszica	ul. Zielona 1, 34-300 Żywiec
22.	Szkoła Podstawowa nr 3 im. Adama Mickiewicza	ul. Skłodowskiej-Curie 2, 34-300 Żywiec
23.	Szkoła Podstawowa nr 5 im. Hugona Kołłątaja	ul. Powstańców Śl. 4, 34-300 Żywiec
24.	Szkoła podstawowa nr 9 im. Jana Pawła II	ul. Dworcowa 26, 34-300 Żywiec
25.	Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Żywcu	al. Legionów 47, 34-300 Żywiec
26.	Niepubliczna Szkoła o Profilu Językowym Cervantes	ul. Powstańców Śląskich 2a, 34-300 Żywiec
27.	Niepubliczna Szkoła Podstawowa Da Vinci	ul. Słowicza 4, 34-300 Żywiec
28.	Niepubliczna szkoła Podstawowa Fundacji Królowej Świętej Jadwigi	ul. Pod Łyską 36, 34-300 Żywiec
29.	Zespół Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych w Żywcu	ul. Mickiewicza 6, 34-300 Żywiec
30.	Zespół Szkół Technicznych i Leśnych	ul. Grunwaldzka 9, 34-300 Żywiec
31.	Zespół Szkół Mechaniczno-Elektrycznych	ul. KEN 3, 34-300 Żywiec
32.	Zespół Szkół Samochodowych w Żywcu	ul. Grunwaldzka 10, 34-300 Żywiec
33.	I Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika	ul. Słowackiego 2, 34-300 Żywiec
34.	Zespół Szkół Budowlano-Drzewnych im. Armii Krajowej w Żywcu	ul. Szkolna 2, 34-300 Żywiec
35.	Zespół Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących im. Józefa Piłsudskiego w Żywcu	ul. Moszczanicka 9, 34-300 Żywiec
36.	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy	ul. Kopernika 77, 34-300 Żywiec
37.	Samorządowa Szkoła Muzyczna II stopnia	ul. Sienkiewicza 19, 34-300 Żywiec

Dane Urzędu Miejskiego w Żywcu.

Na terenie miasta Żywca funkcjonuje Zakład Doskonalenia Zawodowego w Katowicach – Centrum Kształcenia Zawodowego w Żywcu prowadzący działalność edukacyjną w zakresie szkolnictwa zawodowego oraz kursów i szkoleń zawodowych.

Warto dodać, że przy Parafii pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny działa świetlica dla dzieci i młodzieży, zaś przy Parafii pw. Św. Floriana świetlica środowiskowa dla dzieci. Placówki zapewniają podopiecznym opiekę, pomoc w odrabianiu lekcji, podwieczorek oraz atrakcyjne formy spędzania czasu wolnego.

Działalność kulturalną w mieście prowadzi Miejskie Centrum Kultury w Żywcu. Placówka zajmuje się propagowaniem kultury, organizowaniem imprez miejskich, promocją profesjonalnego i amatorskiego ruchu artystycznego, a także przyczynia się do poszerzenia zainteresowań mieszkańców kulturą, oświatą, sztuką i tradycjami. W strukturach Żywieckiego MCK-u działają kluby, w których odbywa się szereg różnorodnych zajęć rozwijających pasje i zainteresowania mieszkańców:

- Klub „Papiernik” – zajęcia plastyczne, hafciarskie, taneczne, językowe, akrobatyka dla dzieci, gimnastyka dla dzieci i dorosłych, grupa cheerleaders, warsztaty linorytu,
- Klub „Śrubka” – zajęcia plastyczne, informatyczne, językowe, taniec nowoczesny dla dzieci i młodzieży, warsztaty malarskie, nauka gry na gitarze, pilates, gimnastyka dla seniorów, chór, Stowarzyszenie Żywiecki Klub Amazonek, Żywiecki Uniwersytet III Wieku, Klub Senior+,
- Klub „Globik” – zajęcia taneczne, zumba, aerobik, plastyczne, językowe, sportowe, wokalne, nauka gry na gitarze, Klub Senior+,
- Klub „Ogródek” – zajęcia plastyczne, sportowe, językowe, spacerowanie krajoznawcze, klub gier i fantastyki,
- Żywieckie Centrum Wolontariatu – działa na rzecz promocji, wspierania i pośrednictwa wolontariatu,
- Żywiecka Szkoła Folkloru – placówka zajmująca się kultywowaniem rodzimej tradycji i promocją kultury regionu, prowadzi zajęcia teoretyczne i manualne z zakresu: malarstwa na szkle, linorytu, drzeworytu, haftu na tiulu i zdobnictwa bibułkowego,
- Amfiteatr z zadaszoną sceną i widownią z 2000 miejsc siedzących.

Pod patronatem Miejskiego Centrum Kultury działają Zespoły Pieśni i Tańca – Ziemia Żywiecka oraz Żywczanie, Żywiecki Chór Akord, Miejska Orkiestra Dęta,

Zespół Instrumentalny Sonata i Wokalny Serenada, Teatr K, Asysta Żywiecka, Formacja Tańca Towarzyskiego Ego Dance, Ego-Junior, Ego-Baby, Studio Tańca Tutu, Formacja Tańca Towarzyskiego Aqua Dance oraz Zespół taneczny ABC Dancehall.

Istotnym animatorem życia kulturalnego jest Żywiecka Biblioteka Samorządowa oraz jej 2 filie, a także żywiecka filia Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Bielsku-Białej. Najważniejszą funkcją placówek jest gromadzenie, opracowanie, przechowywanie, udostępnianie i ochrona materiałów bibliotecznych oraz zaspokajanie i rozbudzanie potrzeb czytelniczych społeczności lokalnej. Biblioteki inicjują także przedsięwzięcia służące promocji kultury, książki i czytelnictwa oraz liczne wydarzenia kulturalno-oświatowe, m.in. lekcje biblioteczne, wykłady, konkursy literackie, czytelnicze, kiermasze, warsztaty oraz spotkania autorskie.

Bardzo ważną instytucją o ponadlokalnym znaczeniu jest Muzeum Miejskie w Żywcu, zlokalizowane w murach Starego Zamku. Do zadań Muzeum należy m.in. gromadzenie, naukowe opracowywanie, konserwacja i udostępnianie dóbr kultury, realizowane m.in. w formie galerii, stałych i czasowych wystaw muzealnych oraz opieka nad zabytkami.

Działania wszystkich instytucji kultury funkcjonujących na terenie miasta wzajemnie się uzupełniają, zachęcając mieszkańców do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym Żywca.

Na terenie miasta corocznie organizowane są imprezy okolicznościowe, m.in. regionalne: Tydzień Kultury Beskidzkiej i Dni Powiatu Żywieckiego oraz lokalne: Dni Żywca, Rodzinna Fiesta, Oscypek Fest, Karpacka Dusza, Kalejdoskop Talentów, Turniej Rycerski o Skarb Skrzyńskich, Żywieckie Gody, Żywiecki Korowód Trzech Króli, Zielone Świątki pod Grojcem, imprezy kulturalno-sportowe, festyny rodzinne, spektakle teatralne, koncerty i musicale, jak również uroczystości z okazji świąt państwowych. Ponadto w Żywcu odbywa się jeden z koncertów z cyklu „Męskie Granie” – ogólnopolskiej trasy koncertowej, której inicjatorem i pomysłodawcą jest marka Żywiec.

W ramach działań promujących, nakładem Urzędu Miejskiego wydano bogato ilustrowany zdjęciami katalog „Żywiec” (z tłumaczeniem na język angielski), przedstawiający portret miasta. Wydawnictwo prezentuje walory Żywca, jego historię

i dorobek kulturalny oraz zrealizowane inwestycje i nowe obiekty sportowo-rekreacyjne.

Tabela 16. Placówki kultury w mieście w 2020 r.

typ placówki	liczba placówek	liczba osób objętych ofertą	liczba pracowników
ośrodki kultury	1	1 500 – 40 000	30
biblioteki i filie	4	4 178	21
muzea, skanseny	1	5 000 – 20 000	31

Dane Urzędu Miejskiego w Żywcu.

Tabela 17. Wykaz placówek kultury w 2020 r.

lp.	nazwa placówki	adres
1.	Miejskie Centrum Kultury	al. Wolności 4, 34-300 Żywiec
3.	Klub „Papiernik”	ul. Ks. Pr. Słonki 31, 34-300 Żywiec
4.	Klub „Śrubka”	ul. Grunwaldzka 13, 34-300 Żywiec
5.	Klub „Globik”	ul. Sporyska 37, 34-300 Żywiec
6.	Klub „Ogródek”	Os. Parkowe 9, 34-300 Żywiec
7.	Żywiecka Biblioteka Samorządowa	ul. Kościuszki 5, 34-300 Żywiec
8.	Filie Żywieckiej Biblioteki Samorządowej	ul. Ks. Pr. Słonki 31, 34-300 Żywiec
9.		ul. Grunwaldzka 13, 34-300 Żywiec
10.	Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Bielsku-Białej – filia w Żywcu	ul. Jagiellońska 15, 34-300 Żywiec
11.	Muzeum Miejskie w Żywcu	ul. Zamkowa 2, 34-300 Żywiec

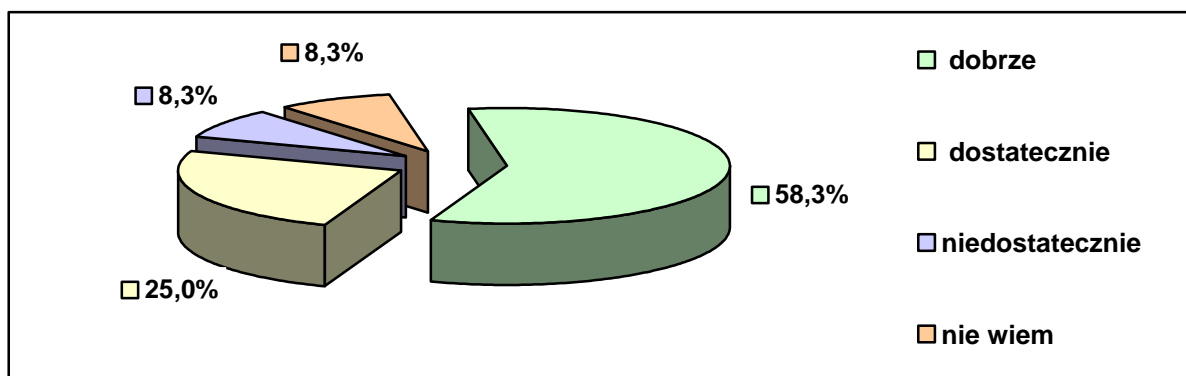
Dane Urzędu Miejskiego w Żywcu.

Dane pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym pozwoliły poznać opinie ankietowanych na temat oferty edukacyjnej, opieki przedszkolnej, opieki nad dziećmi do lat 3 i oferty kulturalnej w mieście.

Uczestnicy badania bardzo pozytywnie ocenili jakość oferty edukacyjnej szkół w mieście. Według 83,3% ankietowanych jest ona dobra lub dostateczna. Jednocześnie 8,3% badanych przyznało, że jest ona niedostateczna i taki sam odsetek respondentów miał trudności z odniesieniem się do tej kwestii.

Poniższy wykres przedstawia rozkład odpowiedzi na pytanie dotyczące oferty edukacyjnej.

Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w mieście?

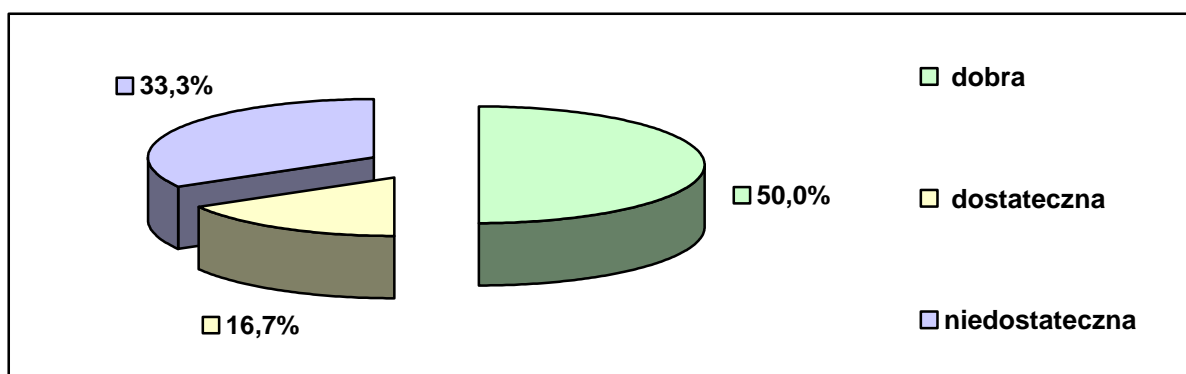
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Jeśli chodzi o ofertę opieki przedszkolnej w mieście, to została oceniona także bardzo pozytywnie, bowiem 72,7% ankietowanych stwierdziło, że zaspokaja ona potrzeby w tym zakresie. Jednak 18,2% badanych wyraziło odmienną opinię. Ponad 9% respondentów nie potrafiło jednoznacznie wypowiedzieć się w tej kwestii.

Brak placówek opieki nad dziećmi do lat 3 jest problemem dla 75% ankietowanych. Przeciwnego zdania było 8,3%. Opinii w tej kwestii nie przedstawiło 16,7% respondentów.

Bardzo pozytywnie oceniono obecną ofertę kulturalną w mieście. Według połowy ankietowanych jest ona dobra, z kolei 16,7% badanych przyznało, że jest dostateczna. Przeciwnego zdania była jedna trzecia respondentów. Rozkład odpowiedzi dotyczący atrakcyjności i jakości oferty kulturalnej w mieście ilustruje poniższy wykres.

Wykres 4. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w mieście?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

9. OCHRONA ZDROWIA

Na terenie miasta Żywca w 2020 r. funkcjonowało 6 zakładów opieki zdrowotnej (w tym 5 niepublicznych) oraz działało 16 aptek. Dane zawarto w poniższej tabeli.

Tabela 18. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w mieście w 2020 r.

liczba zakładów opieki zdrowotnej ogółem	6
w tym liczba niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej	5
liczba prywatnych praktyk lekarskich	b.d.
liczba aptek i punktów aptecznych	16

Dane Urzędu Miejskiego w Żywcu.

Wykaz zakładów opieki zdrowotnej i aptek w mieście przedstawia tabela poniżej.

Tabela 19. Wykaz zakładów opieki zdrowotnej i aptek w mieście w 2020 r.

lp.	podmiot	adres
1.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Lekarz Rodzinny”	ul. Ks. Pr. Słonki 24, 34-300 Żywiec
2.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zdrowie”	al. Piłsudskiego 50, 34-300 Żywiec
3.	Zakład Opieki Zdrowotnej (publiczny) „Medyk”	ul. Leśniana 127, 34-300 Żywiec
4.	Podmiot Leczniczy „Medicus” Spółka Jawna	ul. Dworcowa 22, 34-300 Żywiec
5.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Medica 2000	al. Piłsudskiego 72, 34-300 Żywiec
6.	Praktyka Grupowa Lekarzy „Spomed”	ul. Kopernika 39, 34-300 Żywiec
7.	Apteka „Jagiellońska”	ul. Jagiellońska 21, 34-300 Żywiec
8.	Apteka „Galena”	al. Piłsudskiego 78, 34-300 Żywiec
9.	Apteka „Św. Franciszka”	ul. Kościuszki 42, 34-300 Żywiec
10.		ul. Rynek 10, 34-300 Żywiec
11.	Apteka „Dbam o Zdrowie”	ul. Zamkowa 14, 34-300 Żywiec
12.		ul. Żeromskiego 1, 34-300 Żywiec
13.	Apteka „Żywiecka”	ul. 1 maja 1, 34-300 Żywiec
14.	Apteka „Żywiecka 2”	ul. Dworcowa 22, 34-300 Żywiec
15.	Apteka „Przy Skarbówce”	ul. Powstańców Śląskich 2 a,

		34-300 Żywiec
16.	Apteka „Słoneczna”	Os.700-Lecia 9A, 34-300 Żywiec
17.		Os. Parkowe 9, 34-300 Żywiec
18.	Apteka 4 Pory Roku	al. Jana Pawła II 7, 34-300 Żywiec
19.	Apteka Żywiecka	ul. Ks. Pr. Słonki 24, 34-300 Żywiec
20.	Euro-Apteka	al. Legionów 45, 34-300 Żywiec
21.	Apteka Ziko	ul. Zielona 3, 34-300 Żywiec
22.		ul. 1 Maja 2, 34-300 Żywiec

Dane Urzędu Miejskiego w Żywcu.

Miasto charakteryzuje się dobrym dostępem do specjalistycznych usług medycznych. W Żywcu przy ul. Pola Lisickich 80 działa Szpital Żywiec, prowadzony w formule partnerstwa publiczno-prywatnego przez InterHealth Canada. W szpitalu funkcjonują: izba przyjęć i oddziały: intensywnej terapii, ginekologiczno-położniczy, neonatologiczny, pediatryczny, chorób wewnętrznych, kardiologiczny, ortopedyczny, chirurgii ogólnej, covid, nocna i świąteczna pomoc medyczna oraz poradnie: chirurgii ogólnej, ginekologiczno-położnicza, preluksacyjna, neurologiczna, chirurgiczno-ortopedyczna i rehabilitacyjna, a także laboratorium i pracownie USG, endoskopii, RTG, tomografii komputerowej oraz rezonansu magnetycznego.

W mieście funkcjonuje Zakład Opiekuńczo-Leczniczy, zlokalizowany przy ul. Żwirowej 20, który zapewnia osobom wymagającym całodobowej opieki stałą pomoc lekarską i pielęgniarską.

Dla poznania sytuacji zdrowotnej mieszkańców miasta ważna jest analiza danych będących w posiadaniu zakładów opieki zdrowotnej działających na jego terenie. Poniżej zamieszczono tabele z informacjami o najczęściej występujących schorzeniach wśród osób korzystających z opieki medycznej z Zakładu Opieki Zdrowotnej „Medyk” Sp. z o.o. oraz Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Praktyka Grupowa Lekarzy „Zdrowie” s.c. w Żywcu w 2020 r.

Tabela 20. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat z miasta w 2020 r.

rodzaj schorzenia	liczba przypadków
niedokrwistość	56
otyłość	44
zaburzenia refrakcji i akomodacji oka	114
alergia – dychawica oskrzelowa	97

alergia pokarmowa	43
zniekształcenia kręgosłupa	169

Źródła danych: Sprawozdanie MZ-11 o działalności i pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej.

Wśród dzieci i młodzieży najczęściej diagnozowano zniekształcenie kręgosłupa, zaburzenia refrakcji i akomodacji oka, alergię – dychawicę oskrzelową oraz niedokrwistość, otyłość i alergię pokarmową.

Co się natomiast tyczy dorosłej populacji w mieście, to u tych osób najczęściej diagnozowano w 2020 r. choroby układu krążenia, choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej, cukrzycę, choroby obwodowego układu nerwowego oraz inne schorzenia wymagające opieki czynnej. Nieco rzadziej były to choroby tarczycy i przewlekłe choroby układu trawiennego.

Tabela 21. Schorzenia pacjentów w wieku 19 i więcej lat korzystających z POZ w mieście w 2020 r.

rodzaj schorzenia	liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
choroby tarczycy	975
cukrzyca	1 707
choroby obwodowego układu nerwowego	1 641
choroby układu krążenia	8 388
przewlekłe choroby układu trawiennego	929
choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej	1 999
inne schorzenia wymagające opieki czynnej	1 537

Źródła danych: Sprawozdanie MZ-11 o działalności i pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej.

Ważną rolę w utrzymaniu dobrego stanu zdrowia pełni profilaktyka. Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat dzieci do lat 3 objętych opieką profilaktyczną oraz dzieci i młodzieży do lat 19 objętych profilaktycznymi badaniami lekarskimi Zakładu Opieki Zdrowotnej „Medyk” Sp. z o.o. oraz Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Praktyka Grupowa Lekarzy „Zdrowie” s.c.

Tabela 22. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z miasta w 2020 r.

forma profilaktyki	liczba dzieci i młodzieży
porady profilaktyczne lekarza rodzinnego (dzieci do lat 3)	707
wizyty profilaktyczne pielęgniarek i położnych (dzieci do 1. roku życia)	1 193
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 podlegający badaniu)	1 833

profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 zbadani zgodnie z programem badań profilaktycznych)

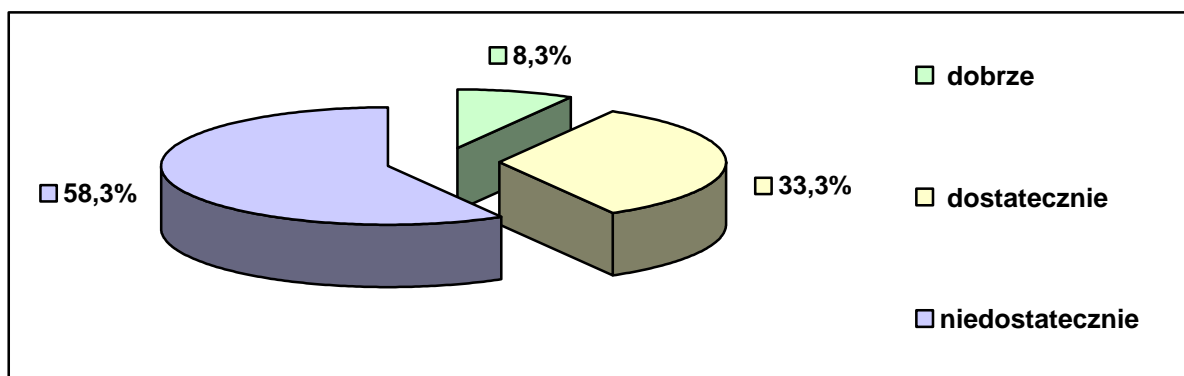
804

Źródła danych: Sprawozdanie MZ-11 o działalności i pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej.

W 2020 r. w Zakładzie Opieki Zdrowotnej „Medyk” Sp. z o.o. oraz Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej Praktyka Grupowa Lekarzy „Zdrowie” s.c. poradami profilaktycznymi zostało objętych 707 dzieci do lat 3. Pielęgniarki i położne zrealizowały 1 193 wizyty profilaktyczne u dzieci do 1. roku życia. Profilaktycznymi badaniami lekarskimi objęto w Zakładzie Opieki Zdrowotnej „Medyk” Sp. z o.o. (brak danych z NZOZ Praktyka Grupowa Lekarzy „Zdrowie” s.c.) 1 833 dzieci i młodzieży, w tym 804 osoby zbadano zgodnie z programem badań profilaktycznych.

Szeroko pojęta tematyka ochrony zdrowia znalazła odzwierciedlenie w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania. Rozkład odpowiedzi na temat ocen ankietowanych odnoszących się do funkcjonowania ochrony zdrowia w mieście ilustruje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 5. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w mieście ofertę w zakresie ochrony zdrowia?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Oferta w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców została oceniona negatywnie, bowiem 58,3% badanych uznało ją za nieдостateczną. Jednocześnie zdaniem jednej trzeciej respondentów jest ona dostateczna, z kolei 8,3% ankietowanych przyznało, że jest dobra.

10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Uprawianiu sportu i rekreacji w mieście Żywcu służą zarówno obiekty sportowo-rekreacyjne, jak i naturalne warunki oraz przyroda tego regionu. Instytucją, która realizuje w mieście zadania z zakresu upowszechniania kultury fizycznej, sportu i rekreacji jest Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Żywcu. W ramach prowadzonej działalności MOSiR udostępnia mieszkańcom oraz zarządza obiektami

sportowo-rekreacyjnymi, zajmuje się także organizowaniem masowych imprez sportowych i rekreacyjnych. Na bazę służącą uprawianiu sportu i rekreacji w mieście składają się m.in. następujące obiekty:

- Pływalnia Miejska, ul. Zielona 1, 34-300 Żywiec,
- Hala Sportowa, ul. Zielona 7, 34-300 Żywiec,
- Kompleks boisk sportowych, ul. Tetmajera 9, 34-300 Żywiec,
- Boisko sportowe, ul. Skłodowskiej-Curie, 34-300 Żywiec,
- Boisko sportowe w Parku Miejskim, 34-300 Żywiec,
- Teren rekreacyjny, plac zabaw i siłownia zewnętrzna, ul. Tetmajera, 34-300 Żywiec,
- Plaża miejska, ul. Św. Wita, 34-300 Żywiec,
- Skatepark, siłownia zewnętrzna Street Workout, plac zabaw w Parku Miejskim,
- Plac zabaw, Os. Parkowe, 34-300 Żywiec,
- Plac zabaw, ul. Skłodowskiej-Curie, 34-300 Żywiec,
- Plac zabaw, Os. 700-lecia, 34-300 Żywiec,
- Plac zabaw, ul. Krasińskiego, 34-300 Żywiec,
- Plac zabaw, Os. Młodych, 34-300 Żywiec,
- Plac zabaw, Os. Pod Grapą, 34-300 Żywiec,
- Plac zabaw, ul. Jodłowa, 34-300 Żywiec,
- Plac zabaw, Os. Zgoda, 34-300 Żywiec,
- Plac zabaw, Os. Kolonia-Browar, 34-300 Żywiec,
- Plac zabaw, Os. Kabaty, 34-300 Żywiec,
- Plac zabaw, ul. Kocurowska, 34-300 Żywiec,
- Plac zabaw, ul. Moszczanicka, 34-300.

Propagowaniem kultury fizycznej w mieście zajmują się również liczne kluby sportowe oraz uczniowskie kluby sportowe. Dane na temat obiektów sportowo-rekreacyjnych i klubów sportowych w mieście zawiera poniższa tabela.

Tabela 23. Sport i rekreacja w 2020 r.

rodzaj podmiotu	liczba
obiekty rekreacyjno-sportowe	19
kluby sportowe	34
w tym uczniowskie kluby sportowe	12

Dane Urzędu Miejskiego w Żywcu.

Pod względem fizyczno-geograficznym miasto zajmuje obszar w granicach mezoregionu Kotliny Żywieckiej stanowiącego część makroregionu Beskidy Zachodnie. Pagórkowate i silnie pofałdowane ukształtowanie terenu oraz Jezioro Żywieckie tworzą urozmaicony i niepowtarzalny krajobraz. Położone u stóp liczącego 612 m n.p.m. Grojca i zbiegu rzek Soła i Koszarawa, otoczone majestatycznymi wzgórzami miasto jest znakomitym miejscem do organizowania zarówno letniego, jak i zimowego wypoczynku. Z okolic Żywca można podziwiać rozległe panoramy górskie szczytów Pilska (1 557 m n.p.m.), Babiej Góry (1 725 m n.p.m.), Lipowskiej (1 324 m n.p.m.), Wielkiej Rycerzowej (1 226 m n.p.m.), Romanki (1 365 m n.p.m.), Wielkiej Raczy (1 236 m n.p.m.) oraz Skrzycznego (1 257 m n.p.m.).

Niewielki teren miasta zajmują obszary chronione – wschodnia część Żywca znajduje się w otulinie Parku Krajobrazowego Beskidu Małego, zaś południowy fragment położony jest w obrębie Żywieckiego Parku Krajobrazowego. Wyjątkową atrakcją turystyczno-rekreacyjną miasta jest Jezioro Żywieckie – sztuczny zbiornik wodny o pow. ok. 10 km², utworzony na rzece Sole. Jest doskonałym miejscem wypoczynku dla miłośników sportów wodnych (pływania, żeglarstwa) oraz wędkarstwa.

Walory przyrodniczo-krajoznawcze, doskonałe warunki naturalne oraz atrakcyjne położenie miasta u podnóża Beskidów stanowią o potencjale turystycznym i rekreacyjnym Żywca. Korzystne warunki sprzyjają rozwojowi różnych form rekreacji i turystyki, zwłaszcza agroturystyki i turystyki aktywnej (rowerowej, pieszej, wodnej, wędkowania) oraz dają możliwość poznania wielu obiektów, a przede wszystkim piękna malowniczych krajobrazów.

W mieście Żywcu istnieją możliwości zorganizowania aktywnego wypoczynku. Przez jego teren przebiegają liczne trasy rowerowe (Pętla wokół Jeziora Żywieckiego, Trasa z Żywca na Skrzyczne, Trasa na górę Żar, Trasa rowerowa z Żywca do Lachowic, Trasa rowerowa wzdłuż rzeki Koszarawa, Trasa Velożywiec) oraz fragmenty tras regionalnych (Szlak Architektury Drewnianej – Pętla Beskidzka, Szlak Architektury Drewnianej – Trasa Główna, Szlak – Zamki i pałace – Pętla VI), a także szlaki i ścieżki piesze (szlaki piesze: (Szlak żółty Stok pod Kościelcem – Stary Groń – Oczków, Żółta ścieżka Żywiec – Średni Grojec (477 m) – Żywiec Sporysz, Zielona ścieżka Żywiec – Rezerwat Grapa – Żywiec Sporysz, Czerwona ścieżka Żywiec – Lasek św. Wita – Żywiec, Niebieska ścieżka Żywiec Dworzec –

Grojec (612 m) – Żywiec Browar, Szlak zielony Żywiec Sporysz – Moszczanica – Żywiec, Szlak żółty Żywiec – Grojec (612 m) – Żywiec Browar).

W pobliżu miasta znajdują się tereny dla miłośników narciarstwa i snowboardu. Dobre warunki śniegowe, bliskość ośrodków sportów zimowych – Zwardonia i Korbielowa, wyposażonych w liczne wyciągi orczykowe o dużej przepustowości, zróżnicowane trasy zjazdowe oraz dobra lokalizacja stanowią o wyjątkowej atrakcyjności turystyczno-wypoczynkowej tego obszaru.

W Żywcu można znaleźć ciekawe przykłady historii i kultury oraz zabytki architektury sakralnej tego regionu, m.in.:

- Stary Zamek z renesansowym dziedzińcem, siedziba Muzeum Miejskiego;
- Nowy Zamek – klasycystyczny Pałac Habsburgów;
- Park Zamkowy założony w XVIII w. z położonym na wyspie Domkiem Chińskim, parkiem miniatur, aleją lipową, kamiennymi mostkami, studnią i rzeźbą z brązu przedstawiającą Alicję Habsburg siedzącą na ławeczce oraz Mini ZOO;
- Rynek w Żywcu – ratusz z pierwszej połowy XIX w. z kamienną dzwonnica i kolorowymi kamienicami;
- Konkatedra Narodzenia Najświętszej Marii Panny – wybudowana w XV w., posiada cechy stylu gotyckiego, renesansowego, barokowego, a także współczesne elementy, wieża o wysokości 45 metrów i czterostronny zegar;
- Neogotycki kościół św. Marka wzniesiony w 1885 r. w miejscu wcześniejszej drewnianej świątyni;
- Kościół św. Krzyża – gotycka budowla z XIV w., najstarszy obiekt sakralny w Żywcu;
- Muzeum Browaru Żywiec – historia żywieckiego browaru od 1856 r. i 18 wykutych w skale sal, w których leżakowało piwo.

Dane na temat obiektów noclegowych zawierają poniższe tabele.

Tabela 24. Baza noclegowa w 2020 r.

zakres danych	liczba
liczba obiektów zbiorowego zakwaterowania bez ośrodków wczasowych i gospodarstw agroturystycznych	10
liczba miejsc noclegowych w ww. obiektach zbiorowego zakwaterowania	377
liczba ośrodków wczasowych	5
liczba miejsc noclegowych w ośrodkach wczasowych	337

liczba gospodarstw agroturystycznych	17
liczba miejsc noclegowych w gospodarstwach agroturystycznych	174

Dane Urzędu Miejskiego w Żywcu.

Tabela 25. Wykaz obiektów noclegowych w mieście w 2020 r.

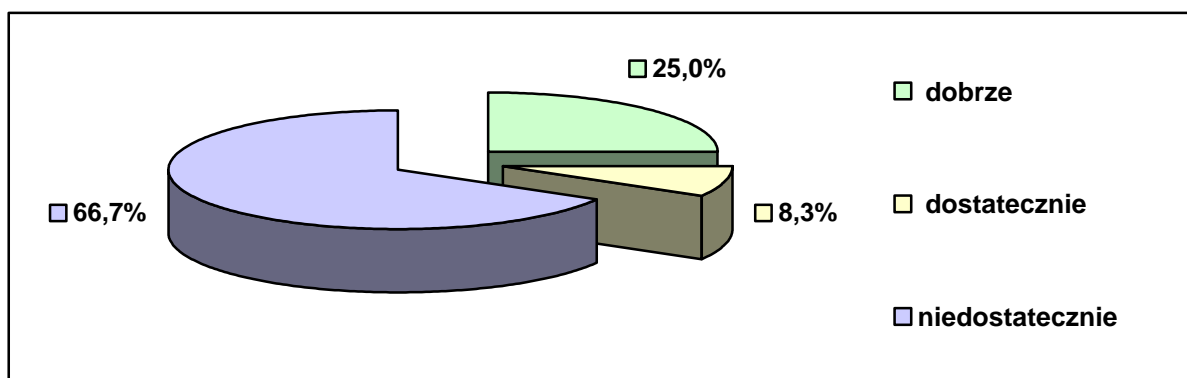
lp.	nazwa	adres	liczba miejsc
1.	Apartament Motyl	ul. Dworcowa 1, 34-300 Żywiec	12
		Os. Kochanowskiego 4, 34-300 Żywiec	5
2.	Pokoje Gościnne U Meresa	ul. Kościuszki 40, 34-300 Żywiec	30
3.	Apartament u Ali	ul. Nad Witem 10, 34-300 Żywiec	8
4.	Corner Hostel	ul. Kościuszki 12, 34-300 Żywiec	40
5.	Zajazd Maxim	ul. Piłsudskiego 20, 34-300 Żywiec	70
6.	Zajazd Beskidy	ul. Kopernika 52, 34-300 Żywiec	70
7.	Pokoje Gościnne	ul. Sienkiewicza 124, 34-300 Żywiec	8
8.	Zielony Domek	ul. Nadrzeczna 33, 34-300 Żywiec	4
9.	To i Owo Noclegi	ul. Reymonta 2, 34-300 Żywiec	14
10.	Ośrodek Wypoczynkowy Mirabelka	ul. Św. Wita 60, 34-300 Żywiec	46
11.	Apartamenty Maria	ul. Browarna 53 b, 34-300 Żywiec	25
12.	Hostel Róża	ul. Różana 55, 34-300 Żywiec	19
13.	Hotel Dębina	ul. Kopernika 4, 34-300 Żywiec	60
14.	Pensjonat Mega	ul. Św. Wita 51, 34-300 Żywiec	28
15.	Ośrodek Rekreacyjno-Wypoczynkowy U Rumcajsa	ul. Królowej Jadwigi, 34-300 Żywiec	60
16.	Ośrodek Wypoczynkowy Laguna	ul. Królowej Jadwigi 161, 34-300 Żywiec	138
17.	Ośrodek Wypoczynkowy U Małgosi	ul. Pod Łyską 38, 34-300 Żywiec	63
18.	Confortexpress Hostel	ul. Wesoła 124, 34-300 Żywiec	32
19.	Ośrodek Szkolenia Żeglarskiego Politechniki Krakowskiej	ul. Św. Wita 73, 43-300 Żywiec	30
20.	Pensjonat Banderaza	ul. Sienkiewicza 86, 34-300 Żywiec	30
21.	Apartament Zakątek	ul. Śliżowy Potok 29, 34-300 Żywiec	4
22.	Zajazd Izabela	ul. Jodłowa 139, 34-300 Żywiec	9
23.	Domek Gloria	ul. Moszczanicka 104, 34-300 Żywiec	6
24.	Apartamenty i Pokoje Eweliny	ul. Kościuszki 33a, 34-300 Żywiec	33
25.	Apartament Marta	ul. Sempołowskiej 8, 34-300 Żywiec	4
26.	Niewinne Domki Burgundia	ul. Rekreacyjna 26, 34-300 Żywiec	9
27.	Niewinne Domki Chianti	ul. Rekreacyjna 28, 34-300 Żywiec	9

28.	Niewinne Domki Alentejo	ul. Rekreacyjna 24, 34-300 Żywiec	8
29.	Żywiecka Przystań	ul. Królowej Jadwigi 183, 34-300 Żywiec	10
30.	Na Starówce	ul. Mickiewicza 7A, 34-300 Żywiec	4
31.	Apartament Glamour	Plac Mariacki 4, 34-300 Żywiec	8

Tabela 17. Wykaz obiektów noclegowych w mieście w 2020 r.

W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania badaniu ankietowym poproszono respondentów o ocenę oferty w zakresie sportu i rekreacji w mieście. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w mieście ofertę w zakresie sportu i rekreacji?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestnicy badania negatywnie ocenili ofertę w zakresie sportu i rekreacji, bowiem dwie trzecie ankietowanych stwierdziło, że jest ona nieдостateczna. Jednocześnie jedna trzecia respondentów doceniła podejmowane w mieście działania na rzecz tworzenia, a następnie rozwijania oferty w zakresie sportu i rekreacji, a samą ofertę dobrze oceniło 25% pytaných, zaś 8,3% badanych przyznało, że jest dostateczna.

11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Według danych udostępnionych na potrzeby niniejszego dokumentu przez Komendę Powiatową Policji w Żywcu, w latach 2018-2020 na terenie miasta Żywca stwierdzono ogółem: 616 przestępstw w 2018 r., 707 przestępstw w 2019 r. i 560 przestępstw w 2020 r., w tym przestępstwa popełnione przez osoby nieletnie to 8 przypadków w 2018 r., 14 przypadków w 2019 r. i 18 przypadków w 2020 r. Dane szczegółowe dotyczące przestępstw w rozbiciu na poszczególne kategorie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 26. Przestępstwa odnotowane w mieście w latach 2018-2020

zakres danych	liczba przestępstw 2018	liczba przestępstw 2019	liczba przestępstw 2020
stwierdzono ogółem przestępstw:	616	707	560
w tym popełnionych przez nieletnich:	8	14	18
w tym według poszczególnych kategorii przestępstw:			
przeciwko życiu i zdrowiu	41	57	44
przeciwko wolności	32	28	17
przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	102	128	118
przeciwko mieniu	236	233	218
przeciwko rodzinie i opiece	162	70	111
przeciwko wiarygodności dokumentów	25	12	18
przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	12	12	7
z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	64	231	70

Dane Komendy Powiatowej Policji w Żywcu.

Do najczęściej popełnianych przestępstw w 2020 r. należały: przestępstwa przeciwko mieniu (218 przypadków, o 15 mniej w porównaniu z 2019 r.), przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji (118 przypadków, o 10 mniej w porównaniu z 2019 r.) oraz przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece (111 przypadków, o 41 więcej w porównaniu z 2019 r.).

Funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Żywcu przeprowadzali na terenie miasta interwencje domowe. W wyniku podejmowanych działań wprowadzane były procedury „Niebieskie Karty”. W 2018 r. policjanci wszczęli 94 takie procedury, w 2019 r. – 99, a w 2020 r. – 73.

Utrzymywaniem porządku publicznego i zapewnieniem bezpieczeństwa mieszkańcom zajmuje się także 14 funkcjonariuszy Straży Miejskiej funkcjonującej na terenie Żywca.

Według danych Sądu Rejonowego w Żywcu – Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonującego orzeczenia w sprawach karnych oraz Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonującego orzeczenia w sprawach rodzinnych prowadzono w latach 2018-2020 wobec mieszkańców miasta Żywca następujące nadzory i dozory kuratorskie:

Tabela 27. Dozory prowadzone w mieście w latach 2018-2020

2018		2019		2020	
ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób
178	166	150	148	157	148
w tym spraw:					
warunkowego przedterminowego zwolnienia					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
10	10	8	8	13	13
warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
28	27	13	13	28	27
warunkowego umorzenia postępowania karnego					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
3	3	1	1	3	3
w których osoby dorosłe zostały skazane bez dozoru kuratora, ale z nałożonymi obowiązkami					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
30	29	27	27	17	17
w których orzeczono karę ograniczenia wolności bądź grzywna została zamieniona na prace społecznie użyteczne					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
81	71	93	91	78	70
w których orzeczono nadzór przy środkach karnych					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
3	3	0	0	1	1
w których jest wykonywana kara pozbawienia wolności w SDE (system dozoru elektronicznego)					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
23	23	8	8	13	13

Dane Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej wykonującego orzeczenia w sprawach karnych w Sądzie Rejonowym w Żywcu.

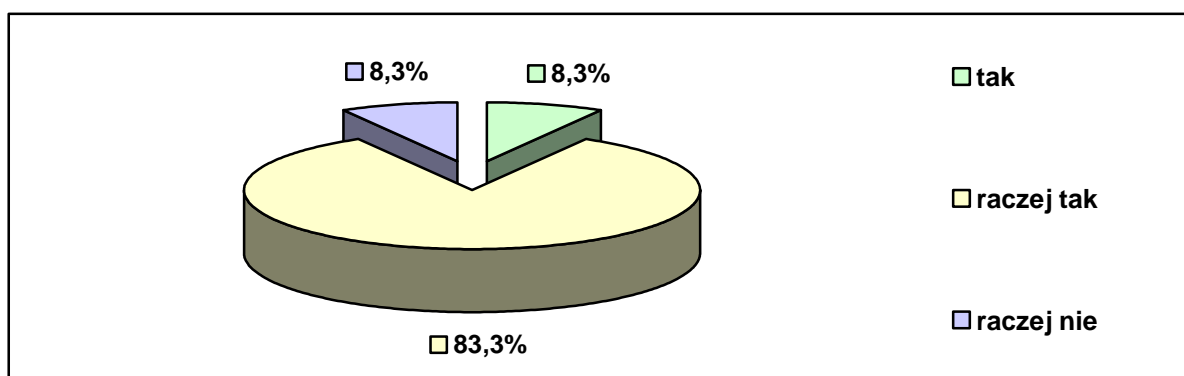
Tabela 28. Nadzory prowadzone w mieście w latach 2018-2020

2018		2019		2020	
ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób
27	31	26	34	26	38
w tym spraw					
w których rodzic został pozbawiony władzy rodzicielskiej					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
0	0	0	0	0	0
w których została ograniczona władza rodzicielska					
liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób	liczba spraw	liczba osób
15	19	12	20	20	32
spraw nieletnich					
k którzy prezentują przejawy demoralizacji lub dokonali czynu karalnego					
liczba spraw		liczba spraw		liczba spraw	
12		14		6	

Dane Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonującego orzeczenia w sprawach rodzinnych w Sądzie Rejonowym w Żywcu.

W badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania zadano respondentom pytanie na temat ich poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 7. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość (91,6%) ankietowanych stwierdziła, że w miejscu zamieszkania czuje się raczej bezpiecznie lub bezpiecznie. Przeciwną opinię wyraziło 8,3% badanych.

12. POMOC SPOŁECZNA

Z końcem 2020 r. kadre Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej stanowiło 61 pracowników. Dane na temat stanu i struktury zatrudnienia w Ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 29. Stan zatrudnienia w MOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2020 r.

rodzaj stanowiska	liczba osób	o ile etatów powinno być więcej?
kadra kierownicza	7	–
pracownicy socjalni	14	–
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	6	–
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	–	–
pozostali pracownicy	34	–

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żywcu.

Tabela 30. Wykształcenie kadry MOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2020 r.

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie			liczba osób	
			kadra kierownicza	pracownicy socjalni
wykształcenie	wyższe kierunkowe		7	11
	wyższe niekierunkowe		–	–
	średnie kierunkowe		–	3
	średnie niekierunkowe		–	–
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	3	1
		w trakcie realizacji	–	–
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–	8
		w trakcie realizacji	–	–
	specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–	–
		w trakcie realizacji	–	–

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żywcu.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. W 2020 r. w mieście Żywcu wskaźnik ten był spełniony, bowiem MOPS zatrudniał 14 pracowników socjalnych, a na jednego pracownika socjalnego przypadało 9,6 rodzin objętych pracą socjalną.

Z końcem 2020 r. wykształcenie wyższe kierunkowe posiadały wszystkie osoby z kadry kierowniczej oraz 11 pracowników socjalnych, zaś 3 pracowników socjalnych legitymowało się wykształceniem średnim kierunkowym. Dodatkowo 3 osoby z kadry kierowniczej MOPS-u i 1 pracownik socjalny posiadali ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. Ponadto 3 pracowników socjalnych posiadało specjalizację I stopnia w zawodzie pracownik socjalny.

Przepisy prawa dokładnie precyzują, kto i kiedy może skorzystać ze wsparcia udzielanego przez powołane do tego instytucje. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych w latach 2018-2020 w mieście Żywcu na pomoc jego mieszkańcom.

Tabela 31. Środki finansowe wydatkowane przez miasto na pomoc mieszkańcom w latach 2018-2020

wielkość wydatków (w zł)	2018	2019	2020
ogółem (działy: 852 i 853)	33 353 211	40 196 279	47 870 097
w tym na świadczenia z pomocy społecznej	1 828 953	2 003 294	1 845 422
w tym na świadczenia rodzinne z kosztami obsługi	9 003 904	8 861 402	8 957 745
na zadania własne miasta	6 001 182	6 531 776	6 726 836
na zadania zlecone miastu	27 352 029	33 664 503	41 143 261

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żywcu.

Wartość środków przeznaczanych w mieście na pomoc społeczną w analizowanym okresie systematycznie rosła.

W wykonywaniu zadań z zakresu pomocy społecznej MOPS współdziałał z innymi jednostkami organizacyjnymi miasta, ochroną zdrowia, Policją, Powiatowym Urzędem Pracy, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Współpraca ta wpływa na prawidłowe identyfikowanie zapotrzebowania na pomoc, zgodnie z obowiązującymi przepisami, a co się z tym

wiąże – pośrednio wpływa na trafność udzielanego wsparcia i właściwą dystrybucję środków.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców miasta objętych przez MOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2018-2020.

Tabela 32. Beneficjenci pomocy społecznej w mieście w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	663	557	429
liczba rodzin	461	410	339
liczba osób w rodzinach	1 023	803	635
udział liczby osób w rodzinach w ogólnej liczbie ludności miasta	3,35%	2,67%	2,14%

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żywcu.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w mieście w latach 2018-2020 malała. Analogicznie wypadał udział beneficjentów systemu pomocy społecznej w ogóle ludności miasta. Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnych tabelach informacje na temat struktury wiekowej oraz aktywności zawodowej odbiorców pomocy społecznej w 2020 r.

Tabela 33. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w mieście w 2020 r.

wiek odbiorców	liczba osób
0-17 lat	83
18-25 lat	9
26-35 lat	27
36-45 lat	59
46-55 lat	71
56-65 lat	105
66 lat i więcej	78
razem	432

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żywcu.

Tabela 34. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w mieście w 2020 r.

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób powyżej 18 lat, którym przyznano pomoc według decyzji administracyjnych
pracuje	28
pracuje dorywczo	15

nie pracuje	98
studiuje	4
uczy się	10
na rencie	32
na emeryturze	55
na zasiłku dla bezrobotnych	23
bezrobotny bez prawa do zasiłku	69

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żywcu.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców miasta objętych przez MOPS pomocą społeczną w 2020 r. wykazała, że największą grupę stanowiły osoby w wieku 56-65 lat. Jeśli zaś chodzi o aktywność zawodową dorosłych odbiorców pomocy społecznej, to najliczniejszą grupę stanowiły osoby niepracujące. Szczegółowe dane liczbowe dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w mieście w latach 2018-2020 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 35. Powody przyznania pomocy społecznej w mieście w latach 2018-2020

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
ubóstwo	305	270	226	632	512	411
bezdomność	8	11	10	8	11	11
potrzeba ochrony macierzyństwa	26	11	9	141	71	55
bezrobocie	153	102	95	404	272	231
niepełnosprawność	244	258	209	424	435	343
długotrwała lub ciężka choroba	248	298	262	481	520	445
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	102	86	69	349	262	200
w tym rodziny niepełne	57	49	26	178	144	75
w tym rodziny wielodzietne	16	11	9	100	62	57
przemoc w rodzinie	9	4	4	24	13	14
alkoholizm	20	19	16	26	31	23
narkomania	0	0	0	0	0	0

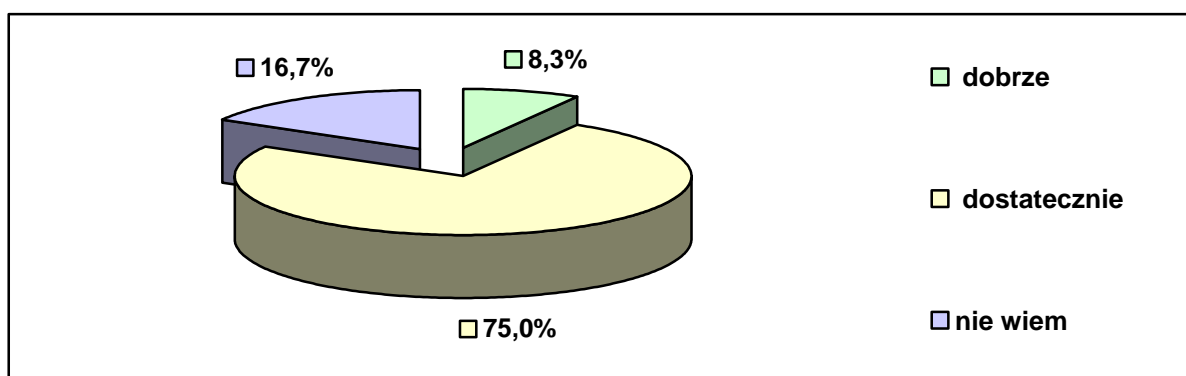
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4	8	8	5	12	10
zdarzenie losowe	3	2	1	8	5	2
sytuacja kryzysowa	2	2	5	4	5	10

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żywcu.

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w mieście w latach 2018-2020 były długotrwała lub ciężka choroba oraz ubóstwo. W przypadku długotrwałej lub ciężkiej choroby liczba rodzin korzystających ze wsparcia z tego powodu ulegała wahaniom, natomiast w przypadku ubóstwa systematycznie spadała w trakcie rozpatrywanego okresu. Istotnymi przyczynami udzielania mieszkańcom miasta wsparcia ze strony pomocy społecznej były wahająca się pod względem liczby rodzin niepełnosprawność, a także malejące z roku na rok przypadki bezrobocia oraz przypadki bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

W badaniach ankietowych przeprowadzonych na potrzeby niniejszego opracowania poruszono kwestię oceny realizowanych w mieście działań w zakresie przeciwdziałania ubóstwu. Poniższy wykres zawiera rozkład odpowiedzi.

Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w mieście działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość (83,3%) uczestników badania pozytywnie oceniła te działania. Zdaniem trzech czwartych ankietowanych są one dostateczne, z kolei 8,3% pytanym przyznało że są dobre. Problemy z jednoznaczną odpowiedzią na to pytanie miało 16,7% respondentów. Nikt z badanych nie uznał, że są one niedostateczne.

Trudności rodzin, będące jednym z warunków udzielania świadczeń z pomocy społecznej, wpływały nie tylko na wysokość pomocy finansowej, ale także na formę udzielanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wsparcia. Dane liczbowe dotyczące różnych form wsparcia za lata 2018-2020 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 36. Formy wsparcia udzielanego w mieście przez MOPS w latach 2018-2020

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
pieniężna	663	390	324	461	381	319	1 023	731	590
rzeczowa	256	191	130	150	115	79	507	342	228
praca socjalna	X	X	X	902	340	135	1 959	718	264
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	371	205	139	889	635	469
schronienie	8	5	4	8	5	4	12	5	4
usługi opiekuńcze	19	20	21	19	20	21	24	25	26
specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	2	2	0	2	2	0	7	7
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	24	34	31	X	X	X	X	X	X

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żywcu.

W latach 2018-2020 na terenie miasta Żywca najwięcej rodzin korzystało z pomocy w formie pracy socjalnej. Liczba rodzin, którym przyznano pomoc, znacząco zmniejszała się w trakcie rozpatrywanego okresu. W nieco mniejszym stopniu mieszkańcom przyznawano wsparcie finansowe, głównie w postaci zasiłków. W tym przypadku liczba rodzin także z roku na rok malała. W następnej kolejności udzielano wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego oraz pomocy rzeczowej, która najczęściej świadczona jest w postaci posiłków. W obu przypadkach liczba rodzin również systematycznie spadała w analizowanym okresie. Warto dodać, że MOPS w Żywcu prowadzi na rzecz podopiecznych Ośrodka stałą zbiórkę odzieży nowej i używanej pozyskiwaną od prywatnych darczyńców.

Ważnym narzędziem pracy socjalnej jest **kontrakt socjalny**, czyli umowa zawarta przez pracownika socjalnego z rodziną lub osobą ubiegającą się o pomoc. Celem kontraktu jest przezwyciężenie trudnej sytuacji życiowej i przeciwdziałanie

wykluczeniu społecznemu. Kontrakt określa zobowiązania i uprawnienia obu stron, a do wykonywania pewnych działań w oznaczonym terminie zobowiązują się zarówno osoba korzystająca ze świadczeń, jak i pracownik socjalny. W 2018 r. zawarto 11 kontraktów socjalnych, w 2019 r. – 9, a w 2020 r. 2 takie kontrakty.

Istotnym wsparciem dla beneficjentów pomocy społecznej jest pomoc **asystenta rodziny**, który przydzielany jest rodzinie na podstawie wywiadu środowiskowego, przeprowadzonego w danej rodzinie przez pracownika socjalnego po otrzymaniu informacji o trudnościach rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (z uwzględnieniem takich problemów, jak brak pracy, nałogi czy inne trudności, które mogą mieć wpływ na zagrożenie bezpieczeństwa dziecka). W 2020 r. 33 rodziny niewydolne wychowawczo, w których wychowywało się 57 dzieci, skorzystało z takiej formy pomocy. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące pracy asystenta rodziny w mieście w latach 2018-2020.

Tabela 37. Asystenci rodziny w mieście w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba asystentów rodziny	3	3	3
liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	30	29	33
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	69	75	57
przeciętny czas pracy z rodziną (miesiące)	12	11	10
koszty ponoszone przez miasto z tytułu zatrudnienia asystenta rodziny (w zł)	170 317	206 439	207 180

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żywcu.

Osoby niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, dla których pomoc w postaci usług opiekuńczych okazywała się niewystarczająca dla zaspokojenia ich podstawowych potrzeb życiowych, z uwagi na konieczność zapewnienia im całodobowej opieki (z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności), były kierowane przez MOPS do domów pomocy społecznej. Dane dotyczące liczby skierowań do DPS-ów i liczby osób w nich przebywających przedstawia kolejna tabela.

Tabela 38. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób z miasta skierowanych do DPS-u	6	13	5
liczba osób z miasta przebywających w DPS-ie	24	34	31

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żywcu.

Szczególną formą pomocy jest **Karta Dużej Rodziny**. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci:

1. w wieku do 18. roku życia,
2. w wieku do 25. roku życia w przypadku, gdy dziecko się uczy,
3. bez ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Od 1 stycznia 2019 r. prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje również wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci. Dane na temat Kart Dużej Rodziny w mieście Żywcu zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 39. Karta Dużej Rodziny w mieście w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba wydanych kart	191	891	399
liczba rodzin objętych wsparciem	34	368	130
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	134	238	160

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żywcu.

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej MOPS w Żywcu przyznawał mieszkańcom miasta **świadczenia rodzinne**. W latach 2018-2020 wielkość środków finansowych, jakie na ten cel przeznaczano, ulegała wahaniom, natomiast liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie rodzinne, z roku na rok malała. Dane szczegółowe w tym zakresie prezentują poniższe tabele.

Tabela 40. Świadczenia rodzinne w mieście w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
łączna wartość przyznanych świadczeń rodzinnych (w zł)	7 526 294,10	7 350 288,49	7 479 959,28
liczba osób, którym przyznano świadczenie	2 296	2 185	1 950

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żywcu.

Tabela 41. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w mieście w latach 2018-2020

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń		
	2018	2019	2020
zasiłek rodzinny	19 822	18 097	14 728
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	100	66	62

dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	707	589	513
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowania dziecka	868	825	668
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	1 091	1 114	1 154
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	1 115	963	842
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	87	74	34
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	3 158	2 909	2 650
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	241	184	171
zasiłek pielęgnacyjny	9 174	9 493	9 265
świadczenie pielęgnacyjne	983	1028	1196
specjalny zasiłek opiekuńczy	288	257	260
zasiłek dla opiekuna	270	189	116
świadczenie rodzicielskie	762	506	446
razem	38 658	36 294	32 105

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żywcu.

W latach 2018-2020 ogólna liczba wszystkich świadczeń rodzinnych przyznanych mieszkańcom miasta zmniejszała się z roku na rok. Podstawowym świadczeniem rodzinnym jest zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka.

Kolejność trzech najliczniej udzielanych dodatków do zasiłku rodzinnego była w latach 2018-2020 podobna: najczęściej przyznawano mieszkańcom dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego oraz z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego. Nieco niższa była liczba dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowania dziecka oraz z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego.

Poza zasiłkiem rodzinnym najczęściej wypłacanym mieszkańcom miasta świadczeniem był zasiłek pielęgnacyjny, który przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki dla osoby niezdolnej do samodzielnej egzystencji.

Na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci wypłacane są również **świadczenia wychowawcze**. Ich celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Od 1.04.2016 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żywcu realizował Program Rodzina 500+. W 2020 r. w ramach Programu Rodzina 500+ wypłacono rodzinom z miasta świadczenia na łączną kwotę **30 747 332,63 zł**. W 2020 r. ustalone prawo do świadczenia miały 3 404 rodziny, a świadczeniem objęto w sumie 5 429 dzieci.

Szczególną formą wsparcia jest wypłacane na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży świadczenie **„Za życiem”**. Z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przyznaje się na to dziecko **jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000 zł**. Świadczenie przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód. W analizowanym okresie w mieście Żywcu przyznano 6 takich świadczeń w 2018 r., 2 świadczenia w 2019 r. i 1 świadczenie w 2020 r.

W 2020 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żywcu wypłacał świadczenie **„Dobry start”**, ustanowione uchwałą Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie ustanowienia rządowego programu „Dobry start” (M.P. 2018 poz. 514). Świadczenie w wysokości 300 złotych, bez względu na dochody, otrzymują jednorazowo rodziny na każde dziecko uczące się w szkole. Świadczenie „Dobry start” trafiło do 2 481 rodzin i objęło łącznie 3 496 dzieci, a wartość wypłaconych świadczeń wyniosła 1 048 800 zł.

W ramach programu **„Pomoc państwa w zakresie dożywiania”** z pomocy skorzystało 212 dzieci i 17 osób dorosłych w 2018 r., natomiast w ramach programu **„Posiłek w szkole i w domu”**, który zastąpił poprzednio realizowany program, pomoc otrzymało 146 dzieci i 15 osób dorosłych w 2019 r. oraz 88 dzieci i 12 osób dorosłych w 2020 r.

Poza powyżej przedstawionymi formami wsparcia MOPS w Żywcu we współpracy z Żywiecką Fundacją Rozwoju skierował do Centrum Integracji Społecznej 50 osób wykluczonych społecznie, którym zapewniono dostęp do usług społecznych oraz wspierano ich powrót na rynek pracy.

Ponadto Ośrodek w Żywcu realizował programy na rzecz seniorów, osób niepełnosprawnych i ich rodzin, m.in. „Opieka 75+”, którym objęto 2 mieszkańców miasta, oraz „Opieka wytchnieniowa”, z którego skorzystało 15 osób, natomiast w ramach wsparcia osób samotnych organizowano wspólnie z Burmistrzem Miasta spotkania wigilijne.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej podejmował także wiele działań związanych z pandemią wirusa SARS-CoV-2 oraz w celu zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania choroby COVID-19, a także wywołanych nią sytuacji kryzysowych, m.in. realizował program „Wspieraj seniora”.

W ramach współpracy Ośrodka z organizacjami pozarządowymi i zespołami charytatywnymi działającymi przy żywieckich parafiach zorganizowano obozy terapeutyczne dla dzieci niepełnosprawnych i niepełnosprawnych intelektualnie oraz akcje charytatywne na rzecz najuboższych mieszkańców miasta, dzieciom zapewniano także pomoc rehabilitacyjną, logopedyczną i psychologiczną.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał także wsparcia w formie świadczenia alimentacyjnego, które przyznawane jest na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela 42. Świadczenia alimentacyjne przyznane w mieście w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	210	184	176
liczba przyznanych świadczeń	2 692	2 471	2 349
wielkość wydatków na świadczenia (zł)	1 053 943	973 831	941 239

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żywcu.

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej i społecznej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. Obok Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żywcu na terenie miasta funkcjonują przedstawione w poniższej tabeli podmioty.

Tabela 43. Instytucje i jednostki działające w obszarze pomocy społecznej w mieście w 2020 r.

nazwa instytucji	adres	liczba miejsc
Dom Pomocy Społecznej	ul. Śliżowy Potok 8, 34-300 Żywiec	100
Dom Seniora „Świerk”	ul. Nad Koszarawą 12, 34-300 Żywiec	26
Centrum Integracji Społecznej	ul. Dworcowa 2, 34-300 Żywiec	50
Świetlica dla dzieci i młodzieży przy Parafii pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny	ul. Zamkowa 6, 34-300 Żywiec	b.d.
Świetlica środowiskowa dla dzieci przy Parafii pw. Św. Floriana	ul. Browarna 3, 34-300 Żywiec	b.d.
Klub Senior+	ul. Ks. Pr. Słonki 31, 34-300 Żywiec	b.d.
Klub Senior+	ul. Sporyska 37, 34-300 Żywiec	60
Żywiecki Uniwersytet III Wieku	ul. Grunwaldzka 13, 34-300 Żywiec	120
Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Rejonowy Oddział w Żywcu	Os. Parkowe 9a, 34-300 Żywiec	b.d.
Rodziny zastępcze – 18 w tym rodziny zastępcze pełniące obowiązki pogotowia rodzinnego – 1	34-300 Żywiec	29 3

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żywcu.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żywcu jest główną instytucją udzielającą wsparcia w mieście. Należy jednak zaznaczyć, że mieszkańcy Żywca mogą korzystać z pomocy jednostek, które obejmują swoim wsparciem teren miasta. Wykaz tych jednostek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 44. Jednostki wsparcia spoza miasta, z oferty których korzystali mieszkańcy miasta w 2020 r.

lp.	nazwa instytucji	adres instytucji
1.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	ul. Grunwaldzka 10, 34-300 Żywiec
2.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Ks. Pr. Słonki 24, 34-300 Żywiec
3.	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	
4.	Środowiskowy Dom Samopomocy w Pewli Wielkiej	Pewel Wielka, 34-340 Jeleśnia
5.	Środowiskowy Dom Samopomocy „Pod Skrzydłem Anioła” w Radziechowach	ul. Plebańska 1570, 34-381 Radziechowy

6.	Powiatowy Urząd Pracy	ul. Łączna 28, 34-300 Żywiec
7.	Sąd Rejonowy Wydział III Rodzinny i Nieletnich	ul. Kościuszki 39, 34-300 Żywiec
8.	Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do wykonywania orzeczeń w sprawach karnych	ul. Kościuszki 39, 34-300 Żywiec
9.	Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej do wykonywania orzeczeń w sprawach rodzinnych	
10.	Prokuratura Rejonowa w Żywcu	ul. Powstańców Śląskich 9, 34-300 Żywiec
11.	Komenda Powiatowa Policji w Żywcu	al. Piłsudskiego 52, 34-300 Żywiec
12.	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej	ul. Modelarska 10, 40-142 Katowice

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żywcu.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Żywcu obejmowała pomocą dzieci i młodzież z placówek oświatowych funkcjonujących na terenie miasta Żywca. Pracownicy PPP w roku szkolnym 2019/2020 udzielili wsparcia 391 uczniom w formie:

- badań diagnostycznych,
- pomocy psychologicznej,
- pomocy psychoterapeutycznej,
- wydawania stosownych opinii i orzeczeń.

Najczęstszymi problemami, z jakimi do Poradni kierowano dzieci i młodzież, były trudności w nauce oraz trudności emocjonalne i wychowawcze.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu w odniesieniu do mieszkańców miasta realizuje m.in. zadania w zakresie pieczy zastępczej. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące działalności PCPR-u.

Tabela 45. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców miasta w zakresie pieczy zastępczej w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba dzieci z miasta zgłoszonych do adopcji	b.d.	b.d.	b.d.
liczba dzieci z miasta adoptowanych	b.d.	b.d.	b.d.
liczba dzieci z miasta umieszczonych w rodzinach zastępczych	4	11	7
liczba dzieci z miasta umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	3	2
liczba dzieci z miasta przebywających w rodzinach zastępczych	26	36	37
liczba dzieci z miasta przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	2	4	6

liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z miasta	20	18	18
liczba usamodzielnianych dzieci z miasta	22	19	13

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu.

13. BEZROBOCIE

Sytuacja na rynku pracy w mieście Żywcu w latach 2018-2020 była zmienna, bowiem wahała się liczba zarejestrowanych w urzędzie pracy osób bezrobotnych. Liczba kobiet, które w latach 2018-2019 stanowiły większość ogółu osób pozostających bez pracy, zaś w 2020 r. ich mniejszość, także ulegała wahaniom. Podobnie wahał się udział bezrobotnych w liczbie ludności miasta w wieku produkcyjnym w trakcie rozpatrywanego okresu. Dane w tym zakresie zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 46. Stan bezrobocia w mieście w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób w wieku produkcyjnym	16 947	16 581	16 199
liczba bezrobotnych w mieście ogółem	648	586	741
liczba bezrobotnych kobiet w mieście	340	300	369
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	3,82%	3,53%	4,57%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2018-2020 w powiecie żywieckim, województwie śląskim i w kraju.

Tabela 47. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
stopa bezrobocia w powiecie żywieckim	6,9%	6,2%	7,4%
stopa bezrobocia w województwie śląskim	4,3%	3,6%	4,9%
stopa bezrobocia w kraju	5,8%	5,2%	6,2%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu i Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2018-2020 powiat żywiecki charakteryzował się wyższą w stosunku do województwa śląskiego, jak i w stosunku do kraju stopą bezrobocia. Zarówno

w województwie, powiecie, jak i w kraju poziom bezrobocia ulegał wahaniom w trakcie rozpatrywanego okresu.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w mieście ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy i wykształcenia. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2020 r. dla miasta Żywca przedstawia poniższa tabela.

Tabela 48. Bezrobotni w mieście na koniec 2020 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

wiek	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
18-24 lata	69	30	43,5%
25-34 lata	170	109	64,1%
35-44 lata	171	92	53,8%
45-54 lata	167	85	50,9%
55-59 lat	109	53	48,6%
60 lat i więcej	55	x	x
czas pozostawania bez pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
do 1 miesiąca	60	27	45,0%
1-3 miesiące	88	39	44,3%
3-6 miesięcy	119	63	52,9%
6-12 miesięcy	174	85	48,9%
12-24 miesiące	163	82	50,3%
powyżej 24 miesięcy	137	73	53,3%
wykształcenie	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
wyższe	109	73	67,0%
policealne i średnie zawodowe	179	96	53,6%
średnie ogólnokształcące	90	56	62,2%
zasadnicze zawodowe	203	70	34,5%
gimnazjalne i niższe	160	74	46,3%
staż pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
bez stażu	68	33	48,5%

do 1 roku	135	68	50,4%
1-5 lat	146	78	53,4%
5-10 lat	125	71	56,8%
10-20 lat	131	70	53,4%
20-30 lat	91	35	38,5%
30 lat i więcej	45	14	31,1%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu

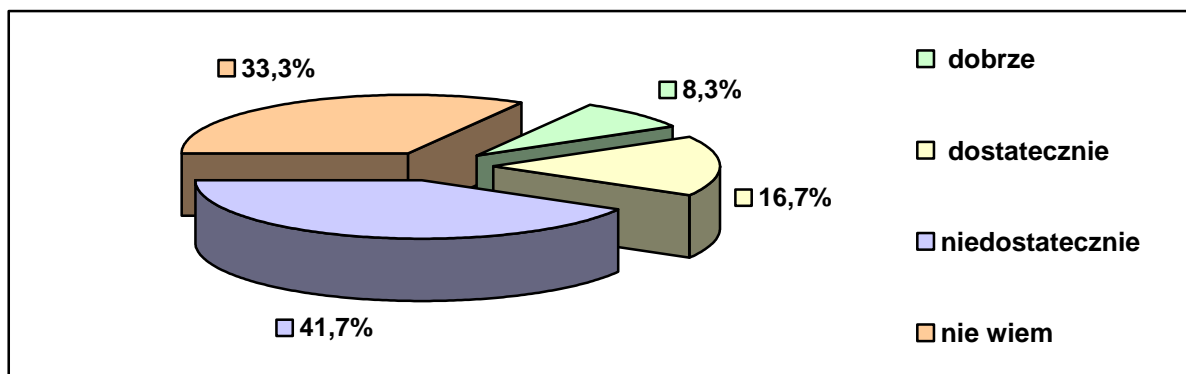
Na koniec 2020 r. wśród bezrobotnych w mieście największe grupy stanowiły osoby w wieku 35-44 lata, osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, osoby pozostające bez pracy od 6 do 12 miesięcy oraz osoby ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat. Najmniej bezrobotnych w 2020 r. było w następujących grupach: osób w wieku 60 lat i więcej, osób pozostających bez pracy do 1 miesiąca, osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym oraz osób ze stażem pracy powyżej 30 lat.

Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym, osób w wieku 25-34 lata, osób ze stażem pracy od 5 do 10 lat oraz osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy.

Wśród ogółu bezrobotnych 585 osób (w tym 292 kobiety) znalazło się w szczególnej sytuacji na rynku pracy – 145 osób (78 k.) było w wieku do 30. roku życia, w tym 69 osób (30 k.) do 25. roku życia, 341 osób (177 k.) było długotrwale bezrobotnych, 246 osób (99 k.) było w wieku powyżej 50 lat, 107 osób (84 k.) posiadało co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 lat, 29 osób (17 k.) było niepełnosprawnych.

W mieście Żywcu bezrobocie było czwartym, biorąc pod uwagę liczbę rodzin, powodem przyznawania pomocy społecznej. W ostatnich latach jego poziom ulegał wahaniom, ale skutki wyższego poziomu tego zjawiska w latach wcześniejszych są nadal odczuwane w rodzinach, szczególnie tych najuboższych, gdzie pojawiły się uzależnienia, konflikty, problemy wychowawcze. Zjawiska te, występujące długotrwale, prowadzą do ich rozpadu, a niektórzy członkowie takich rodzin zmuszeni są szukać pomocy w wyspecjalizowanych instytucjach.

Uczestników przeprowadzonego na potrzeby niniejszego opracowania badania poproszono o ocenę realizowanych w mieście działań w zakresie przeciwdziałania bezrobociu. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w mieście działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Prawie 42% badanych uznało działania realizowane w mieście w zakresie przeciwdziałania bezrobociu za niedostateczne. Jednocześnie 16,7% ankietowanych stwierdziło, że są dostateczne, z kolei 8,3% pytanych oceniło je jako dobre. Jedna trzecia respondentów nie potrafiła tych działań ocenić.

14. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność to zjawisko społeczne polegające na braku domu lub miejsca stałego pobytu gwarantującego jednostce lub rodzinie poczucie bezpieczeństwa, zapewniającego schronienie przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi i zaspokojenie podstawowych potrzeb na poziomie uznawanym w danym społeczeństwie za wystarczający. Liczba rodzin korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żywcu z powodu bezdomności w latach 2018-2020 pozostawała na niewielkim poziomie, co uwidacznia tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 49. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy MOPS-u z powodu bezdomności w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba rodzin	8	11	10
liczba osób w rodzinach	8	11	11

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żywcu.

15. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w art. 41 nakłada na samorządy lokalne szereg zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Na sfinansowanie realizacji tych zadań zapewniono dodatkowe środki z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów

alkoholowych. Poniższe tabele prezentują dane na temat wielkości środków uzyskanych z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu oraz środków przeznaczanych na profilaktykę uzależnień i przemocy w rodzinie w mieście Żywcu.

Tabela 50. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w mieście w latach 2018-2020

rodzaj	wartość w zł		
	2018	2019	2020
opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu	1 141 010	1 170 090	1 195 138

Dane Urzędu Miejskiego w Żywcu.

Tabela 51. Środki finansowe przeznaczone w mieście w latach 2018-2020 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie

wielkość wydatków (w zł)	2018	2019	2020
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	1 026 455	1 073 425	992 394
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	105 416	90 885	63 642
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	–	–	–
razem	1 131 871	1 164 310	1 056 036

Dane Urzędu Miejskiego w Żywcu.

W latach 2018-2020 wysokość kwot uzyskiwanych z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w mieście Żywcu z roku na rok wzrastała. Z kolei wysokość kwot przeznaczanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie ulegała wahaniom.

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności MKRPA w Żywcu przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 52. Liczba członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób zaangażowanych w prace MKRPA	7	6	7

Dane Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żywcu.

Tabela 53. Działalność MKRPA w latach 2018-2020 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w mieście

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób, z którymi MKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	141	207	135

liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których MKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	1	5	5
---	---	---	---

Dane Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żywcu.

W latach 2018-2020 liczba osób, z którymi MKRPA przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu, wahała się i wyniosła odpowiednio: 141, 207 i 135 osób. W analizowanym okresie Komisja występowała z wnioskami do sądu o podjęcie obowiązkowego leczenia odwykowego wobec 1 osoby w 2018 r., 5 osób w 2019 r. i ponownie wobec 5 osób w 2020 r.

Tabela 54. Działania podjęte w mieście przez MKRPA w latach 2018-2020 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie

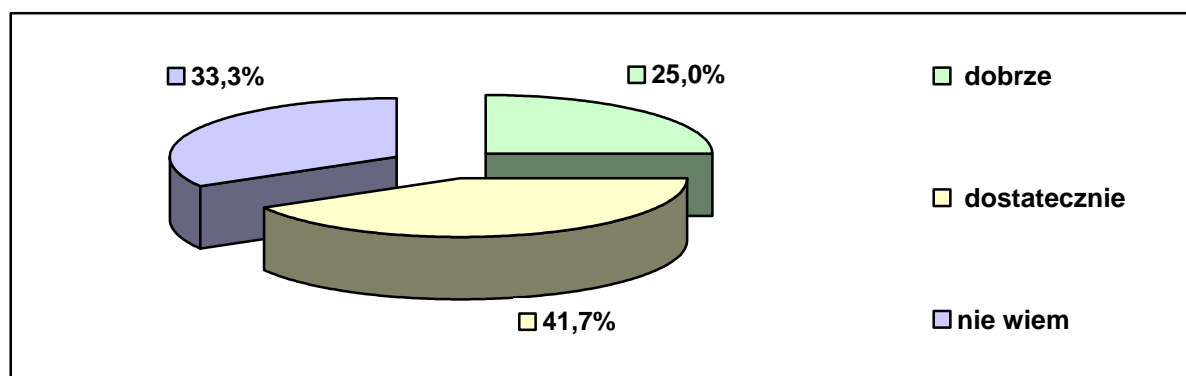
zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie MKRPA	12	15	11
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym MKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o przestępstwie	0	0	0

Dane Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żywcu.

Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, to w analizowanym okresie MKRPA kontaktowała się z 12 osobami w 2018 r., z 15 osobami w 2019 r. i z 11 osobami w 2020 r. dotkniętymi tym problemem. W latach 2018-2020 MKRPA nie składała do prokuratury zawiadomień o przestępstwie przeciwko sprawcom przemocy w rodzinie.

O ocenę działań, jakie prowadzone są w mieście w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom, zapytano uczestników badania. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ujęto w wykresie zamieszczonym poniżej.

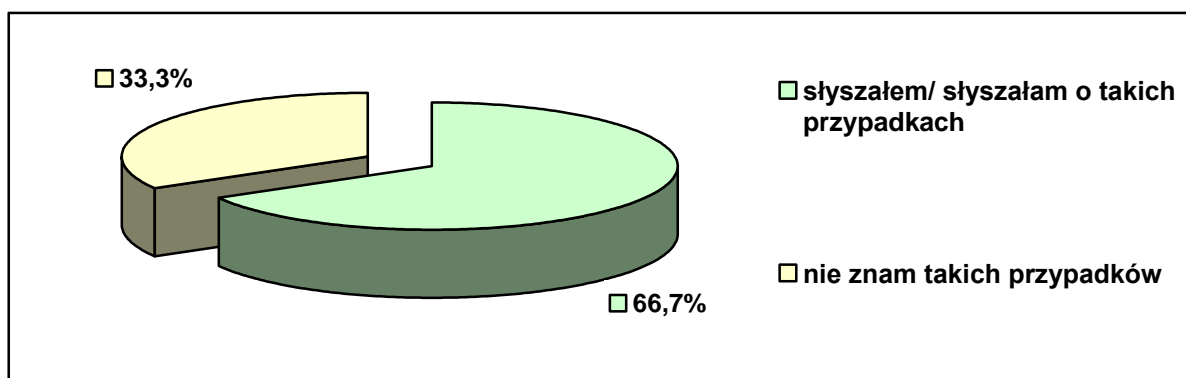
Wykres 10. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w mieście działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

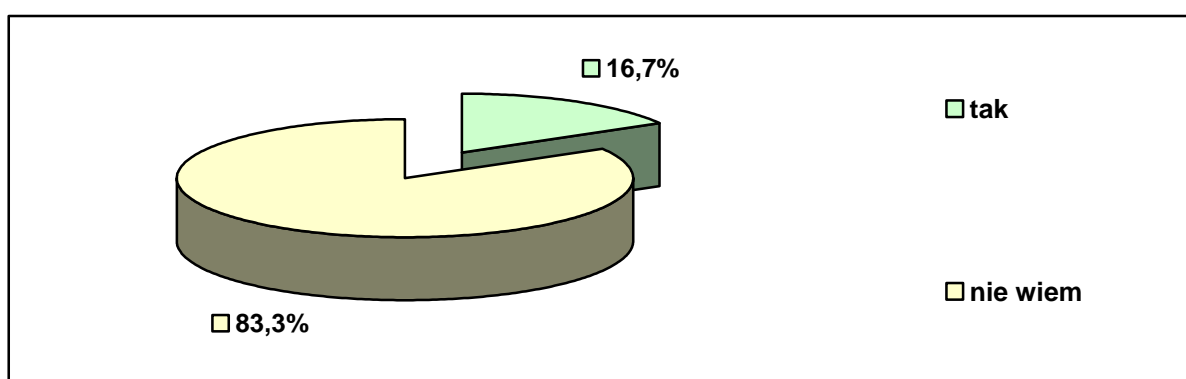
Według 41,7% badanych działania przeciwdziałające uzależnieniom są dostateczne, a zdaniem 25% ankietowanych są one dobre. Opinii w tej sprawie nie przedstawiła jedna trzecia uczestników badania. Nikt z respondentów nie uznał tych działań za niedostateczne. W przeprowadzonym badaniu ankietowym respondenci odnieśli się także do problemu przemocy w rodzinie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustrują poniższe wykresy.

Wykres 11. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy w rodzinie na terenie miasta lub o nich słyszała/słyszał?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wykres 12. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie miasta?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Dwie trzecie respondentów twierdzi, iż słyszało o przypadkach stosowania przemocy w rodzinie. Jednocześnie jedna trzecia ankietowanych odpowiedziała, że takich przypadków nie zna. Oceniając ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie miasta, 16,7% badanych odpowiedziało twierdząco. Bardzo wysoki odsetek (83,3%) respondentów wskazał na odpowiedź „nie wiem”, co może

świadczą o braku świadomości części badanej społeczności co do zagrożenia tym zjawiskiem. Nikt z ankietowanych nie odpowiedział, że takie ryzyko nie istnieje.

Przeciwdziałanie problemom przemocy w rodzinie umożliwiają i normują odpowiednie akty prawne, a do podstawowych w tym zakresie należy ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 31 marca 2011 r. w sprawie procedury przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie.

W ujawnionych przypadkach stosowania przemocy w rodzinie lub uzasadnionego podejrzenia, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy, wdrażana i prowadzona jest procedura „Niebieskie Karty”. Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych w celu zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie w gminie, a wszystkie te działania koordynuje Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie reguluje nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z 2010 roku. Zadaniem Zespołu jest podejmowanie działań mających na celu ochronę osób doznających przemocy w rodzinie w tym realizacja procedury „Niebieskie Karty”. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele policji, ośrodka pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, prokuratury czy organizacji pozarządowych. Głównym celem działalności Zespołu Interdyscyplinarnego jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia osób zagrożonych przemocą.

Dane dotyczące funkcjonowania Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w mieście Żywcu prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 55. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w mieście w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba członków Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego	20	20	20
liczba spotkań MZI w ciągu roku	4	4	1
liczba spotkań grup roboczych	182	167	132

liczba złożonych do ZI procedur „Niebieskie Karty”	100	113	76
w tym sporządzone przez Policję	94	99	73
w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	6	14	3
liczba zamkniętych procedur „Niebieskie Karty”	71	75	68
liczba spraw toczących się w MZI z lat wcześniejszych	29	28	41
liczba spraw sądowych	0	0	0

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w mieście Żywcu.

Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” następuje w przypadku ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy albo rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie pomoc świadczy również Ośrodek Pomocy Społecznej. Wsparcia z powodu alkoholizmu udzielono 20 rodzinom (26 osobom w rodzinach) w 2018 r., 19 rodzinom (31 osobom w rodzinach) w 2019 r. i 16 rodzinom (23 osobom w rodzinach) w 2020 r. Pomoc ze względu na przemoc w rodzinie przyznano 9 rodzinom (24 osobom w rodzinach) w 2018 r., 4 rodzinom (13 osobom w rodzinach) w 2019 r. i ponownie 4 rodzinom (14 osobom w rodzinach) w 2020 r. Wsparcia z powodu narkomanii w rozpatrywanym okresie nie przyznawano.

Ponadto w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Miejskiego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Narkomanii, jak również Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w placówkach oświatowych realizowane były liczne przedsięwzięcia profilaktyczne i dydaktyczne w formie kampanii, programów, zajęć socjoterapeutycznych, spektakli profilaktycznych i pogadanek oraz konkursów, imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych promujących zdrowy styl życia, a w ramach alternatywnych form spędzania czasu wolnego zajęć pozalekcyjnych. Odbywały się również szkolenia i warsztaty dla nauczycieli oraz rodziców. Wykorzystano także materiały edukacyjno-informacyjne (ulotki, plakaty, broszury, poradniki).

W mieście Żywcu specjalistyczną jednostką wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych lub dotkniętych przemocą w rodzinie jest (obok MOPS-u, MKRPA i MZI) Ośrodek Leczenia Uzależnień. W 2020 r. profesjonalną pomocą

terapeutyczną objęto 120 mieszkańców miasta. W Ośrodku funkcjonują: Poradnia leczenia uzależnień, Oddział dzienny terapii uzależnienia od alkoholu, Poradnia terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia, Poradnia leczenia uzależnień dla dzieci, Poradnia terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia dla dzieci oraz Poradnia antynikotynowa.

Pomoc w rozwiązywaniu problemów narkomanii mieszkańcy Żywca mogą uzyskać w Punkcie Konsultacyjnym dla osób mających kontakt ze środkami psychoaktywnymi i ich rodzin.

Warto dodać, że w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej funkcjonuje Dział Profilaktyki i Opieki nad Rodziną, który świadczy pomoc terapeutyczną, psychologiczną i poradnictwo rodzinne oraz prowadzi działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ponadto osoby dotknięte problemami uzależnień mogą także uzyskać pomoc na spotkaniach Klubów, Stowarzyszeń i Grup Anonimowych Alkoholików oraz grup wsparcia działających na terenie miasta Żywca.

Tabela 56. Wykaz jednostek i grup wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, funkcjonujących na terenie miasta w 2020 r.

lp.	nazwa		adres
1.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej		ul. Zamkowa 10, 34-300 Żywiec
2.	Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie		
3.	Punkt Konsultacyjny dla osób mających kontakt ze środkami psychoaktywnymi i ich rodzin		ul. Sienkiewicza 19, 34-300 Żywiec
4.	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych		ul. Powstańców Śląskich 27, 34-300 Żywiec
5.	Ośrodek Leczenia Uzależnień	Poradnia leczenia uzależnień	al. Wolności 2, 34-300 Żywiec
		Oddział dzienny terapii uzależnienia od alkoholu	
		Poradnia terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia	
		Grupa AA	
6.	Żywieckie Stowarzyszenie Trzeźwości Klub „Krokus”		ul. Rynek 12, 34-300 Żywiec
7.	Grupa AA „Nadzieja”		
8.	Grupa AA „Szansa”		al. Wolności 4, 34-300 Żywiec
9.	Grupa AA „Zrozumienie”		
10.	Grupa AA		ul. Browarna 2, 34-300 Żywiec

11.	Grupa AA	ul. Jana 10, 34-300 Żywiec
12.	Grupa AA	ul. Zamkowa 8, 34-300 Żywiec
13.	Grupa AA „Szczęściarze”	ul. Piotra Skargi, 34-300 Żywiec
14.	Grupa AL-ANON „Nowe Życie”	
15.	Grupa Wsparcia Anonimowych Alkoholików	al. Legionów 1, 34-300 Żywiec
16.	Grupa Wsparcia „Błękitnego Krzyża” dla osób uzależnionych i ich rodzin	
17.	Grupa Wsparcia „Anonimowych Narkomanów – Zmiana”	

Dane Urzędu Miejskiego w Żywcu.

16. SYTUACJA DZIECKA

Analiza sytuacji dziecka w mieście została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach systemu oświaty. Badanie to pozwoliło zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informacje na temat prowadzonych w placówkach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. Do analizy przedłożono 8 ankiet – wypełnionych przez pedagogów szkolnych lub dyrektorów placówek systemu oświaty funkcjonujących na terenie miasta:

- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Wojska Polskiego w Żywcu (liczba uczniów: 326, liczba nauczycieli: 50),
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Stanisława Staszica w Żywcu (liczba uczniów: b.d., liczba nauczycieli: 34),
- Szkoła Podstawowa nr 3 im. Adama Mickiewicza w Żywcu (liczba uczniów: 526, liczba nauczycieli: 76),
- Szkoła Podstawowa nr 5 im. Hugona Kołłątaja w Żywcu (liczba uczniów: 520, liczba nauczycieli: 71),
- Szkoła Podstawowa nr 9 im. Jana Pawła II w Żywcu (liczba uczniów: 202, liczba nauczycieli: 32),
- Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 1 w Żywcu (liczba uczniów: 133, liczba nauczycieli: 23),
- Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 2 w Żywcu (liczba uczniów: 164, liczba nauczycieli: 43),
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Żywcu (liczba uczniów: 174, liczba nauczycieli: 68).

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, iż wszystkie placówki zatrudniają pedagoga, a cztery z nich psychologa, uczniowie siedmiu szkół mogą korzystać z porad logopedy, a w sześciu placówkach także doradcy zawodowego. Opiekę pielęgniarską zapewnia sześć szkół. Uczniowie wszystkich placówek mają dostęp do sali gimnastycznej, natomiast z boiska sportowego mogą korzystać dzieci z czterech szkół. Wszystkie placówki posiadają dostęp do Internetu. W dwóch z ośmiu ankietowanych placówek utworzono klasy lub grupy integracyjne. Wszystkie szkoły prowadzą dożywianie uczniów. W analizowanym roku szkolnym z bezpłatnych posiłków skorzystało 49 dzieci. Wszystkie szkoły zapewniają zarówno opiekę w ramach zajęć świetlicowych, jak i nauczanie indywidualne. Placówki oświatowe oferują zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wymieniono wśród nich zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, socjoterapeutyczne, psychoterapeutyczne, a także dodatkowo zajęcia rewalidacyjne, dydaktyczne, zajęcia rozwijające uzdolnienia i zainteresowania oraz kompetencje emocjonalno-społeczne uczniów, jak również gimnastykę korekcyjną, EEG Biofeedback, SI oraz zindywidualizowaną ścieżkę kształcenia.

Zajęcia dodatkowe proponowane w szkołach

Szkoły z terenu miasta mają w swojej ofercie zajęcia dodatkowe. Znalazły się wśród nich rozliczne koła rozwijające zainteresowania i predyspozycje uczniów: koła przedmiotowe (matematyczne, historyczne, geograficzne, polonistyczne, chemiczne), artystyczne (teatralne, muzyczne, taneczne, plastyczne), sportowe (SKS), językowe, informatyczne, programowanie, harcerstwo, dogoterapia, aerobik, gimnastyka korekcyjna, psychoedukacyjne z elementami socjoterapii oraz Szkolny Klub Europejski, Techniki Efektywnego Uczenia się, koła PCK, PTTK i SKKT, jak również zajęcia dla dzieci pochodzenia romskiego.

Problemy w otoczeniu szkolnym i rodzinnym uczniów

Uczestnicy badania stwierdzali występowanie zjawisk patologicznych i negatywnych zachowań w społeczności uczniowskiej oraz dysfunkcji i patologii w otoczeniu domowym uczniów, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, identyfikowano w dwojaki sposób: wypełniając zamknięte katalogi obejmujące 12 i 6 zmiennych oraz odpowiadając na pytania o charakterze otwartym, określając subiektywnie stopień natężenia występujących problemów w ciągu trzech

ostatnich lat. Uzyskane na podstawie analizy ankiet informacje prezentują poniższe tabele.

Tabela 57. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2019/2020

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	obecność poszczególnych zjawisk		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
palenie papierosów	5	14	3
sięganie po alkohol	2	2	6
sięganie po narkotyki	–	–	8
niszczenie mienia szkolnego	5	20	3
kradzieże na terenie szkoły	2	5	6
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	4	6	4
udział w grupach negatywnych	–	–	8
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	5	65	3
autoagresja	4	13	4
ucieczki z domu	2	2	6
przestępczość ujawniona	1	1	7
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	7	22	1

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych miasta.

Tabela 58. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2019/2020

dysfunkcje i patologie rodziny	liczba ujawnionych przypadków
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	30
zaniedbanie	4
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	5
przemoc w rodzinie	3
wykorzystywanie seksualne dzieci	1
przestępczość	–

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych miasta.

W otoczeniu szkolnym uczniów odnotowano 65 przypadków agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, 22 przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego, 20 przypadków niszczenia mienia szkolnego, 14 przypadków palenia papierosów, 13 przypadków autoagresji, 6 przypadków dyskryminacji w grupie rówieśniczej, 5 przypadków kradzieży na terenie szkoły, a także po 2 przypadki sięgania po alkohol i ucieczek z domu oraz 1 przypadek przestępczości ujawnionej. Wśród dysfunkcji i patologii ujawnionych w środowisku rodzinnym uczniów placówek oświatowych stwierdzono 30 przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, 5 przypadków uzależnień, 4 przypadki zaniedbań, jak również 3 przypadki przemocy w rodzinie oraz, co budzi szczególny niepokój, 1 przypadek wykorzystywania seksualnego dziecka.

Przedstawiciele dwóch spośród badanych placówek nie zauważyli wzrostu negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych wśród uczniów w ciągu ostatnich trzech lat, kolejni dwaj ankietowani nie byli w stanie stwierdzić, czy taki wzrost nastąpił, zaś czterech uczestników badania taki wzrost w analizowanym okresie dostrzegło. Ich zdaniem dotyczy to w szczególności zachowań agresywnych, uzależnienia od internetu, mediów społecznościowych i telefonów komórkowych, cyberprzemocy, wulgaryzacji języka oraz trudności w dostosowaniu się do reguł zachowania, a także palenia papierosów i samookaleczeń.

Jeśli chodzi o przypadki dysfunkcji występujących w rodzinach uczniów, to pięciu respondentów miało trudności z jednoznaczną odpowiedzią na to pytanie, zaś w opinii przedstawiciela jednej placówki w ciągu trzech ostatnich lat nie nastąpił wzrost liczby zjawisk patologicznych i przypadków dysfunkcji. Jednocześnie dwóch ankietowanych taki wzrost w analizowanym okresie zauważyło, zwłaszcza jeśli chodzi o bezradność opiekuńczo-wychowawczą rodziców, negatywny wpływ niektórych opiekunów na postawę i postępowanie dzieci oraz stale rosnącą liczbę orzeczeń Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej ze względu na zagrożenie niedostosowaniem społecznym (zaburzenia zachowania, agresja, mutyzm, zespół Aspergera).

Współpraca placówek z rodzicami uczniów przybiera różne formy i została oceniona pozytywnie przez wszystkich uczestników badania. Jeden z ankietowanych zaznaczył jednak, że jest niewielki odsetek rodziców, którzy unikają kontaktu z nauczycielami, prezentują postawy roszczeniowe oraz niewłaściwe i niepożądane zachowania.

Współpraca placówek z instytucjami i organizacjami jest zdaniem przedstawicieli placówek zadowolająca. Do podmiotów, z którymi szkoły najczęściej współpracują, uczestnicy badania zaliczyli: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, MKRPA, Urząd Miejski, Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, kuratorów sądowych, Sąd Rejonowy Wydział III Rodzinny i Nieletnich, Policję, Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną, Miejskie Centrum Kultury, Klub Papiernik, Muzeum w Żywcu, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, Żywiecką Bibliotekę Samorządową, parafie, ZHP, ZHR, PCK, Żywieckie Centrum Wolontariatu, Uniwersytet III Wieku, Towarzystwo Miłośników Ziemi Żywieckiej, Żywieckie Towarzystwo Naukowe, Regionalny Ośrodek Kultury w Bielsku-Białej oraz WOM Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Bielsku-Białej.

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin ubogich, opiera się o współpracę z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz prywatnymi sponsorami i polega na zapewnieniu bezpłatnego dożywiania w formie obiadów, jak również pomocy materialnej – stypendia, wyprawka szkolna, finansowanie wycieczek i wyjazdów, a także udostępnianiu sprzętu komputerowego do nauki zdalnej. Szkoły organizują akcje charytatywne i kiermasze na rzecz potrzebujących, zbiórki odzieży, żywności i artykułów wyposażenia domu oraz paczki świąteczne. Placówki zapewniają także zajęcia dodatkowe i wyrównawcze, opiekę świetlicową, porady i konsultacje z nauczycielami oraz wsparcie psychologiczno-pedagogiczne.

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy w rodzinie przebiega we współpracy z instytucjami pomocowymi. Umożliwiany jest kontakt ze specjalistami – pedagogami i psychologami z PPP, zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych. Dzieci mogą również korzystać z porad i wsparcia pedagogów i psychologów szkolnych, uczestniczą w indywidualnych i grupowych zajęciach socjoterapeutycznych, psychologicznych oraz biblioterapii. W placówkach organizowane są zajęcia pozalekcyjne, opieka świetlicowa i pomoc w nauce. Rodzice mogą liczyć na wsparcie w postaci porad, konsultacji i spotkań z psychologiem, uczestniczą także w wywiadówkach profilaktycznych.

Poprawa funkcjonowania placówek oraz efektywności procesu kształcenia i wychowania wymaga, zdaniem uczestników badania, zwiększenia

nakładów finansowych na opiekę psychologiczno-pedagogiczną, zintensyfikowania spotkań ze specjalistami dla dzieci i rodziców, a także dalsze doskonalenie kadry pedagogicznej w zakresie zaburzeń emocjonalnych dzieci i młodzieży, komunikacji oraz zarządzania sytuacjami kryzysowymi. Zdaniem przedstawicieli placówek należy wyjść naprzeciw oczekiwaniom rodziców sygnalizowanym w badaniach ankietowych i rozszerzyć działania profilaktyczne w oparciu o rekomendowane programy oraz organizować zajęcia warsztatowe w obszarze uzależnień zarówno dla dzieci, jak i rodziców. Według ankietowanych należy rozwinąć ofertę zajęć pozalekcyjnych, edukacyjnych i sportowych, zindywidualizować proces kształcenia oraz kontynuować dotychczas wypracowane skuteczne działania, m.in. utrzymywać na obecnym poziomie współpracę z rodzicami i instytucjami pomocowymi.

17. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Z analizy danych dotyczących sytuacji demograficznej miasta Żywca wynika, że w latach 2018-2020 liczba osób w wieku poprodukcyjnym stale rosła, systematycznie zwiększał się także udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności miasta. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 59. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności miasta w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba mieszkańców miasta ogółem	30 545	30 122	29 734
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	8 070	8 106	8 178
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności miasta	26,42%	26,91%	27,50%

Dane Urzędu Miejskiego w Żywcu.

Przytoczone dane pozwalają na sformułowanie wniosku, iż społeczność miasta wpisuje się w dominujące w ogólnym procesie demograficznym tendencje i powoli zaczyna się starzeć. Starzenie się społeczeństwa powoduje konieczność dokonania zmian organizacyjnych w funkcjonowaniu rodzin zobligowanych moralnie i prawnie do opieki nad członkiem rodziny, ale jest też istotną przesłanką do reorganizacji lokalnego rynku usług społecznych, z uwagi na konieczność dostosowania tych usług do potrzeb osób niesamodzielnych, niepełnosprawnych, wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

W ramach swojej działalności MOPS świadczy m.in. usługi opiekuńcze. Jest to szczególna forma pomocy kierowana przede wszystkim do osób starszych, chorych i samotnych. Usługi te polegają m.in. na pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych i pielęgnacji. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 60. Rodziny w mieście korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba rodzin	19	20	21
liczba osób łącznie w rodzinach	24	25	26

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żywcu.

W latach 2019-2020 Ośrodek świadczył także specjalistyczne usługi opiekuńcze. Z tej formy pomocy skorzystały po 2 rodziny (po 7 osób w rodzinach) w każdym roku.

Pomoc w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych m.in. osobom starszym, samotnym lub osamotnionym w rodzinie świadczy Dom Seniora „Świerk” dysponujący 26 miejscami.

W ramach pomocy osobom starszym, które ukończyły 70. rok życia, miasto realizuje program „Wspieraj seniora”, wspomagający osoby starsze w czasie epidemii Covid-19, z którego skorzystało 35 seniorów, oraz program „Opieka 75+”, którym objęto 2 osoby starsze z terenu Żywca.

Warto dodać, że na terenie miasta działa Żywiecki Uniwersytet III Wieku. W zajęciach, których celem jest m.in. rozwijanie sprawności intelektualnej i fizycznej, aktywizacja społeczna oraz upowszechnianie kultury i sportu wśród seniorów, uczestniczy 120 słuchaczy.

W Żywcu funkcjonują też 2 Kluby Seniora oferujące osobom starszym i samotnym udział w życiu społecznym poprzez rozwijanie aktywnych form spędzania czasu, ciekawe zajęcia, warsztaty, spotkania oraz imprezy kulturalne i sportowe, a także Oddział Rejonowy Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, który w swojej działalności koncentruje się na zadaniach w zakresie pomocy socjalno-bytowej, a także profilaktyki zdrowotnej poprzez aktywizowanie i organizowanie różnych form życia kulturalnego, artystycznego, rekreacyjnego i turystycznego.

Wszystkie działania mają na celu integrację społeczności osób starszych oraz poprawę ich zdrowia psychicznego i fizycznego.

Uzupełnieniem powyższych informacji są wypowiedzi pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym. Odpowiadając na pytanie, jakie problemy najczęściej dotyczą osób starszych w mieście, respondenci wskazywali głównie na samotność, niewystarczający dostęp do specjalistycznych usług i opieki medycznej oraz niskie dochody przyczyniające się do ubóstwa, a także brak zainteresowania i bezpłatnej opieki pielęgniarstwa.

Z przytoczonych opinii wynika, że ankietowani interesują się losem osób starszych, dostrzegają różnego rodzaju problemy i trudności, jakie stoją przed seniorami, a których częstokroć nie są oni w stanie pokonać swoimi siłami. Świadomość tych utrudnień oraz ograniczeń związanych z wiekiem pozwoliła dokonać respondentom oceny zagrożenia seniorów marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz dostrzec braki w dotychczasowej ofercie pomocowej skierowanej do tej grupy.

Z wypowiedzi uzyskanych dla niniejszego badania wynika, iż większość respondentów stanowiły osoby przed 55. rokiem życia, a grupa wiekowa powyżej 65 lat, czyli najbardziej zainteresowana tą kwestią część mieszkańców miasta, nie była reprezentowana. Z pewnością dla lepszego rozpoznania potrzeb seniorów w mieście należałoby przeprowadzić odpowiednie badania adresowane tylko i wyłącznie do tej grupy wiekowej, której opinii, z uwagi na dużą świadomość i wiedzę o bieżącej sytuacji osób starszych, należy wykorzystać w planowaniu oferty pomocowej na najbliższe lata.

SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żywcu wynika, że w latach 2018-2020 niepełnosprawność była trzecim, pod względem liczby rodzin, powodem przyznawania pomocy społecznej w mieście. Poniższa tabela przedstawia dane na temat liczby rodzin oraz liczby osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej świadczonej przez MOPS w latach 2018-2020.

Tabela 61. Rodziny w mieście korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba rodzin	244	258	209
liczba osób łącznie w rodzinach	424	435	343

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Żywcu.

Należy dodać, że w 2020 r. MOPS przyznał 1 154 świadczenia w postaci dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego dla rodzin z terenu miasta. Ważnymi świadczeniami dla rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności były także zasiłki pielęgnacyjne i świadczenia pielęgnacyjne.

Warto również w tym miejscu przytoczyć informacje Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Żywcu dotyczące orzeczeń o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności (z uwzględnieniem orzeczonego stopnia niepełnosprawności) w odniesieniu do mieszkańców miasta Żywca.

Tabela 62. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom miasta w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych mieszkańcom miasta	58	45	44
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych mieszkańcom miasta	305	383	274
w tym o znacznym stopniu niepełnosprawności	90	121	82
w tym o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	129	188	126
w tym o lekkim stopniu niepełnosprawności	86	74	66

Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Żywcu

Osoby niepełnosprawne z terenu miasta Żywca mogą korzystać również ze wsparcia finansowego udzielanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu, które dysponuje środkami na rehabilitację społeczną i zawodową. W tabeli zamieszczonej poniżej zawarto dane dotyczące tego rodzaju pomocy.

Tabela 63. Dofinansowanie rehabilitacji przyznane mieszkańcom miasta w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób niepełnosprawnych z miasta, którym dofinansowano uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych	24	27	12
liczba osób niepełnosprawnych z miasta, którym dofinansowano sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze	254	310	293
liczba osób niepełnosprawnych z miasta, którym dofinansowano likwidację barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się	58	56	125

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu

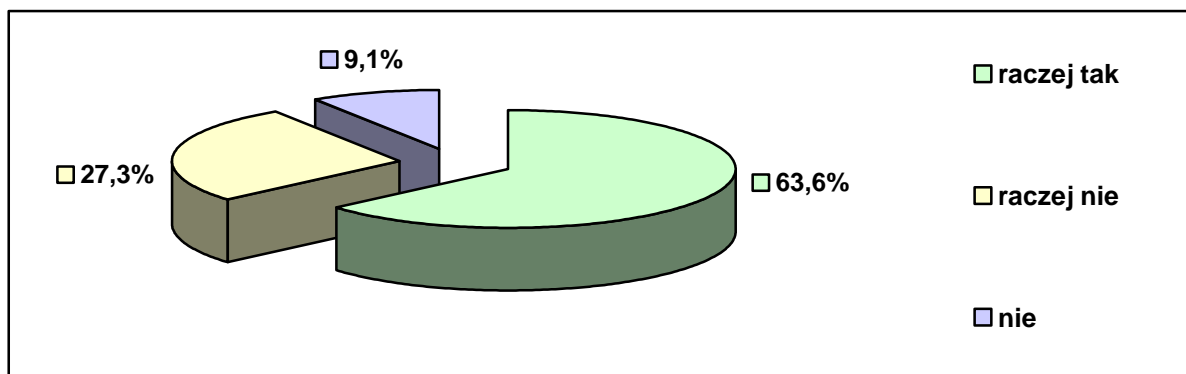
Na terenie miasta działa Dom Pomocy Społecznej, z pomocy którego mogą korzystać osoby niepełnosprawne. Placówka dysponująca 100 miejscami zapewnia całodobowe wsparcie osobom i rodzinom, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych.

Gmina miejska Żywiec realizuje także program „Opieka wytchnieniowa”, polegający na wsparciu członków rodziny lub opiekunów osób z niepełnosprawnością poprzez pomoc w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. Z programu skorzystało 15 osób, w tym 6 osób dorosłych i 9 dzieci, a kwota, jaką przeznaczono na ten cel, wyniosła: 46 864,00 zł.

Uzupełnieniem powyższych informacji są wypowiedzi pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym. W ankiecie zapytano uczestników badania o problemy, jakie najczęściej dotyczą osób niepełnosprawnych w mieście. W odpowiedzi wymieniano bariery architektoniczne, niedostosowanie infrastruktury miejskiej i budynków użyteczności publicznej, niewystarczający dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej i usług rehabilitacyjnych oraz brak zakładu pracy chronionej, a także nadmierną biurokrację utrudniającą funkcjonowanie osobom niepełnosprawnym. Wskazywano także na marginalizację i wykluczenie społeczne oraz niezrozumienie i brak akceptacji.

Większość respondentów biorących udział w badaniu ankietowym zauważa obecność osób niepełnosprawnych w środowisku. Ankietowani dostrzegają też niedostatki w specjalistycznej opiece oraz braki w infrastrukturze, upatrując w tych sferach źródła problemów, z którymi borykają się osoby dotknięte niepełnosprawnością.

Pragnąc poznać opinie ankietowanych na temat sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych, w badaniu ankietowym przeprowadzonym na potrzeby niniejszego opracowania sformułowano pytanie odnoszące się do uwzględniania potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych w działaniach realizowanych na terenie miasta. Według większości (63,6%) respondentów w działaniach realizowanych w mieście raczej uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych, ale jednocześnie 36,4% badanych nie podziela tej opinii. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie miasta uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

18. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY

W 2020 r. na terenie miasta Żywca funkcjonowały 73 organizacje pozarządowe. Samorząd podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę zlecenia organizacjom realizacji zadań własnych, wsparcia lokalowego, doradztwa i konsultacji oraz przekazywania informacji o możliwości pozyskiwania środków finansowych z innych źródeł niż budżet miasta, a także pomoc w sporządzaniu wniosków oraz zamieszczanie na stronie internetowej miasta ogłoszeń i informacji na temat działań podejmowanych przez organizacje. Wykaz organizacji pozarządowych działających na terenie miasta zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 64. Wykaz organizacji pozarządowych w mieście w 2020 r.

lp.	nazwa organizacji	adres
1.	Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych Ziemi Żywieckiej	al. Wolności 4, 34-300 Żywiec
2.	Fundacja Pomocy Dzieciom	ul. Witosa 3, 34-300 Żywiec
3.	Fundacja Pomocy Osobom z Autyzmem Spektrum A	ul. Barlickiego 16/5, 43-300 Bielsko-Biała
4.	Żywiecka Fundacja Rozwoju	ul. Dworcowa 2, 34-300 Żywiec
5.	Fundacja Wspierania Kultury i sztuki „Kuznia Sztuki”	ul. Paderewskiego 10A, 34-300 Żywiec
6.	Akademia Młodych Talentów	ul. Tetmajera 50, 34-300 Żywiec
7.	Stowarzyszenie Żywiec Miasto Zmysłów	al. Wolności 4, 34-300 Żywiec
8.	Stowarzyszenie „Żywiecki Klub Amazonek”	ul. Grunwaldzka 13, 34-300 Żywiec

9.	Stowarzyszenie Asysta Żywiecka	ul. Pod Górą 17, 34-300 Żywiec
10.	Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu Beskidy	Brzuśnik 233, 34-382, Brzuśnik
11.	Stowarzyszenie Miłośników Muzyki	ul. Kopernika 52, 34-300 Żywiec
12.	Stowarzyszenie Paramus	ul. 3 maja 14, 34-300 Żywiec
13.	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Osobom Dorosłym z Zespołem Asperger oraz z Zaburzeniami Pokrewnymi „AS”	ul. Kierowa 10/50, 43-300, Bielsko-Biała
14.	Stowarzyszenie Przyjaciół i Absolwentów Liceum Ogólnokształcącego im Mikołaja Kopernika w Żywcu	ul. Słowackiego 2, 34-300 Żywiec
15.	Stowarzyszenie Przyjaciół i Wychowanków Reprezentacyjnego, Folklorystycznego Zespołu Miasta Żywca „Ziemia Żywiecka”	ul. Ks. Pr. Słonki 31, 34-300 Żywiec
16.	Towarzystwo Miłośników Ziemi Żywieckiej	ul. Zamkowa 4, 34-300 Żywiec
17.	Towarzystwo Przyjaciół Żywieckiej Orkiestry Dętej	ul. Grunwaldzka 13, 34-300 Żywiec
18.	Towarzystwo Sportowe „Koszarawa”	al. Wolności 4, 34-300 Żywiec
19.	Towarzystwo Sportowe „Czarni Góral”	ul. Tetmajera 50, 34-300 Żywiec
20.	Towarzystwo Sportowe „Mitech”	ul. Futrzarska 59, 34-300 Żywiec
21.	Towarzystwo Sportowe „Sola”	ul. Sadowa 30, 34-300 Żywiec
22.	Towarzystwo Sportowe „Stal Śrubiarnia”	ul. Grunwaldzka 5, 34-300 Żywiec
23.	Towarzystwo Wspierania i Promowania Sztuki Ludowej Pilsko	ul. Leśniana 34a, 34-300 Żywiec
24.	Oddział Rejonowy PCK w Bielsku-Białej, siedziba w Żywcu	ul. Dworcowa 15, 34-300 Żywiec
25.	Polski Komitet Pomocy Społecznej Śląski Zarząd Wojewódzki	al. Korfantego 84a, 40-156, Katowice
26.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Oddział Żywiec	Os. Parkowe 9a, 34-300 Żywiec
27.	Żywiecki Uniwersytet III Wieku	ul. Grunwaldzka 13, 34-300 Żywiec
28.	Polski Związek Niewidomych, Okręg Śląski, Koło Żywiec	ul. Zamkowa 4, 34-300 Żywiec
29.	Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, Oddział Babiogórski w Żywcu	ul. 3 Maja 16, 34-300 Żywiec
30.	Związek Harcerstwa polskiego, Chorągiew Śląska, Hufiec Żywiec	ul. Rynek 22, 34-300 Żywiec

31.	Stowarzyszenie Żywiecki Klub Płetwonurkowy No Limit	ul. Sienkiewicza 132, 34-300 Żywiec
32.	Żywiecki Klub Boules	ul. Habsburgów 14, 34-300 Żywiec
33.	Ludowe Integracyjne Towarzystwo Sportowe „Meble Anders”	ul. Grunwaldzka 3, 34-300 Żywiec
34.	Ludowy Klub Sportowy „Błękitni”	ul. Strażacka 3, 34-300 Żywiec
35.	Ludowy Klub Sportowy Łucznik-Żywiec	ul. Grojec 50, 34-300 Żywiec
36.	Ludowy Klub Sportowy „Leśna”	Remiza OSP, 34-300 Żywiec
37.	Klub Sportowo-Rekreacyjny Dragon	ul. Zielona 7, 34-300 Żywiec
38.	Klub Sportowy „Marbi-Sport”	al. Piłsudskiego 40, 34-300 Żywiec
39.	Klub Triathlonowy „Żywiec”	ul. Zielona 7, 34-300 Żywiec
40.	Biathlonowy Ludowy Klub Sportowy	ul. Moszczanicka 9, 34-300 Żywiec
41.	Klub Sportowy „Free Riders”	ul. Suska 2, 34-300 Żywiec
42.	Klub Sportowy „River”	ul. Isep 49, 34-300 Żywiec
43.	Klub Jazdy Konnej „Romico”	ul. Kamienna 42, 34-300 Żywiec
44.	Shotokan Karate Klub „Washi-do”	ul. Jaśminowa 2, 34-300 Żywiec
45.	Żywiecka Akademia Piłki Nożnej	ul. Grunwaldzka 5, 34-300 Żywiec
46.	Żywiecka Amatorska Liga Piłki Nożnej	Os. Młodych 7/29, 34-300 Żywiec
47.	Jeździecki Klub Sportowy „Kasztanka”	ul. Moszczanicka 6, 34-300 Żywiec
48.	Klub Sportowy „Żywiec Air Team”	ul. Orłąt Lwowskich 23, 34-300 Żywiec
49.	Klub Sportowy „Ski Full 89”	ul. Komorowskich 63, 34-300 Żywiec
50.	Ski Club Żywiec	ul. Handlowa 5, 34-300 Żywiec
51.	Żywiecki Klub Karate Kyokushin	ul. Futrzarska 23, 34-300 Żywiec
52.	Stowarzyszenie Piłki Ręcznej Żywiecczyzna	al. Wolności 4, 34-300 Żywiec
53.	Towarzystwo Sportowe „United”	ul. Słoneczna 1E/2, 34-300 Żywiec
54.	Towarzystwo Sportowe Judo Żywiec	ul. Komorowskich 73, 34-300 Żywiec

55.	Towarzystwo Sportowe Compound Club „Złota Strzała”	ul. Klonowa 10, 34-300 Żywiec
56.	Powiatowy Szkolny Związek Sportowy	ul. KEN 5, 34-300 Żywiec
57.	Międzyszkolny Klub Sportowy	ul. KEN 3, 34-300 Żywiec
58.	Uczniowski Klub Strzelecki Żywiec-Moszczanica	ul. Moszczanicka 9, 34-300 Żywiec
59.	Uczniowski Klub Sportowy „Trójka”	ul. Skłodowskiej-Curie 2, 34-300 Żywiec
60.	Uczniowski Klub Sportowy „Ósemka” Oczków	ZSP Oczków, 34-300 Żywiec
61.	Uczniowski Klub Sportowy „Żywiecka Akademia Siatkówki”	Os. 700-lecia 13/28, 34-300 Żywiec
62.	Uczniowski Klub Sportowy Football Academy	ul. Kopernika 10a, 34-300 Żywiec
63.	Uczniowski Klub Sportowy „SMS MTB”	ul. Grunwaldzka 10, 34-300 Żywiec
64.	Uczniowski Klub Sportowy „Sprint – ZSME”	ul. KEN 3, 34-300 Żywiec
65.	Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Zbójnik”	ul. Grunwaldzka 3, 34-300 Żywiec
66.	Uczniowski Ludowy Klub Tenisa Stołowego	ul. Moszczanicka 9, 34-300 Żywiec
67.	Uczniowski Klub Sportowy „Ajax Leśna”	ul. Leśna 68, 34-300 Żywiec
68.	Uczniowski Klub Sportowy „Fala”	Kolonia Browar 6a, 34-300 Żywiec
69.	Uczniowski Klub Sportowy „Mechanik Żywiec”	ul. KEN 3, 34-300 Żywiec
70.	Beskidzkie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe	ul. 1 Maja 47, 43-300 Bielsko-Biała
71.	Ochotnicza Straż Pożarna w Żywcu-Sporyszu	ul. Sporyska 37, 34-300 Żywiec
72.	Ochotnicza Straż Pożarna w Żywcu-Moszczanicy	ul. Strażacka 3, 34-300 Żywiec
73.	Ochotnicza Straż Pożarna Żywiec-Oczków	ul. Suska 19, 34-300 Żywiec

Dane Urzędu Miejskiego w Żywcu.

W 2020 r. w mieście Żywcu funkcjonowało 5 parafii Kościoła rzymskokatolickiego, 4 parafie protestanckie oraz 1 związek wyznaniowy. Poniższa tabela przedstawia ich wykaz.

Tabela 65. Parafie rzymskokatolickie, inne kościoły i związki wyznaniowe na terenie miasta

lp.	nazwa	adres
1.	Parafia pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny - świetlica dla dzieci i młodzieży, Wspólnota „Wiara i Światło”	ul. Zamkowa 6, 34-300 Żywiec
2.	Parafia pw. Chrystusa Króla	ul. Piotra Skargi 5, 34-300 Żywiec
3.	Parafia pw. św. Floriana - świetlica środowiskowa dla dzieci Wspólnota „Wiara i Światło”	ul. Browarna 3, 34-300 Żywiec
4.	Parafia pw. Miłosierdzia Bożego	ul. Moszczanicka 5, 34-300 Żywiec
5.	Parafia pw. Św. Maksymiliana Kolbego	ul. Krakowska 104, 34-300 Żywiec
6.	Zbór Kościoła Adwentystów Dnia Siódmego	Os. Parkowe 9, 34-300 Żywiec
7.	Zbór Kościoła Ewangelicznych Chrześcijan	ul. Półkole 2, 34-300 Żywiec
8.	Zbór Kościoła Wolnych Chrześcijan	al. Legionów 1, 34-300 Żywiec
9.	Zbór Kościoła Zielonoświątkowego	ul. Piłsudskiego 11, 34-300 Żywiec
10.	Sala Królestwa Świadków Jehowy	ul. Partyzantów 7, 34-300 Żywiec

Dane Urzędu Miejskiego w Żywcu.

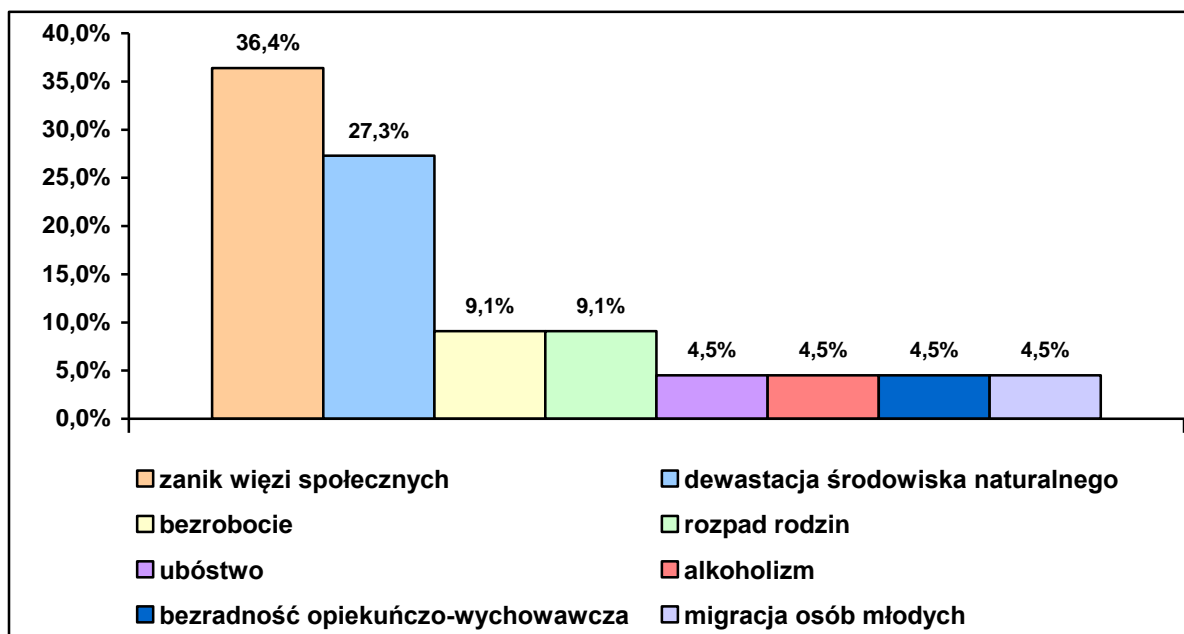
Parafie rzymskokatolickie z terenu miasta Żywca należą do dekanatu żywieckiego w diecezji bielsko-żywieckiej.

19. PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW, DIALOG SPOŁECZNY

Uczestników badania ankietowego przeprowadzonego na potrzeby skonstruowania niniejszego dokumentu poproszono o wskazanie problemów bądź niekorzystnych zjawisk, które są w mieście najbardziej widoczne. Pytanie miało charakter półotwarty z możliwością dokonania wielokrotnego wyboru.

Wśród problemów i niekorzystnych zjawisk, które najbardziej uświadczniają się w mieście, respondenci najczęściej wskazywali zanik więzi społecznych i dewastację środowiska naturalnego. W dalszej kolejności wymieniali bezrobocie i rozpad rodzin, a także ubóstwo, alkoholizm, bezradność opiekuńczo-wychowawczą i migrację osób młodych. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 14. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uświadczniają się w mieście?

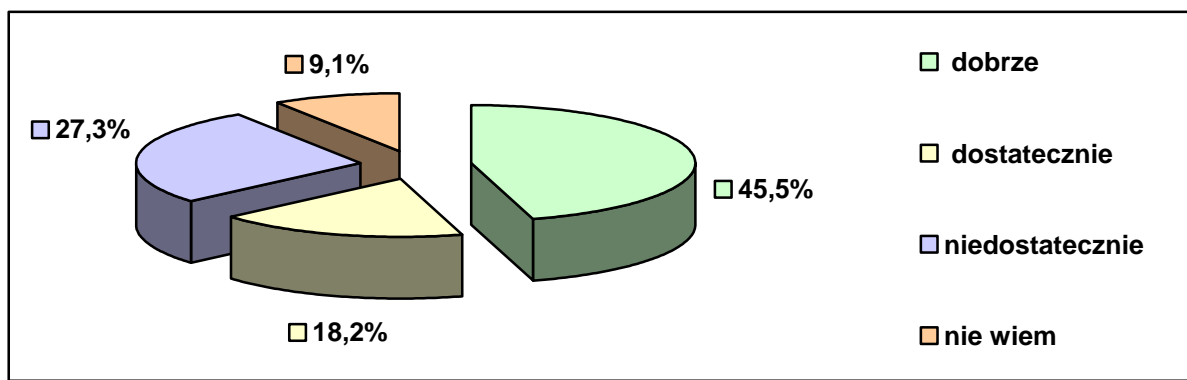
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania i inicjatywy, jakie należałoby podjąć w mieście, aby integrować i aktywizować społeczność lokalną. Odpowiadając, ankietowani szczególny nacisk położyli na konieczność organizowania imprez integracyjnych (pikników rodzinnych, festynów), wydarzeń kulturalnych i rekreacyjno-sportowych oraz wycieczek, a także stworzenia oferty spędzania czasu dla różnych grup wiekowych oraz uruchomienia świetlic i klubów osiedlowych. Zwrócono także uwagę na potrzebę organizowania częstszych spotkań i konsultacji władz miasta z mieszkańcami, inicjowania działań aktywizujących społeczność lokalną oraz zwiększenia zaangażowania radnych w problemy i życie społeczne dzielnic.

Wskazując działania, które mogłyby przyczynić się do łagodzenia bądź rozwiązywania problemów społecznych oraz zaspokojenia potrzeb mieszkańców, uczestnicy badania wymieniali najczęściej organizowanie targów pracy i prac interwencyjnych, dalszy rozwój infrastruktury sportowej oraz zwiększenie nakładów na rozbudowę sieci gazowej.

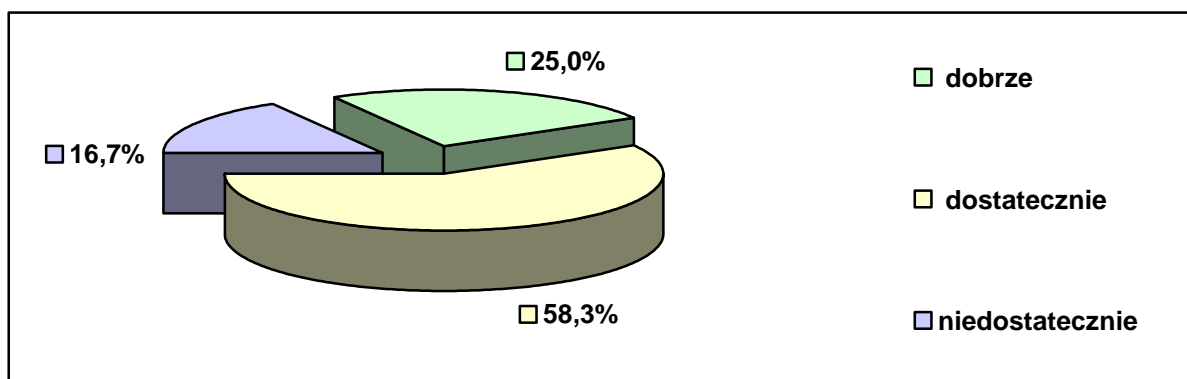
Respondentów poproszono również o ocenę komunikacji z władzami samorządowymi i ocenę poziomu zadowolenia z faktu zamieszkiwania na terenie miasta. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustrują poniższe wykresy.

Wykres 15. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Wykres 16. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem miasta?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestnicy badania pozytywnie ocenili komunikację z władzami samorządowymi. Zdaniem 45,5% respondentów jest ona dobra, z kolei 18,2% ankietowanych przyznało, że jest dostateczna. Jednak 27,3% badanych uznało ją za niedostateczną. Opinii w tej kwestii nie wyraziło 9,1% pytanych.

Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że miasto Żywiec jest dobrym miejscem do zamieszkania, bowiem w odpowiedzi na pytanie o ocenę poziomu zadowolenia z bycia mieszkańcem miasta 83,3% respondentów wyraziło opinię pozytywną. Prawie 17% badanych wyraziło opinię negatywną.

20. PROBLEMY RÓWNOŚCI SZANS

Polityka równości szans kobiet i mężczyzn jest celowym, systematycznym i świadomym ocenianiem prowadzonych działań z perspektywy wpływu na warunki życia kobiet i mężczyzn, które ma na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć i osiągnięcie równości kobiet i mężczyzn. Wprowadzenie w życie zasad polityki równości szans wymaga przeprowadzenia analizy sytuacji kobiet i mężczyzn, która opiera się na przedstawieniu danych ilościowych i jakościowych w podziale na

pleć oraz odniesieniu się do występujących barier. W latach 2018-2020 w mieście Żywcu struktura ludności pod względem płci była stabilna; stale ponad połowę mieszkańców stanowiły kobiety. Dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 66. Udział kobiet w liczbie ludności miasta w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba ludności miasta ogółem	30 545	30 122	29 734
liczba kobiet	15 927	15 729	15 545
udział kobiet w liczbie ludności miasta ogółem	52,14%	52,22%	52,28%

Dane Urzędu Miejskiego w Żywcu.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu w latach 2018-2019 kobiety stanowiły większość ogółu osób bezrobotnych w mieście, natomiast w 2020 r. stanowiły mniejszość ogółu osób pozostających bez pracy.

Tabela 67. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w mieście w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba bezrobotnych ogółem	648	586	741
liczba bezrobotnych kobiet	340	300	369
udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych	52,5%	51,2%	49,8%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu.

Analiza struktury bezrobocia w mieście pod względem płci wykazała, że kobiety przeważały we wszystkich wyróżnionych kategoriach, zarówno jeśli chodzi o wiek, czas pozostawania bez pracy, wykształcenie i staż pracy. Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym oraz średnim ogólnokształcącym, osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy i od 3 do 6 miesięcy oraz osób ze stażem pracy od 5 do 10 lat, a także osób w wieku 25-34 lata.

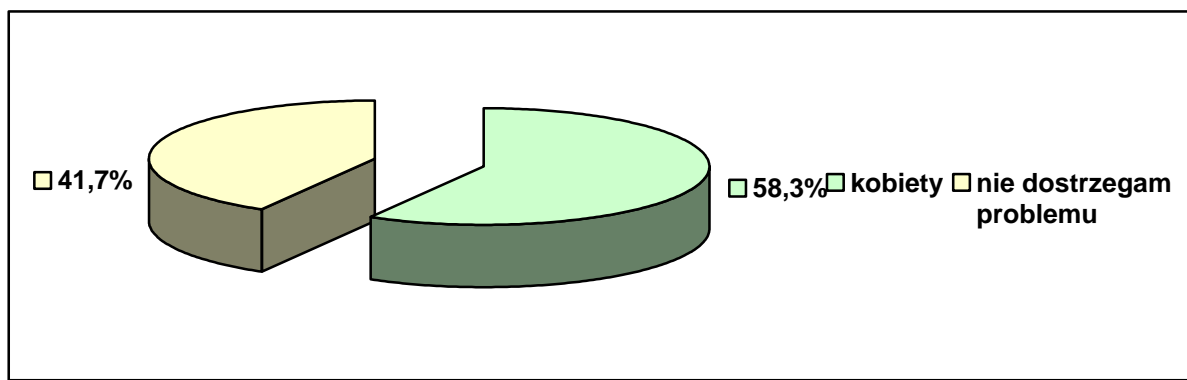
Może to wskazywać na istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn na lokalnym rynku pracy, co jednocześnie implikuje konieczność działań sprzyjających aktywizacji zawodowej kobiet, a w działaniach tych należy uwzględnić szeroki zakres rozwiązań ułatwiających kobietom godzenie pracy zawodowej i życia rodzinnego.

Problemy dotyczące równości szans płci nie ograniczają się jedynie do zagadnień związanych z zatrudnieniem. Dlatego w ramach diagnozy sytuacji w zakresie równości płci w mieście Żywcu przeprowadzono badanie przy zastosowaniu anonimowej ankiety, w której pytano o wybrane zagadnienia dotyczące

równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć. Do analizy przedłożono w sumie 12 ankiet wypełnionych przez mieszkańców miasta, którzy zdecydowali się wziąć udział w badaniu.

Zasada równości szans płci ma ograniczać dyskryminację zarówno kobiet, jak i mężczyzn, przypisując im taką samą wartość społeczną, równe prawa oraz równy dostęp do zasobów. Uwzględniając powyższe, pytano respondentów, kto, ich zdaniem, jest bardziej zagrożony problemem nierówności szans. Rozkład uzyskanych ilustruje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 17. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?

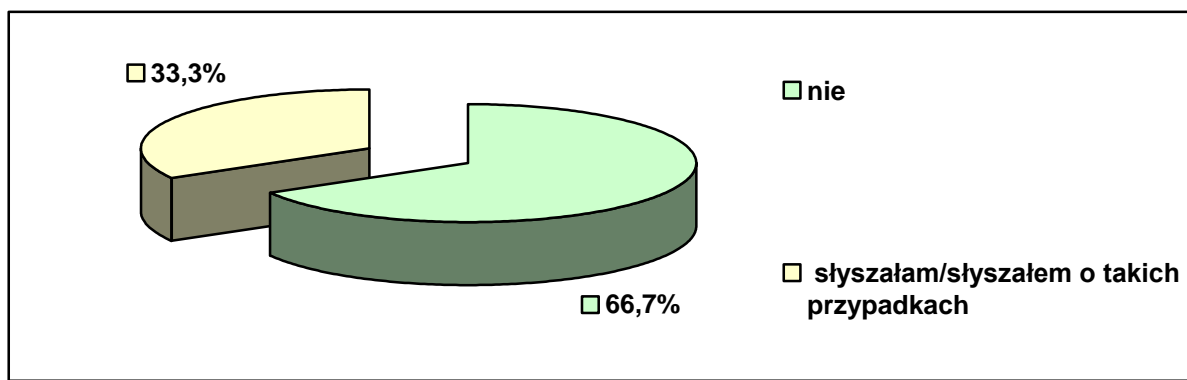

Dane z badania ankietowego.

Według 58,3% ankietowanych bardziej zagrożone dyskryminacją ze względu na płeć są kobiety. Nikt z badanych nie przyznał, że są to mężczyźni. Problemu zawartego w pytaniu nie dostrzega 41,7% respondentów.

Badanie ankietowe pozwoliło również poznać wiedzę biorących w nim udział respondentów na temat problemu równości szans kobiet i mężczyzn w ich lokalnym środowisku. Dwie trzecie spośród pytaných odpowiedziało, że nie spotkało się z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w mieście. Jednocześnie jedna trzecia badanych stwierdziła, że słyszała o przypadkach dyskryminacji ze względu na płeć w mieście. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniżej zamieszczony wykres.

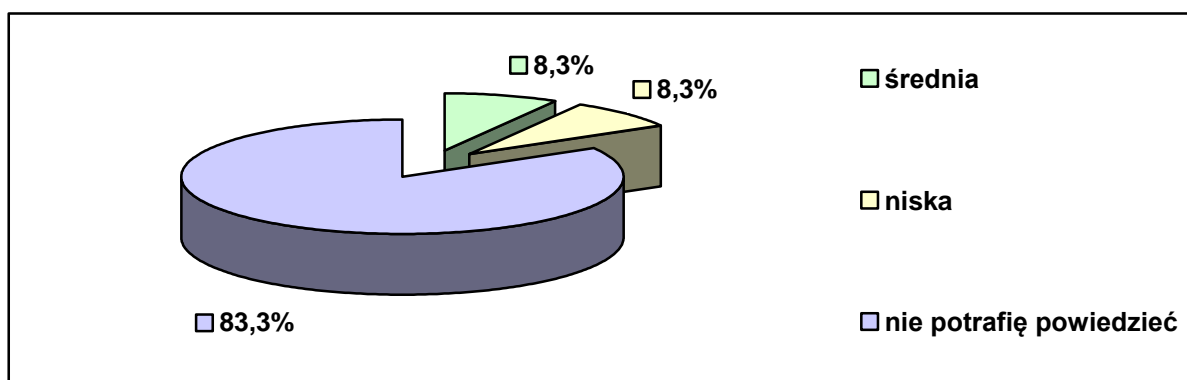
Wykres 18. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w mieście lub o nich słyszała/ słyszał?

Dane z badania ankietowego

Do uczestników badania skierowano też pytanie dotyczące określenia skali problemu nierówności płci w mieście. Poniższy wykres ilustruje rozkład odpowiedzi.

Wykres 19. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w mieście?

Dane z badania ankietowego

Według 8,3% badanych skala problemu nierówności płci na terenie miasta jest średnia i taki sam odsetek respondentów przyznał, że jest niska. Zdecydowana większość (83,3%) ankietowanych nie potrafiła jednoznacznie wypowiedzieć się w tej kwestii.

Uczestnicy badania udzielali również odpowiedzi na pytania dotyczące potrzeby podejmowania działań na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn oraz mających na celu przeciwdziałanie dyskryminacji płciowej. Potrzebę prowadzenia takich działań potwierdziło 41,7% badanych. Jednocześnie 8,3% ankietowanych uznało podejmowanie takich działań za bezzasadne. Tak sformułowanej kwestii nie potrafiła rozstrzygnąć połowa respondentów.

Kolejne pytanie dotyczyło obszarów, w jakich powinno się podejmować działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn przeciwdziałające dyskryminacji ze względu na płeć. Respondenci najczęściej wskazywali rynek pracy (35,3%),

awans zawodowy (23,5%) oraz życie rodzinne (17,6%), a także płace (11,8%) oraz działalność społeczną i udział we władzach samorządowych (po 5,9%).

Odpowiadając na pytanie o konkretne działania, jakie należy podejmować na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć, ankietowani zwrócili uwagę na potrzebę podnoszenia świadomości społecznej w tym zakresie, wyrównania szans na rynku pracy, szczególnie w obszarze awansu zawodowego, oraz promowania partnerskiego podziału obowiązków w życiu rodzinnym.

21. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH

Analiza SWOT opiera się na wspólnym usystematyzowaniu posiadanych informacji z danego obszaru poprzez przyporządkowanie ich do jednej z czterech grup (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia). Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona w ujęciu: mocne strony i słabe strony to czynniki zależne od nas (te, na które mamy wpływ planistyczny i zarządczy), a szanse i zagrożenia, to czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego.

Niniejsza analiza obejmuje następujące obszary: bezrobocie, ubóstwo, bezdomność; rodzina, dzieci i młodzież, przemoc w rodzinie; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; starość; niepełnosprawność; kapitał społeczny i ludzki.

Diagram 1. Obszary analizy SWOT

BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie działań mających na celu przyciągnięcie inwestorów mogących tworzyć nowe miejsca pracy w mieście • inicjowanie działań sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości wśród mieszkańców • prowadzenie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia • podejmowanie działań służących aktywizacji zawodowej bezrobotnych • upowszechnianie informacji o wolnych miejscach pracy; o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach zawodowych • działalność Centrum Integracji Społecznej • utrzymanie i wzmocnienie współpracy z PUP w zakresie tworzenia miejsc pracy i ofert • realizowanie różnego rodzaju przedsięwzięć, np. akcji charytatywnych na rzecz ubogich i zagrożonych ubóstwem 	<ul style="list-style-type: none"> • niepodejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania bezrobociu wśród kobiet • nieprowadzenie działań zmierzających do tworzenia w mieście podmiotów ekonomii społecznej mogących zapewnić nowe miejsca pracy • nierealizowanie projektów mających na celu pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy UE) • nieinicjowanie programów i projektów na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych ubóstwem • niski poziom zaangażowania w podnoszenie kwalifikacji, aktywizację zawodową i społeczną osób ubogich • niediagnozowanie problemu bezdomności w mieście • brak schronisk dla osób bezdomnych
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • rosnące zainteresowanie mieszkańców prowadzeniem własnej działalności gospodarczej • zmniejszająca się liczba osób długotrwale bezrobotnych • efektywne działania aktywizujące dla bezrobotnych • stale rosnąca liczba ofert pracy dla osób bezrobotnych • zainteresowanie problemami osób ubogich i działaniami prowadzonymi na ich rzecz wśród lokalnej społeczności • niepostępujące zjawisko ubożenia wśród mieszkańców miasta • niezwiększająca się liczba osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością 	<ul style="list-style-type: none"> • brak zainteresowania potencjalnych inwestorów tworzeniem nowych miejsc pracy w mieście • wzrastający poziom bezrobocia wśród kobiet • brak zainteresowania osób bezrobotnych tworzeniem podmiotów ekonomii społecznej • niewielkie zainteresowanie osób bezrobotnych usługami poradnictwa zawodowego i udziałem w szkoleniach zawodowych • brak środków finansowych z funduszy zewnętrznych (m.in. UE) ograniczających bezrobocie w mieście

Analiza uwarunkowań dla obszaru **bezrobocie, ubóstwo, bezdomność** wskazuje na mocne strony, którymi są głównie: podejmowanie działań mających na celu przyciągnięcie inwestorów mogących tworzyć nowe miejsca pracy w mieście, inicjowanie działań sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości wśród mieszkańców, prowadzenie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia, podejmowanie działań

służących aktywizacji zawodowej bezrobotnych, upowszechnianie informacji o wolnych miejscach pracy; o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach zawodowych, działalność Centrum Integracji Społecznej oraz utrzymanie i wzmocnienie współpracy z PUP w zakresie tworzenia miejsc pracy i ofert, a także realizowanie różnego rodzaju przedsięwzięć, np. akcji charytatywnych na rzecz ubogich i zagrożonych ubóstwem.

Szczegółnej uwagi i intensyfikacji działań ze strony władz samorządowych, odpowiednich instytucji i organizacji wymagają zagrożenia, do których należy zaliczyć: brak zainteresowania potencjalnych inwestorów tworzeniem nowych miejsc pracy w mieście, wzrastający poziom bezrobocia wśród kobiet, brak zainteresowania osób bezrobotnych tworzeniem podmiotów ekonomii społecznej, niewielkie zainteresowanie osób bezrobotnych usługami poradnictwa zawodowego i udziałem w szkoleniach zawodowych oraz brak środków finansowych z funduszy zewnętrznych (m.in. UE) ograniczających bezrobocie w mieście.

RODZINA, DZIECI I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> wsparcie asystenta rodziny dla rodzin niewydolnych wychowawczo (zatrudnienie 3 asystentów rodziny) zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia dysponowanie przez szkolnictwo w mieście kadram i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie miasta 	<ul style="list-style-type: none"> nieanalizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży oraz potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci brak placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (np. świetlice środowiskowej) niemonitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 i opiekę przedszkolną brak odpowiednio przygotowanej kadry do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie nieinicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> nienasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin niewzrastająca liczba rodzin dysfunkcyjnych oraz wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego niezwiększająca się liczba osób samotnie wychowujących dzieci zadowalająca oferta opieki 	<ul style="list-style-type: none"> brak możliwości tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie miasta niewystarczająca, w stosunku do potrzeb mieszkańców, oferta w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 zaniedbania opiekuńczo-wychowawcze rodziców niewystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami

<p>przedszkolnej</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaspokajająca potrzeby w zakresie edukacji sytuacja finansowa miasta • stałe rozwijanie oferty ze strony instytucji społecznych w obszarze kultury i sportu • nienasilająca się w mieście skala zjawiska przemocy w rodzinie • współpraca między MOPS-em, placówkami oświatowymi, policją, MKRPA i PCPR-em • pomoc dla ofiar przemocy, w tym realizacja procedury „Niebieskie Karty” 	<p>dotkniętymi przemocą w rodzinie</p> <ul style="list-style-type: none"> • niezmnijające się społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy w rodzinie
---	---

Analiza uwarunkowań dla obszaru **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie** zwraca uwagę na mocne strony, którymi są głównie: wsparcie asystenta rodziny dla rodzin niewydolnych wychowawczo (zatrudnienie 3 asystentów rodziny), zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia, dysponowanie przez szkolnictwo w mieście kadram i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów oraz zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie miasta.

Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przesłonić ciężaru gatunkowego zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niepokoić powinny zwłaszcza brak możliwości tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie miasta, niewystarczająca, w stosunku do potrzeb mieszkańców, oferta w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3, zaniedbania opiekuńczo-wychowawcze rodziców, niewystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie, jak również niezmnijające się społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy w rodzinie – to kwestie, które należy uwzględnić w programowaniu działań w tym obszarze.

ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • zabezpieczenie dostępu mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej • inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • podejmowanie przez samorząd miasta działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi 	<ul style="list-style-type: none"> • niezapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej

<ul style="list-style-type: none"> • działalność Oddziału Leczenia Uzależnień, MKRPA, współpraca z policją • realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów • prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym • podejmowanie przez samorząd miasta działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w mieście oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • brak barier finansowych i lokalowych utrudniających prawidłowe zabezpieczenie dostępu do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej • wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców • poprawa stanu środowiska naturalnego w ostatnich latach • niewzrastająca liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia • niezwiększająca się liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki • wdrażanie programów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom dzieci i młodzieży w szkołach • zwiększający się poziom bezpieczeństwa mieszkańców miasta oraz poziom bezpieczeństwa na drodze 	<ul style="list-style-type: none"> • stale rosnące zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi • wzrastające zagrożenie przestępczością wśród nieletnich

Analiza uwarunkowań dla obszaru **zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne** wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron: zabezpieczenie dostępu mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia, podejmowanie przez samorząd miasta działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi, działalność Oddziału Leczenia Uzależnień, MKRPA i współpraca z policją, realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów oraz prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym, a także podejmowanie przez samorząd miasta działań na rzecz

poprawy stanu bezpieczeństwa w mieście oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze.

Mimo przewagi mocnych stron i licznych szans w tym obszarze wskazane słabe strony i zagrożenia – niezapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, stale rosnące zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi czy wzrastające zagrożenie przestępczością wśród nieletnich – mogą mieć wpływ na osiągnięcie zakładanych zmian w procesie wdrażania założeń budowanej strategii.

STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy dysponowanie kadrami pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze funkcjonowanie na terenie miasta form wsparcia osób starszych (Kluby Seniora, Uniwersytet III Wieku, rozwój idei wolontariatu) zapewnianie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej realizowanie przez MOPS usług opiekuńczych 	<ul style="list-style-type: none"> nieanalizowanie sytuacji demograficznej miasta z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców nieprowadzenie analizy potrzeb rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi brak dziennych domów pomocy nieinicjowanie pomocy sąsiedzkiej
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> niezwiększająca się liczba osób starszych korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej dostęp osób starszych do takich form wsparcia, jak klub seniora wystarczające możliwości miasta umożliwiające zaspokajanie potrzeb w zakresie kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> wzrastający udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców zwiększająca się liczba osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych występowanie przypadków pozostawiania osób starszych bez należytej opieki przez najbliższych członków rodzin

Analiza uwarunkowań dla obszaru **starość** uwypukla mocne strony, takie jak: informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy, dysponowanie kadrami pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze, funkcjonowanie na terenie miasta form wsparcia osób starszych (Kluby Seniora, Uniwersytet III Wieku, rozwój idei wolontariatu) oraz zapewnianie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej. Uwagę zwracają jednak liczne zagrożenia: wzrastający udział osób w wieku poprodukcyjnym

w społeczności mieszkańców, zwiększająca się liczba osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych, jak również występowanie przypadków pozostawiania osób starszych bez należytej opieki przez najbliższych członków rodzin. W obliczu postępującego starzenia się społeczeństwa te kwestie powinny znaleźć się w obszarze zainteresowania wszystkich instytucji i organizacji zajmujących się polityką społeczną.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> informowanie osób niepełnosprawnych z miasta o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie miasta likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy informowanie przedsiębiorców o możliwości refundacji ze środków PEFRON-u kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych tworzenie warunków do swobodnego poruszania się osób niepełnosprawnych po terenie miasta 	<ul style="list-style-type: none"> niemonitorowanie orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom miasta nieprowadzenie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością brak placówek wsparcia dla osób niepełnosprawnych niewielkie zainteresowanie pracodawców zatrudnianiem osób niepełnosprawnych utrudniony dostęp do usług rehabilitacyjnych w ramach NFZ
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> niezwiększająca się liczba osób z zaburzeniami psychicznymi wymagających specjalistycznych usług opiekuńczych społeczna akceptacja likwidacji barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym dysponowanie ofertami pracy dla osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku pracy zatrudnianie osób niepełnosprawnych przez lokalnych przedsiębiorców 	<ul style="list-style-type: none"> zwiększająca się liczba osób niepełnosprawnych stałe rosnąca liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia pomocy społecznej wzrastająca liczba dzieci dotkniętych niepełnosprawnościami, wymagających działań w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych

Analiza uwarunkowań dla obszaru **niepełnosprawność** uwypukla mocne strony, takie jak: informowanie osób niepełnosprawnych z miasta o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy, organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na

terenie miasta, likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym, upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, informowanie przedsiębiorców o możliwości refundacji ze środków PEFRON-u kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych, a także tworzenie warunków do swobodnego poruszania się osób niepełnosprawnych po terenie miasta. Nie należy jednak tracić z oczu zagrożeń, jakie występują w tym obszarze, a zaliczają się do nich: zwiększająca się liczba osób niepełnosprawnych, stale rosnąca liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia pomocy społecznej, jak również wzrastająca liczba dzieci dotkniętych niepełnosprawnościami, wymagających działań w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych. Rozwiązywanie tych problemów wymaga współpracy zarówno organów samorządowych, instytucji pomocowych, jak i organizacji pozarządowych oraz tych podmiotów, które w sferze swojego zainteresowania mają pomoc osobom niepełnosprawnym.

KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców • prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych • popularyzowanie wśród mieszkańców informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych • podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców • inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej • prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego • podejmowanie działań mających na celu propagowanie i inicjowanie wolontariatu • działalność MCK-u, bibliotek, a także basen i ścieżki rowerowe 	<ul style="list-style-type: none"> • niedostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej

szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • odpowiedni potencjał miasta zapewniający rozwój i umożliwiający wzrost jakości życia • zwiększająca się liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych na terenie miasta • wzrastające zainteresowanie mieszkańców działalnością w ramach organizacji pozarządowych • zwiększająca się liczba osób korzystających z oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej • zmniejszająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją • wykorzystywanie przez miasto środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • niewzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej • stale rosnące zainteresowanie mieszkańców działalnością wolontarystyczną • podnoszenie ogółu umiejętności, zdolności i informacji przez mieszkańców miasta • stale rosnąca aktywność obywatelska i uczestnictwo mieszkańców w życiu miasta 	<ul style="list-style-type: none"> • niedysponowanie środkami umożliwiającymi dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb

Analiza uwarunkowań dla obszaru **kapitał społeczny i ludzki** wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców, prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych, popularyzowanie wśród mieszkańców informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych, podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców, inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej oraz prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, a także podejmowanie działań mających na celu propagowanie i inicjowanie wolontariatu. Należy także podkreślić możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników pomocy społecznej.

Jednakże mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie powinny przesłonić wagi dostrzeganych i zasygnalizowanych słabych stron

i zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niedostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej oraz niedysponowanie środkami umożliwiającymi dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb, to w obliczu niekorzystnych tendencji demograficznych niezwykle istotne kwestie rzutujące na kształt programu działań w tym obszarze.

22. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII

Z uwagi na fakt, że istnieje konieczność zachowania ciągłości działań o charakterze strategicznym, punktem odniesienia dla programowania aktualnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Żywca na lata 2022-2030 powinna być poprzednia strategia, tak aby kontynuować to, co wymaga dalszych inwestycji społecznych oraz wprowadzać zmiany w tych elementach, które wymagają korekty z uwagi na współczesny kontekst społeczny, gospodarczy, środowiskowy, czy także ten związany ze skutkami pandemii koronawirusa.

W ramach oceny wdrożenia poprzednio realizowanej strategii wskazano m.in. osiągnięcia i trudności we wdrażaniu strategii, przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas jej wdrażania, najważniejsze programy i projekty wynikające z zapisów strategicznych, które zostały zrealizowane

Trudności we wdrażaniu strategii:

- brak możliwości lokalowych i finansowych w zakresie utworzenia placówki wsparcia dla osób bezdomnych oraz ośrodków wsparcia dla osób starszych;
- trudności w pozyskaniu wykwalifikowanej kadry oraz zapewnieniu usług prawnych osobom potrzebującym takiej formy wsparcia ze względu na problemy organizacyjno-finansowe.

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach strategii:

- wsparcie psychospołeczne dla osób długotrwale bezrobotnych;
- powstanie Centrum Integracji Społecznej na terenie miasta;
- dostosowanie urzędów, instytucji, budynków publicznych i środków transportu do potrzeb osób niepełnosprawnych;
- zwiększenie różnorodnych form usług opiekuńczych wspomagających osoby niepełnosprawne;
- aktywizacja i wykorzystanie potencjału życiowego osób starszych w życiu społecznym;
- zatrudnienie asystentów do pracy z rodzinami niewydolnymi wychowawczo;

- podniesienie efektywności współpracy pomiędzy instytucjami działającymi w obszarze uzależnień i przemocy;
- zwiększenie oferty pomocowej w obszarach związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych;
- wzrost świadomości społecznej w obszarze problemów uzależnień.

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania strategii:

- nie zapewniono bazy noclegowej dla osób bezdomnych na terenie miasta;
- brak placówek wspierających rodzinę w procesach opiekuńczo-wychowawczych.

Przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować lub podjąć w nowym okresie programowania:

- utworzenie ośrodka wsparcia dla osób bezdomnych na terenie miasta;
- wsparcie psychospołeczne dla osób długotrwale bezrobotnych;
- kontynuowanie działalności Centrum Integracji Społecznej na terenie miasta;
- dostosowanie urzędów, instytucji, budynków publicznych i środków transportu do potrzeb osób niepełnosprawnych;
- zwiększenie różnorodnych form usług opiekuńczych, wspomagających osoby niepełnosprawne;
- aktywizacja i wykorzystanie potencjału życiowego osób starszych w życiu społecznym;
- zatrudnienie asystentów do pracy z rodzinami niewydolnymi wychowawczo;
- podniesienie efektywności współpracy pomiędzy instytucjami działającymi w obszarze uzależnień i przemocy;
- zwiększenie oferty pomocowej w obszarach związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych;
- wzrost świadomości społecznej w obszarze problemów uzależnień.

Najważniejsze programy i projekty wynikające z zapisów strategicznych, które zostały zrealizowane:

- Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – przeciwdziałanie alkoholizmowi (mieszkańcy z problemem alkoholowym);
- Program Przeciwdziałania Narkomanii;
- Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Żywiec;
- Program „Posiłek w Szkole i w Domu” – osoby zagrożone ubóstwem;

- Program Wspierania Rodziny dla Gminy Żywiec;
- Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi;
- Program „Wspieraj Seniora”;
- Program „Opieka 75+”.

Ogólna ocena realizacji założeń strategii:

Zespół dokonujący oceny realizacji założeń poprzedniej strategii, uwzględniając osiągnięcia, ograniczenia, zachodzące lokalnie zmiany w zakresie problemów społecznych, mając do dyspozycji pięciopunktową skalę ocen, którym przypisano odpowiedni stopień realizacji, zaproponował ogólną ocenę realizacji strategii na poziomie 3, co oznacza, że częściowo wdrożono przyjęte założenia programowe.

Działania ocenione najwyżej:

- wzrost świadomości społecznej w obszarach problemów uzależnień i przemocy domowej;
- zwiększenie oferty pomocowej w obszarach związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych;
- podniesienie jakości oferowanych działań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.

Działania ocenione najniżej:

- brak możliwości doskonalenia kadr działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej;
- brak rozbudowy mieszkań socjalnych.

Krótkie uzasadnienie przyjętej oceny:

Podejmowane działania miały na celu poprawienie jakości życia mieszkańców gminy we wszystkich aspektach społecznych. Różnorodność form pomocy w obszarze problemów uzależnień wpłynęła na rozwiązanie wielu skomplikowanych sytuacji rodzinnych.

III. PROGRAMOWANIE

Ocena wdrożenia założeń poprzednio realizowanej strategii, wnioski płynące z tej oceny oraz uzyskane wyniki diagnozy problemów społecznych na terenie gminy, na którą złożyła się analiza danych z tzw. źródeł zastanych, analiza wyników badań ankietowych oraz analiza SWOT, pozwoliły na opracowanie założeń polityki społecznej Miasta Żywca na lata 2022-2030. Zostały one przedstawione w formie wizji, misji, celów i kierunków działań.

Działania zostały wyznaczone z uwzględnieniem następujących priorytetów:

1. Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności, zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin
2. Wspieranie rodzin i wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży
3. Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie
4. Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych
5. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia
6. Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego mieszkańcom miasta
7. Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego

1. WIZJA I MISJA

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Żywca na lata 2022-2030 pozwala na podjęcie systemowych rozwiązań umożliwiających niwelowanie i rozwiązywanie problemów społecznych występujących w mieście. Dla osiągnięcia zakładanych celów została na potrzeby strategii sformułowana wizja, która brzmi:

„Miasto Żywiec zapewnia mieszkańcom szeroką dostępność do usług społecznych oraz warunki sprzyjające rozwojowi lokalnego kapitału społecznego”.

Realizacji przyjętej wizji będzie towarzyszyła wyznaczona następująca misja:

„Podejmowanie zintegrowanych działań zmierzających do rozwiązywania problemów społecznych w trosce o podniesienie jakości życia mieszkańców Żywca”.

2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Celem Strategii jest podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w mieście, mających wpływ na życie mieszkańców. Wytyczone cele zrealizowane zostaną przy wykorzystaniu istniejących instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze społecznej. Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej, umożliwi ludziom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, pozwoli na eliminowanie dysfunkcji, a także zagwarantuje równy dostęp do zasobów podstawowych usług.

CEL STRATEGICZNY 1. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW – PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Pomoc mieszkańcom dotkniętym i zagrożonym ubóstwem.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Świadczenie pomocy finansowej i rzeczowej osobom w trudnej sytuacji życiowej i materialnej. 2. Podejmowanie pracy socjalnej z wykorzystaniem kontraktów socjalnych. 3. Rozpoznawanie we współpracy z lokalnymi liderami i instytucjami potrzeb osób ubogich i zagrożonych ubóstwem oraz wykluczeniem społecznym. 4. Realizacja programów i projektów na rzecz osób dotkniętych lub zagrożonych ubóstwem. 5. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób ubogich oraz z Kościołem w celu podniesienia 	działania ciągłe

	<p>skuteczności wsparcia.</p> <p>6. Aktywizowanie środowiska lokalnego w celu niesienia pomocy osobom i rodzinom zmagającym się lub zagrożonych ubóstwem.</p>	
<p>2. Aktywizacja osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Upowszechniania informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym i stażach. 2. Praca socjalna z osobami bezrobotnymi z wykorzystaniem kontraktów socjalnych. 3. Organizowanie prac interwencyjnych i społecznie użytecznych na terenie miasta. 4. Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców oraz wspieranie i promocja działań zmierzających do tworzenia w mieście podmiotów ekonomii społecznej. 5. Realizacja projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych i poszukujących pracy. 6. Promowanie w obszarze rynku pracy zasady równości płci. 7. Rozwój współpracy z lokalnymi pracodawcami. 	<p>działania ciągłe</p> <p>w zależności od potrzeb</p>
<p>3. Pomoc osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej oraz wsparcia osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością. 2. Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia oraz dostępu 	<p>działania ciągłe</p>

	do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia medycznego. 3. Podejmowanie działań na rzecz osób zagrożonych utratą lokalu mieszkalnego.	
--	--	--

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 1.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2020 r.)	stan docelowy (2030 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
wielkość środków wydatkowanych na pomoc mieszkańcom miasta	zł	47 870 097	25 000 000	UM/MOPS	raz w roku
zaangażowanie środków zewnętrznych w wydatkach na pomoc społeczną	zł	0	50 000	UM /MOPS	raz w roku
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	osoba	429	450	MOPS	raz w roku
liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej z powodu:					
ubóstwa	osoba	411	405	MOPS	raz w roku
bezrobocia	osoba	231	225	MOPS	raz w roku
bezdomności	osoba	11	8	MOPS	raz w roku

udział liczby osób w rodzinach korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności miasta	%	2,14	2,30	MOPS	raz w roku
liczba osób w rodzinach objętych pracą socjalną	osoba	264	320	MOPS	raz w roku
liczba realizowanych kontraktów socjalnych	kontrakt	2	5	MOPS	raz w roku
liczba osób bezrobotnych	osoba	741	735	PUP	raz w roku
liczba bezrobotnych kobiet w mieście	osoba	369	372	PUP	raz w roku
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w mieście w liczbie osób w wieku produkcyjnym	%	4,57%	5,2%	PUP	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 1. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.	Powiatowy Urząd Pracy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska spoza miasta, organizacje pozarządowe, Kościoły, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne UE, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 2. PRACA NA RZECZ RODZINY, DZIECI I MŁODZIEŻY, PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Wzmacnianie potencjału rodzin.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie rodzinom pomocy z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych. 2. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą. 3. Promowanie prawidłowego modelu rodziny i edukowanie rodzin niezaradnych wychowawczo w celu nabycia i podniesienia świadomości w kwestiach opiekuńczo-wychowawczych. 4. Zapewnienie wsparcia asystentów rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. 5. Poszerzenie dostępu do poradnictwa rodzinnego. 6. Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem. 7. Integrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w mieście poprzez współpracę różnych podmiotów instytucjonalnych, organizacji pozarządowych, Kościoła. 8. Doskonalenie warsztatu pracy osób zaangażowanych w pracę na rzecz dziecka i rodziny. 	działania ciągłe
2. Podwyższanie jakości usług edukacyjnych,	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitorowanie zagrożeń mających wpływ na jakość i poziom procesu 	działania ciągłe

<p>udzielanie wsparcia dzieciom i młodzieży oraz rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego.</p>	<p>kształcenia i wychowania dzieci i młodzieży w mieście i podejmowanie interwencji w tym zakresie.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Rozwijanie współpracy ze szkołą w celu lepszego rozpoznania i zabezpieczenia potrzeb dzieci, w tym pod kątem zabezpieczenia ich potrzeb przez dom rodzinny. 3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży wymagającym pomocy i wsparcia dostępu do specjalistów, jak pediatra, psychiatra dziecięcy czy psycholog. 4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. 5. Rozszerzanie w miarę posiadanych możliwości oferty zajęć pozalekcyjnych. 6. Rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży z wykorzystaniem zasobów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych miasta. 7. Wzmacnianie instytucjonalne działalności w sferze kultury, sportu i rekreacji. 	
<p>3. Przeciwdziałanie problemom uzależnień, pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc materialna rodzinom, w których występują problemy uzależnień lub przemocy domowej. 2. Kontynuowanie i wspieranie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego. 3. Podnoszenie kwalifikacji członków Zespołu Interdyscyplinarnego 	<p>działania ciągłe</p>

	<p>w kwestiach przeciwdziałania i zapobiegania przemocy w rodzinie.</p> <p>4. Zapewnienie osobom uzależnionym dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej.</p> <p>5. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień oraz przemocy domowej dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego.</p> <p>6. Zapewnienie schronienia osobom i rodzinom doświadczającym przemocy domowej w celu odizolowania od sprawców przemocy.</p> <p>7. Kierowanie sprawców przemocy domowej do udziału w programach korekcyjnych.</p> <p>8. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie.</p> <p>9. Podejmowanie współpracy z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, problemami alkoholowymi i narkomanii.</p>	
--	--	--

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 2.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2020 r.)	stan docelowy (2030 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy	rodzina	339	330	MOPS	raz w roku

społecznej,					
liczba rodzin objętych wsparciem z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	rodzina	69	75	MOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych pracą socjalną	rodzina	135	160	MOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny	rodzina	33	35	MOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z powodu:					
alkoholizmu	rodzina	16	18	MOPS	raz w roku
narkomanii	rodzina	0	0	MOPS	raz w roku
przemocy w rodzinie	rodzina	4	5	MOPS	raz w roku
liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zakończonych założeniem Niebieskiej Karty	karta	76	70	ZI	raz w roku
liczba osób korzystających ze świadczeń rodzinnych	osoba	1 950	1 900	MOPS	raz w roku
liczba osób korzystających ze świadczeń alimentacyjnych	osoba	176	182	MOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem Karta Dużej Rodziny	rodzina	130	145	MOPS	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 2. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościoły, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 3. WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Aktywna polityka senioralna – realizacja idei „starzenia się w zdrowiu”.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie przez MOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym oraz monitorowanie sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych. 2. Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych oraz kontaktów z otoczeniem osobom starszym i niepełnosprawnym. 3. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi. 4. Wspieranie działań mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu i cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych. 5. Rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne. 	działania ciągłe

	<ol style="list-style-type: none"> 6. Inicjowanie przedsięwzięć zapewniających integrację osób starszych i niepełnosprawnych ze środowiskiem. 7. Kontynuowanie działalności Klubów Seniora – placówek wsparcia na terenie miasta. 8. Podejmowanie współpracy z Kościołem i organizacjami pozarządowymi w celu wzmocnienia wsparcia adresowanego do osób starszych i niepełnosprawnych. 9. Poszerzenie zakresu usług wsparcia środowiskowego na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych. 10. Popularyzowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych. 	
2. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie przez MOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym 2. Likwidowanie barier ograniczających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w przestrzeni publicznej i w otoczeniu domowym. 3. Poszerzenie środowiskowego systemu wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym również dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi. 4. Współpraca z lokalnymi pracodawcami w celu upowszechniania wiedzy na temat warunków i możliwości tworzenia miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych. 5. Rozpowszechnianie ofert pracy dla osób niepełnosprawnych. 6. Uwzględnianie udziału osób niepełnosprawnych w organizowanych kursach zawodowych i szkoleniach. 7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi skupiającymi osoby niepełnosprawne. 	działania ciągłe

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 3.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2020r.)	stan docelowy (2030 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	osoba	8 178	8 600	UM	raz w roku
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców miasta	%	27,50%	29%	UM	raz w roku
liczba osób w wieku powyżej 66 lat objętych wsparciem z pomocy społecznej	osoba	78	96	MOPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	rodzina	209	230	MOPS	raz w roku
liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi	osoba	21	42	MOPS	raz w roku
liczba osób z miasta przebywających w DPS	osoba	31	40	MOPS	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 3. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, placówki ochrony zdrowia, pracodawcy, organizacje pozarządowe, Kościoły, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE MIESZKAŃCÓW MIASTA.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia fizycznego i psychospołecznego oraz zdrowego stylu życia.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej. 2. Promocja zdrowia, zdrowego stylu życia mające na celu tworzenie warunków sprzyjających zdrowiu. 3. Prowadzenie profilaktyki zdrowotnej i realizowanie programów prozdrowotnych. 4. Podejmowanie działań zmierzających do poszerzenia zakresu usług medycznych świadczonych na terenie miasta. 5. Zwiększenie oferty bezpłatnych badań profilaktycznych dla mieszkańców miasta. 6. Rozwój bazy rekreacyjnej i sportowej dostępnej dla mieszkańców. 7. Dbłość o środowisko fizyczne oraz społeczne życia mieszkańców miasta. 	działania ciągłe
2. Poprawa stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego w mieście.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca z Policją, Prokuraturą i Sądem Rejonowym na rzecz przeciwdziałania przestępczości i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców miasta. 2. Prowadzenie akcji informacyjnych, w tym w szczególności w środowisku seniorów, na temat zagrożeń przestępczością. 3. Podejmowanie inwestycji mających wpływ na poprawę bezpieczeństwa na drodze. 4. Rozwój systemu powiadamiania mieszkańców miasta o zagrożeniach z wykorzystaniem telefonii komórkowej i internetu. 	działania ciągłe

3. Zapewnienie bezpieczeństwa na terenie placówek oświatowych i w otoczeniu domowym uczniów.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uwrażliwianie rodziców i opiekunów uczniów na kwestie związane z prawidłowym i bezpiecznym zachowaniem się na terenie szkoły i w otoczeniu domowym. 2. Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa dzieci w drodze do i ze szkoły. 3. Podejmowanie działań interwencyjnych i zapobiegawczych mających na celu eliminowanie zachowań o charakterze patologicznym w środowisku szkolnym. 4. Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych na temat uzależnień, przemocy w rodzinie, przestępczości i jej negatywnych skutków. 5. Integrowanie społeczności szkolnej, budowanie na terenie szkoły pozytywnych relacji uczniów z nauczycielami i rówieśnikami. 	działania ciągłe
---	--	------------------

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 4.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2020 r.)	stan docelowy (2030 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
przedsięwzięcia w zakresie promocji zdrowia, profilaktyki zdrowotnej	działanie	ok. 200	230	UM, NGO-s, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	raz w roku

przedsięwzięcia w zakresie aktywnego sposobu spędzania czasu wolnego	działanie	ok. 300	350	UM, NGO-s, placówki oświatowe, jednostki rekreacyjno-sportowe	
badania profilaktyczne dorosłych mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej	badanie	b.d.	według możliwości organizatorów	UM, NGO-s, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	raz w roku
przestępstwa i wykroczenia popełnione na terenie miasta, w tym z udziałem nieletnich	przestępstwo	560 z udziałem nieletnich 18	540 16	Policja	raz w roku
liczba realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach	program	b.d. (szkoły działały w warunkach nauczania zdalnego)	według możliwości organizatorów	placówki oświatowe, PPP	raz w roku
liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa publicznego i bezpieczeństwa na drodze	inwestycja	b.d.	w zależności od możliwości finansowych	UM	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 4. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne.	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, społeczność lokalna	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 5. PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE KAPITAŁU I DIALOGU SPOŁECZNEGO

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Wzmacnianie kadr i służb pomocowych, podnoszenie jakości i efektywności świadczonych usług.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Doskonalenie kadr pomocy społecznej poprzez zapewnienie środków na szkolenia i inne formy doskonalenia zawodowego. 2. Zapewnienie właściwych warunków pracy umożliwiających sprawną i efektywną obsługę beneficjentów systemu pomocy społecznej. 3. Rozwój usług elektronicznych w obszarze wsparcia społecznego. 4. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej. 5. Realizowanie przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi partnerami projektów służących aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców, 	działania ciągłe

	<p>w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych.</p> <p>6. Realizowanie zadań służących rozwiązywaniu problemów społecznych przy współpracy z jednostkami funkcjonującymi na terenie miasta.</p>	
2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego i rozwijanie dialogu społecznego.	<p>1. Inicjowanie działań zmierzających do włączania się mieszkańców w życie społeczne miasta.</p> <p>2. Promowanie działalności organizacji pozarządowych oraz udzielanie im pomocy w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet miasta źródeł finansowania.</p> <p>3. Podejmowanie inicjatyw mających na celu wzmacnianie dialogu władz samorządowych z mieszkańcami.</p> <p>4. Poszerzanie dostępu informacyjnego do planowanych przez samorząd zamierzeń o charakterze społecznym i gospodarczym.</p>	działania ciągłe

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 5.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2020 r.)	stan docelowy (2030 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba szkoleń i innych form doskonalenia zawodowego, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,	szkolenie	20	25	MOPS	raz w roku

liczba organizacji pozarządowych w mieście, w tym funkcjonujących w obszarze polityki społecznej	organizacja	73	75	UM, NGO-s, MOPS	raz w roku
liczba wspólnych przedsięwzięć różnych podmiotów podejmowanych w celu rozwiązywania problemów społecznych	przedsięwzięcie	ze względu na sytuację epidemiologiczną realizacja wspólnych zdań była utrudniona	w zależności od potrzeb	UM, MOPS, ZI, MKRPA, NGO-s	raz w roku
liczba spotkań przedstawicieli samorządu miasta z mieszkańcami.	spotkanie	15	20	UM, RM	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 5. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne.	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, organizacje pozarządowe, Kościoły, społeczność lokalna	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

3. PROGNOZA ZMIAN

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych w strategii działań zostaną wykorzystane sformułowane powyżej wskaźniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Wdrożenie projektowanych działań

zaplanowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych wypracowanych w niniejszym dokumencie powinno przyczynić się do osiągnięcia przedstawionych w poniższym zestawieniu zmian.

cel strategiczny	prognoza zmian
CEL STRATEGICZNY 1. POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW – PRZECIWDZIAŁANIE UBÓSTWU, BEZROBOCIU I BEZDOMNOŚCI.	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczenie zagrożeń mających wpływ na utrwalanie się zjawiska marginalizacji i wykluczenia społecznego, - poprawa sytuacji osób ubogich, - podniesienie kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenie ich szans na podjęcie zatrudnienia - zwiększenie liczby osób zaktywizowanych zawodowo, - zmniejszenie skali zjawiska tzw. dziedziczenia bezrobocia, - zmniejszenie liczby osób bezrobotnych, - eliminowanie zjawiska dyskryminacji ze względu na płeć na rynku pracy, - zmniejszenie liczby beneficjentów pomocy społecznej
CEL STRATEGICZNY 2. PRACA NA RZECZ RODZIN, DZIECI I MŁODZIEŻY, PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE	<ul style="list-style-type: none"> - sprawnie funkcjonujący system wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży, uprzedzający sytuacje kryzysowe i zapewniający różnorodne formy pomocy, m.in. w kształceniu i wszechstronnym rozwoju, - sprawny system profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie, - spadek liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, - podniesienie kompetencji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, - zwiększenie dostępności wsparcia dla rodzin,

	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie jakości kształcenia w placówkach oświatowych, - zwiększenie szans edukacyjnych dla dzieci mających problemy w nauce, - poszerzenie wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień, - zwiększenie dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych, - zmniejszenia skali przemocy w rodzinie,
CEL STRATEGICZNY 3. WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym, - podniesienie atrakcyjności oferty w zakresie możliwości spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne, - zapobieganie wykluczeniu społecznemu cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych, - zwiększenie udziału seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, - podniesienie jakości usług świadczonych osobom starszym i niepełnosprawnym, - poprawa komfortu funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku, - pełniejsza integracja seniorów i osób niepełnosprawnych ze środowiskiem.
CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE MIESZKAŃCÓW MIASTA.	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie liczby mieszkańców aktywnych fizycznie i stosujących się do zasad zdrowego trybu życia, - zmniejszenie zagrożenia przestępczością, - zwiększenie bezpieczeństwa uczniów na terenie placówek

	oświatowych, - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców miasta,
CEL STRATEGICZNY 5. PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE KAPITAŁU I DIALOGU SPOŁECZNEGO	- podniesienie profesjonalizmu kadry pomocy społecznej, - podniesienie jakości świadczonych usług, - większa aktywność społeczna mieszkańców miasta, - wzrastająca liczba inicjatyw lokalnych.

4. RAMY FINANSOWE

Ustawa o pomocy społecznej (Art. 16b ust. 2 pkt 3 lit. c) nakłada obligatoryjny wymóg określenia ram finansowych strategii. Każdy podmiot z terenu miasta będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji. Nie stanowią one jedynie części składowej budżetu miasta, ale są to także dotacje ze źródeł zewnętrznych pozyskiwanych samodzielnie przez realizatorów. Źródłem finansowania działań przewidzianych do realizacji w niniejszej strategii będą: budżet miasta; budżet państwa; środki Europejskiego Funduszu Społecznego, środki funduszy krajowych, środki organizacji pozarządowych.

W ramach finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Żywca na lata 2022-2030 ujęto poziom wydatków Miasta w 2020 r. z działów klasyfikacji budżetowej: 801 – oświata i wychowanie, 851 – ochrona zdrowia, 852 – pomoc społeczna, 853 – pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, 854 - edukacyjna opieka wychowawcza oraz 855 – rodzina, który w 2020 r. wynosił około 120 000,000 zł.

W kolejnych latach wdrażania założeń strategii szacuje się, że wysokość kwot przeznaczonych na realizację tych zadań będzie nie niższa niż w roku 2020, przy założeniu, że wysokość przyznawanych dotacji na realizację zadań zleconych i własnych będzie co najmniej na tym samym poziomie. Trudność precyzyjnego określenia wysokości nakładów przeznaczonych na realizację strategii w poszczególnych latach wynika z wielu czynników. Kluczowe znaczenie ma tu horyzont czasowy strategii, a także wielość zadań i podmiotów realizujących działania określone w strategii.

5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Żywca na lata 2022-2030 będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wraz z jego Kierownikiem. Zespół monitorujący postęp wdrażania zapisów strategicznych, w którego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, będzie ocenił poziom wdrożenia zapisów strategicznych i przedstawiał ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w mieście Burmistrzowi i Radzie Miejskiej, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących, mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane w dokumencie wskaźniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Zakres czasowy analizy obejmował będzie zmiany w stosunku do roku bazowego (2020 roku) i roku ostatniego badania (dynamika).

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji strategii, której ogólnym celem jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji strategii. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Żywca na lata 2022-2030 jest bowiem dokumentem o charakterze otwartym, w związku z czym powinna dynamicznie reagować na pojawiające się wyzwania wynikające z nowych uwarunkowań wewnętrznych oraz zewnętrznych.

Obok prowadzonego monitoringu proces realizacji Strategii podlegać będzie ewaluacji. Celem ewaluacji, w odróżnieniu od monitoringu, jest usprawnienie danego projektu. Ewaluacja musi opierać się na założeniach dotyczących związków pomiędzy prowadzonymi działaniami a ich efektami. Głównym zadaniem ewaluacji jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio ze strategią, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze lokalne.

6. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ, ANALIZA RYZYKA

Zarządzanie strategiczne jest swoistym zbiorem procesów pozwalających odpowiednio szybko reagować na zmiany zachodzące w otoczeniu, a jednocześnie pozwala tworzyć i utrzymywać odpowiednie relacje pomiędzy założonymi celami strategicznymi i zasobami. W praktyce jest to zbiór wytycznych, którymi można posłużyć się przy podejmowaniu decyzji czy określonych działań w poszczególnych obszarach.

Spośród wielu różnych definicji mówiących o zarządzaniu strategicznym, można wyłonić pewne aspekty, które najczęściej określają, czym właściwie ono jest. W szczególności jest to:

- horyzont planowania – czyli określenie długoterminowych kierunków działań, sięgających od kilku do kilkunastu lat;
- wątek celów – zbiór wartości, misja, a także cele strategiczne, za pomocą i w ramach których podejmowane są odpowiednie działania;
- przedmiot zarządzania – traktowany jako spójna całość, gdzie zarządzanie strategiczne integruje funkcje i procesy organizacyjne w jedną strategię, koordynującą jego działanie;
- podmiot zarządzania – grupa lub jednostka organizacyjna zajmująca się zarządzaniem strategicznym, tzw. wierzchołek strategiczny.

Przenosząc te aspekty zarządzania strategicznego na grunt strategii rozwiązywania problemów społecznych, należałoby postrzegać przedmiot zarządzania jako cały organizm miasta, nie tylko jego tkankę społeczną, natomiast w podmiocie zarządzania dostrzegać przede wszystkim samorząd miasta, jego jednostki organizacyjne, ale także partnerów. Doświadczenia zdobyte podczas wdrażania założeń strategii, dla której zakończył się okres programowania, z pewnością przyczynią się do efektywniejszej realizacji wytyczonych w niniejszym dokumencie celów i kierunków działań, niemniej należy dostrzec, że Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Żywca na lata 2022-2030 powstaje w drugim roku trwania pandemii koronawirusa.

Trudno na obecnym etapie oszacować skutki, jakie pandemia może spowodować, zarówno w sferze gospodarczej, jak i społecznej kraju, a co za tym idzie, miasta Żywca. Przyjęte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Żywca na lata 2022-2030 założenia przewidują w odniesieniu do:

- demografii – wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym;

- niepełnosprawności – wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami spowodowany m.in. powiększeniem się grupy starszych mieszkańców miasta;
- bezrobocie – spadek liczby osób bezrobotnych;
- pomocy społecznej – spadek liczby beneficjentów systemu pomocy społecznej w związku poprawą kondycji materialnej osób i rodzin zamieszkujących miasto;
- problemów uzależnień i przemocy w rodzinie – spadek liczby osób uzależnionych, stosujących przemoc i doświadczających przemocy.

Z punktu widzenia sytuacji, z jaką mamy obecnie do czynienia, należy się jednak liczyć w trzech wymienionych na końcu obszarach: bezrobocie, pomoc społeczna i kwestia problemów uzależnień z możliwymi odstępstwami od poczynionych założeń. W związku z tym należy bacznie monitorować zagrożenia dotyczące miejscowego rynku pracy oraz kwestii bezrobocia i w razie wystąpienia niekorzystnych tendencji, dostosować odpowiednio strukturę i zasoby pomocy społecznej do zapobiegania możliwym niepożądanym skutkom, mającym destrukcyjny wpływ na jakość i kondycję życia mieszkańców miasta.

7. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Żywca na lata 2022-2030 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

1. Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Żywiec;
2. Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Żywcu;
3. Miejski Program Profilaktyki i Przeciwdziałania Narkomanii w Żywcu;
4. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Żywiec;
5. Program współpracy Miasta Żywca z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W ramach strategii mogą być realizowane projekty, które odzwierciedlają potrzeby oraz zamierzenia miasta i jej mieszkańców. Ich realizacja jest niezwykle wskazana, ale należy zaznaczyć, iż możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe. Prezentowane poniżej projekty powstały w trakcie prac nad strategią. Ich autorami są przedstawiciele placówek systemu oświaty z terenu miasta.

Projekt „Wspierający rodzice.”

Wnioskodawca projektów:

Szkoła Podstawowa Nr 3, ul. Skłodowskiej-Curie 2, 34-300 Żywiec.

Cel główny projektu:

Wsparcie rodziców/opiekunów w wykonywaniu przez nich funkcji wychowawczych, ze względu na nasilenie się wśród młodzieży problemów emocjonalnych.

Cele szczegółowe: w ramach kilku spotkań rodziców/opiekunów z przedstawicielami instytucji niosących wsparcie dla rodzin podjęcie następującej tematyki – dojrzewanie, zaburzenia odżywiania, uzależnienia, szczególnie od Internetu i telefonów komórkowych, stany depresyjne, problemy społeczne, zachowania agresywne, problemy zdrowotne, odpowiedzialność karna nieletnich.

Miejsce realizacji projektu:

Szkoła Podstawowa Nr 3, ul. Skłodowskiej-Curie 2, 34-300 Żywiec.

Beneficjenci projektu:

Rodzice uczniów klas I-VIII.

Partnerzy:

Sąd Rodzinny, Policja, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej, lekarze specjaliści.

Czas realizacji projektu: rok szkolny.

Projekt: „Zagrożenia – media elektroniczne oraz problematyka uzależnień u uczniów”.

Wnioskodawca projektu:

Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 1, ul. Moszczanicka 26, 34-300 Żywiec.

Cel główny projektu:

Edukacja i zapobieganie niewłaściwym zachowaniom uczniów – media elektroniczne, Internet, nadmierne korzystanie z technologii, cyberprzemoc, uzależnienia młodzieży, konsekwencje – indywidualne, społeczne, zdrowotne, prawne.

Miejsce realizacji projektu:

Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 1, ul. Moszczanicka 26, 34-300 Żywiec.

Beneficjenci projektu:

Uczniowie, rodzice.

Partnerzy:

Policja (warsztaty z uczniami z użyciem narkogogli i alkoholigogli, odpowiedzialność prawna nieletnich), Sanepid, specjaliści z firmy Auxilium, pielęgniarka szkolna, lekarz (wykład dla młodzieży na temat e-papierosów), dietetyk, psychoterapeuta dziecięcy (wykład o depresji dziecka kierowany do rodziców), Teatr profilaktyczny „Maska” z Krakowa.

Czas realizacji projektu: rok szkolny 2020/2021 oraz 2021/2022.

Projekt: „Program nauki zachowania.”

Wnioskodawca projektu:

Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 1, ul. Moszczanicka 26, 34-300 Żywiec.

Cel główny projektu:

Program ma charakter profilaktyki selektywnej, kierowany do uczniów i rodziców, którzy mają świadomość trudności z zachowaniem dziecka w szkole, stosowaniem się do poleceń, nie potrafią zgodnie współdziałać z rówieśnikami. Zarówno uczeń, jak i jego rodzice chcą poprawy, zgłaszają chęć udziału w programie i ściśle współpracują. Komunikacja przebiega poprzez kartę, jaką uczeń otrzymuje rano w szkole, którą wypełniają nauczyciele uczący to dziecko w klasach. Program przynosi wyraźne i pozytywne zmiany, zaangażowane jest grono nauczycieli. Uczeń z trudnym zachowaniem, jego rodzice, a nawet cała klasa – wszyscy zachowują się lepiej. Poprawie ulegają relacje i komunikacja dziecka z rodzicami w domu, dziecko jest chwalone, słucha się go, gdy opowiada o dniu na podstawie karty.

Miejsce realizacji projektu:

Szkoła i dom ucznia objętego programem.

Beneficjenci projektu:

Rada pedagogiczna typuje do pracy dziecko o zaburzonym zachowaniu. Jeżeli wykazuje ono chęć poprawy swej sytuacji w szkole, włącza się je do projektu. Program obejmuje dom rodzinny dziecka oraz pośrednio całą klasę tego ucznia.

Partnerzy:

Szkoła przeszła szkolenie dla koordynatora programu oraz przeszkolono całe grono pedagogiczne z dyrekcją – została nabyta wiedza i uprawnienia do posługiwania się programem w szkole. Dla dobra ucznia nauczyciele ściśle współpracują ze sobą i rodzicami dziecka.

Czas realizacji projektu: Projekt dla jednego ucznia trwa 3 miesiące. Rok szkolny 2020/2021 oraz 2021/2022.

Projekt: „Rzeczywistość powyżej 500 m n.p.m.”

Wnioskodawca projektu:

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, ul. Kopernika 77, 34-300 Żywiec.

Cel główny projektu:

- Propagowanie prospołecznych umiejętności oraz zdolności współpracy i troski o innych.
- Umożliwienie nawiązywania relacji społecznych opartych na wzajemnym szacunku, zrozumieniu i akceptacji dla odmienności cech i umiejętności innych ludzi.
- Prowadzenie treningu umiejętności społecznych w celu poszerzania kompetencji społecznych i komunikacyjnych uczestników i ich rodzin w zakresie wzajemnego rozumienia potrzeb i odpowiadania na nie.

Miejsce realizacji projektu:

Beskid Żywiecki i Śląski (szczyty powyżej 500 m n.p.m.).

Beneficjenci projektu:

Projektem objęci zostaną uczniowie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Żywcu wymagający szczególnego wsparcia ze względu na trudne sytuacje rodzinne. Do współpracy zostaną zaproszone również ich rodziny, aby rozwijanie ww. umiejętności oraz komunikacji były realizowane w zakresie systemowym.

Partnerzy:

PTTK, schroniska górskie, chatki studenckie, ośrodki wypoczynkowe, Stowarzyszenie „Chce się żyć”, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Starostwo Powiatowe w Żywcu, Urząd Miejski w Żywcu.

Czas realizacji projektu: kwiecień 2021 – październik 2021 r. (możliwość wykonania projektu uzależniona będzie od sytuacji epidemiologicznej).

UWAGI KOŃCOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Żywca na lata 2022-2030 ma charakter otwarty i elastyczny. Oznacza to, że poszczególne jej elementy w trakcie realizacji mogą być modyfikowane, zmienione i dostosowane do sytuacji społecznej.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w mieście. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

SPIS DIAGRAMÓW, TABEL I WYKRESÓW

Diagramy

Diagram 1. Obszary analizy SWOT	88
---------------------------------------	----

Tabele

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”	4
Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”	5
Tabela 3. Struktura wiekowa ludności miasta w latach 2018-2020	20
Tabela 4. Ruch naturalny ludności miasta w latach 2018-2020	20
Tabela 5. Ruch migracyjny ludności w latach 2018-2020	21
Tabela 6. Infrastruktura techniczna w mieście w 2020 r.	22
Tabela 7. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w mieście w latach 2018-2020	22
Tabela 8. Użytki rolne, lasy i grunty leśne	24
Tabela 9. Indywidualna działalność gospodarcza mieszkańców miasta 2018-2020	25
Tabela 10. Zasoby mieszkaniowe w mieście w latach 2018-2020	25
Tabela 11. Dodatki mieszkaniowe przyznane w mieście w latach 2018-2020	26
Tabela 12. Opieka nad dziećmi do lat 3 w mieście w roku szkolnym 2020/2021	26
Tabela 13. Placówki wychowania przedszkolnego w mieście w roku szkolnym 2020/2021	27
Tabela 14. Placówki oświatowe w mieście w roku szkolnym 2020/2021	27
Tabela 15. Wykaz placówek systemu oświaty działających w mieście w roku szkolnym 2020/2021 ..	27
Tabela 16. Placówki kultury w mieście w 2020 r.	31
Tabela 17. Wykaz placówek kultury w 2020 r.	31
Tabela 18. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w mieście w 2020 r.	33
Tabela 19. Wykaz zakładów opieki zdrowotnej i aptek w mieście w 2020 r.	33
Tabela 20. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat z miasta w 2020 r.	34
Tabela 21. Schorzenia pacjentów w wieku 19 i więcej lat korzystających z POZ w mieście w 2020 r.	35
Tabela 22. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z miasta w 2020 r.	35
Tabela 23. Sport i rekreacja w 2020 r.	37
Tabela 24. Baza noclegowa w 2020 r.	39
Tabela 25. Wykaz obiektów noclegowych w mieście w 2020 r.	40
Tabela 26. Przestępstwa odnotowane w mieście w latach 2018-2020	42
Tabela 27. Dozory prowadzone w mieście w latach 2018-2020	43
Tabela 28. Nadzory prowadzone w mieście w latach 2018-2020	44
Tabela 29. Stan zatrudnienia w MOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2020 r.	45
Tabela 30. Wykształcenie kadry MOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2020 r.	45
Tabela 31. Środki finansowe wydatkowane przez miasto na pomoc mieszkańcom w latach 2018-2020	46
Tabela 32. Beneficjenci pomocy społecznej w mieście w latach 2018-2020	47
Tabela 33. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w mieście w 2020 r.	47
Tabela 34. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w mieście w 2020 r.	47
Tabela 35. Powody przyznania pomocy społecznej w mieście w latach 2018-2020	48
Tabela 36. Formy wsparcia udzielanego w mieście przez MOPS w latach 2018-2020	50

Tabela 37. Asystenci rodziny w mieście w latach 2018-2020	51
Tabela 38. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2018-2020	51
Tabela 39. Karta Dużej Rodziny w mieście w latach 2018-2020	52
Tabela 40. Świadczenia rodzinne w mieście w latach 2018-2020	52
Tabela 41. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w mieście w latach 2018-2020	52
Tabela 42. Świadczenia alimentacyjne przyznane w mieście w latach 2018-2020	55
Tabela 43. Instytucje i jednostki działające w obszarze pomocy społecznej w mieście w 2020 r.	56
Tabela 44. Jednostki wsparcia spoza miasta, z oferty których korzystali mieszkańcy miasta w 2020 r.	56
Tabela 45. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców miasta w zakresie pieczy zastępczej w latach 2018-2020	57
Tabela 46. Stan bezrobocia w mieście w latach 2018-2020	58
Tabela 47. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2018-2020	58
Tabela 48. Bezrobotni w mieście na koniec 2020 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia	59
Tabela 49. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy MOPS-u z powodu bezdomności w latach 2018-2020	61
Tabela 50. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w mieście w latach 2018-2020	62
Tabela 51. Środki finansowe przeznaczone w mieście w latach 2018-2020 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie	62
Tabela 52. Liczba członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2018-2020	62
Tabela 53. Działalność MKRPA w latach 2018-2020 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w mieście	62
Tabela 54. Działania podjęte w mieście przez MKRPA w latach 2018-2020 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie	63
Tabela 55. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w mieście w latach 2018-2020	65
Tabela 56. Wykaz jednostek i grup wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, funkcjonujących na terenie miasta w 2020 r.	67
Tabela 57. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2019/2020	70
Tabela 58. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2019/2020	70
Tabela 59. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności miasta w latach 2018-2020	73
Tabela 60. Rodziny w mieście korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2018-2020	74
Tabela 61. Rodziny w mieście korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2020	75
Tabela 62. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom miasta w latach 2018-2020	76
Tabela 63. Dofinansowanie rehabilitacji przyznane mieszkańcom miasta w latach 2018-2020	76
Tabela 64. Wykaz organizacji pozarządowych w mieście w 2020 r.	78
Tabela 65. Parafie rzymskokatolickie, inne kościoły i związki wyznaniowe na terenie miasta	82
Tabela 66. Udział kobiet w liczbie ludności miasta w latach 2018-2020	85
Tabela 67. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w mieście w latach 2018-2020	85

Wykresy

Wykres 1. Struktura wiekowa ludności miasta w latach 2018-2020	20
Wykres 2. Ruch naturalny ludności miasta w latach 2018-2020	21
Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w mieście?	32
Wykres 4. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w mieście?	32
Wykres 5. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w mieście ofertę w zakresie ochrony zdrowia?	36
Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w mieście ofertę w zakresie sportu i rekreacji?	41
Wykres 7. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?	44
Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w mieście działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?	49
Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w mieście działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?	61
Wykres 10. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w mieście działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?	63
Wykres 11. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy w rodzinie na terenie miasta lub o nich słyszała/słyszał?	64

Wykres 12. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie miasta?	64
Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie miasta uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych?	78
Wykres 14. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w mieście?	82
Wykres 15. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?	83
Wykres 16. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem miasta?	84
Wykres 17. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?	86
Wykres 18. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w mieście lub o nich słyszała/ słyszał?	86
Wykres 19. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w mieście?	87